

VS0145792286

Odvetniška pisarna Jereb d.o.o.

Nazorjeva 3 - 4000 Kranj - Slovenija

T: +386 (0)590 39 770 F: +386 (0)590 39 771

Odvetniška pisarna Jereb

OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI		2	Poslano po pošti priporočeno na rokopis
Prejeto neposredno — po pošti			www.opj.si
(navadno - priporočeno) dne: 23-01-2023			dne .....
ob: ..... v 2 izvodih,			št. R .....
z(s) ..... priloge			Pisanje je taksirano z(s) .....
Podpis pristojne sodne osebe: [Signature]			EUR
			- taksne je premalo za .....
			EUR
			- pisanje je prejeto brez taksne.
			Prejete vrednosti (denar, taksne vrednotnice in pod.)

Kranj, 20. 1. 2023

OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI

Tavčarjeva 9
1000 Ljubljana

Opr. št.: I Pk **2 / 2023**

-1

Tožeča stranka:

Vseslovensko združenje malih deležnikov, Hrenova ulica 13, 1000 Ljubljana, matična številka: 2301962000, davčna številka: SI 31429726, ki ga po pooblastilu predsednika zavoda mag. Kristjana Verbiča zastopa **ODVETNIŠKA PISARNA JEREB d.o.o.**, Nazorjeva ulica 3, 4000 Kranj

Tožena stranka:

A1 Slovenija, d. d., Ameriška ulica 4, 1000 Ljubljana, matična številka: 1196332000, davčna številka: SI 60595256

KOLEKTIVNA ODŠKODNINSKA TOŽBA

Taksa po tarifni št. **1111** ZSI
v znesku **6.525,00** EUR
JE **(NI)** PLAČANA
Ljubljana, dne **24.1.23** Podpis: **B**

*Plaćeno
list-IT
[Signature]*

zaradi vračila prikrajšanja v ocenjeni višini 52.334.248,18 EUR s pp

pcto. 10.466.849,36 EUR (skladno z 58. členom ZKoliT)

2x kolektivna odškodninska tožba

A1-58

2x priloge

pooblastilo priloženo **A1**

KAZALO

UVODNO	6
I. VZMD IMA AKTIVNO LEGITIMACIJO ZA VLOŽITEV KOLEKTIVNE TOŽBE	7
1. VZMD JE UPRAVIČENA OSEBA ZA VLOŽITEV KOLEKTIVNE TOŽBE (1. točka prvega odstavka 4. člena ZKoliT)	7
2. VZMD JE REPREZENTATIVEN (5. člen v zvezi s 4. točko četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)	9
II. PREDPOSTAVKE ZA ODOBRITEV KOLEKTIVNE TOŽBE	19
1. S TOŽBO SE UVELJAVLJAJO ISTOVRSTNI ZAHTEVKI, POSTAVLJENI V IMENU DOLOČLJIVE SKUPINE, KI ZADEVAJO ISTA, PODOBNA ALI POVEZANA DEJANSKA ALI PRAVNA VPRAŠANJA, SE NANAŠAJO NA ISTI PRIMER MNOŽIČNEGA OŠKODOVANJA IN SO PRIMERNI ZA OBRAVNAVO V KOLEKTIVNEM POSTOPKU (1. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)	19
2. SKUPNA PRAVNA IN DEJANSKA VPRAŠANJA ZA CELOTNO SKUPINO PREVLAJUJEJO NAD VPRAŠANJI, KI SE NANAŠAJO SAMO NA POSAMEZNE ČLANE SKUPINE (2. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)	22
3. OCENJENO ŠTEVILU PRIKRAJŠANIH NAROČNIKOV ZNAŠA NAJMANJ 447.847 ZATO SO VSE OSTALE OBLIKE ZDRUŽITVE MANI UČINKOVITE (3. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)	22
4. ZAHTEVEK NI OČITNO NEUTEMELJEN (5. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)	23
5. IZPOLNjeni SO POGOJI IZ 59. IN 61. ČLENA ZKoliT GLEDE STROŠKOV IN FINANCIRANJA POSTOPKA (6. in 7. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)	23
III. OPIS SKUPINE, PREDLOG ZA SISTEM IZKLUČITVE IN PREDSTAVITEV NAČINA OBVEŠČANJA ČLANOV	25
1. OPIS SKUPINE PRIKRAJŠANIH NAROČNIKOV	25
2. PREDLOG GLEDE SISTEMA KOLEKTIVNE TOŽBE IN GLEDE NAČINA OBVEŠČANJA STRANK	29
IV. PROTIPRAVNOST POSLOVNE PRAKSE A1	30
1. UVODNO O PROTIPRAVNI POSLOVNI PRAKSI A1	30
2. ZAKON O ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJAH OPERATERJEM NE DAJE PRAVICE ENOSTRANSKEGA SPREMINJANJA POGODBENIH POGOJEV	34
3. O ODSOTNOSTI DOGOVORA GLEDE PRAVICE TOŽENCA DO ENOSTRANSKE SPREMEMBE POGODBE	38
4. POGODBENA DOLOČILA, KI DOLOČITEV CENE PREPUŠČAJO ENI STRANKI, SO NEVELJAVNA	39
5. PRESOJA POGODBENIH POGOJEV A1 V LUČI PRAVIL ZA VARSTVO POTROŠNIKOV	42
V. OCENA VIŠINE PRIKRAJŠANJA	55
1. ENOSTRANSKE PODRAŽITVE V OBDOBJU OD 1. 1. 2018 DALJE	55
2. UKINITEV STARIH PAKETOV V OBDOBJU OD 1. 1. 2018 DALJE	58
3. OCENA PRIKRAJŠANJA NAROČNIKOV OZIROMA NEUPRAVIČENE OBOGATITVE A1	58
4. SKUPNA OCENA PRIKRAJŠANJA IN ZAMUDNE OBRESTI	71
VI. PREDLOG ODLOČITVE V PREDMETNEM KOLEKTIVNEM POSTOPKU	72
1. PREDLOG GLEDE NAČINA ODMERE PRIKRAJŠANJA	72
2. PREDLOG GLEDE POGOJEV ZA PRESOJO UPRAVIČENOSTI DO ODŠKODNINE	73

SEZNAM DOKAZOV IN PRILOG

1. Pooblastilo za zastopanje z dne 7. 10. 2022; A1
2. Akt o ustanovitvi zavoda Vseslovensko združenja malih deležnikov z dne 6. 1. 2022; A2
3. Predlog Zakona o kolektivnih tožbah (EVA 2016-2030-0007); A3
4. Pogodba o nujenju odvetniških storitev, financiranju kolektivne tožbe in višini odvetniške nagrade z dne 8. 9. 2022; A4
5. Seznam članov Sveta VZMD; A5
6. Seznam članov Strokovnega sveta VZMD; A6
7. Seznam članov Skupine za uporabnike finančnih storitev («Financial Services User Group (FSUG)» v obdobju 2022 – 2025; A7
8. Poziv k prenehanju uporabe nepoštenih pogodbenih pogojev, opomin pred vložitvijo tožbe in predlog kolektivne poravnave z dne 7. 10. 2022; A8
9. Zaslonski posnetek spletne strani na naslovu: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/a1/> zajet dne 20. 1. 2023; A9
10. Zaslonski posnetek obrazca za evidentiranje prikrajšanih naročnikov, ki je dostopen na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/#obrazec>, zajet dne 20. 1. 2023; A10
11. Zaslonski posnetek Vabila na novinarsko konferenco z dne 14. 11. 2022, ki je dostopen na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/vabilo-novinarska-konferenca/>, zajet dne 20. 1. 2023; A11
12. Seznam naročnikov, ki so se evidentirali v obrazcu na spletni strani tožnice kot prikrajšani naročniki pri A1 (z navedbo osebnih podatkov) – SEZNAM JE STROGO ZAUPEAN; A12
13. Spletni članek z naslovom »Novinarska konferenca o KOLEKTIVNIH ODŠKODNINSKIH POSTOPKIH zoper TELEKOM SLOVENIJE, A1 Slovenija, TELEMACH in T-2«, ki je bil dne 15. 11. 2022 na spletnem portalu si24.news, dostopen na povezavi: <https://si24.news/novice/novinarska-konferenca-o-kolektivnih-odskodninskih-postopkih-zoper-telekom-slovenije-a-1-slovenija-telemach-in-t-2>; A13
14. Spletni članek z naslovom »Odškodnina zaradi podražitev od sto do dvesto evrov na naročnika«, ki je bil dne 16. 11. 2022 objavljen na portalu zurnal24.si, dostopen na povezavi: <https://www.zurnal24.si/slovenija/odskodnina-zaradi-podrazitev-od-sto-do-dvesto-evrov-na-narocnika-396514>; A14
15. Spletni članek z naslovom VZMD od telekomunikacijskih operaterjev zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« objavljen na spletni strani Slovenske tiskovne agencije dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.sta.si/3105864/vzmd-od-telekomunikacijskih-operaterjev-zahteva-200-milijonov-evrov-odskodnin>; A15
16. Spletni članek z naslovom »VZMD od telekomunikacijskih operaterjev zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« objavljen na portalu SiolNET dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://siol.net/novice/slovenija/vzmd-od-telekomunikacijskih-operaterjev-zahteva-200-milijonov-evrov-odskodnin-592417>; A16
17. Spletni članek z naslovom »VZMD zahteva odškodnine zaradi domnevno nezakonitih zviševanj cen telekomunikacijskih storitev« objavljen na portalu MMC RTV SLO dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.rtvlo.si/gospodarstvo/vzmd-zahteva-odskodnine-zaradi-domnevno-nezakonitih-zvisevanj-cen-telekomunikacijskih-storitev/647556>; A17
18. Spletni članek z naslovom »Nad Telekomom, Telemachom, A1 in T-2 visi 200-milijonski odškodninski zahtevek zaradi enostranskih podražitev paketov« objavljen na portalu Večer dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://vecer.com/slovenija/nad-telekomom-telemachom-a1-in-t-2-vedi-200-milijonski-odskodninski-zahtevek-zaradi-enostranskih-podrazitev-paketov-10321177>; A18
19. Izpis prispevka z naslovom »Skupinska tožba proti Telekomu« predvajan na TV SLOVENIJA 1 v rubriki Dnevnik ob 19:00 dne 17. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.rtvlo.si/rtv365/arhiv/174914287?s=tv>; A19
20. Spletni članek z naslovom »VZMD zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« objavljen na portalu Dnevnik dne 17. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.dnevnik.si/1043001086>; A20

- A21 21. Spletni članek z naslovom »Zaradi preplačanih računov od Telekom, A1, Telemacha in T-2 zahtevajo 200 milijonov evrov« objavljen na portalu Slovenske novice dne 17. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/zaradi-preplacanih-racunov-od-telekoma-a1-telemacha-in-t-2-zahtevajo-200-milijonov-evrov/>;
- A22 22. Spletni članek z naslovom »Kako se lahko pridružite kolektivni tožbi VZMD, če vam je operater povišal cene paketa?« objavljen na portalu Slovenec dne 18. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/zaradi-preplacanih-racunov-od-telekoma-a1-telemacha-in-t-2-zahtevajo-200-milijonov-evrov/>;
- A23 23. Spletni članek z naslovom »So bili res oškodovani« objavljen na portalu Gorenjski list dne 20. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.gorenjskiglas.si/article/20221120/C/221129996/1035/so-bili-res-oskodovani>;
- A24 24. Izpis prispevka z naslovom »Zvišanje cen paketov« predvajan na TV SLOVENIJA 2 v rubriki KODA ob 16:00 dne 22. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://365.rtvlo.si/arhiv/koda/174915813>;
- A25 25. Spletni članek z naslovom: »AKOS - odziv VZMD na nekorektno izjavo namestnika direktorice, mag. Marka Poharja, v oddaji TV Slovenija ter poziv k odgovornemu udejanjanju poslanstva regulatorjev« objavljen na portalu pressnews.si dne 24. 11. 2022, objavljen na povezavi: <https://pressnews.si/novice/akos-odziv-vzmd-na-nekorektno-izjavo-namestnika-direktorice-mag-marka-poharja-v-oddaji-tv-slovenija-ter-poziv-k-odgovornemu-udejanjanju-poslanstva-regulatorjev>;
- A26 26. Izpis novice z naslovom »VIDEO z novinarske konference o odškodninskih postopkih zoper TELEKOM, A1, TELEMACH in T-2« na spletni strani kolektivno-varstvo.si z dne 21. 11. 2022 s celotnim posnetkom novinarske konference, dostop na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/video-z-novinarske-konference-o-odskodninskih-postopkih-zoper-telekom-a1-telemach-in-t-2-zaradi-oskodovanja-blizu-15-mio-narocnikov-v-skupni-vrednosti-preko-200-mio-e/>;
- A27 27. Izpis novice z naslovom »AKOS – odziv VZMD na nekorektno izjavo namestnika direktorice, mag. Marka Poharja, v oddaji TV Slovenija ter poziv k odgovornemu udejanjanju poslanstva regulatorjev« « na spletni strani kolektivno-varstvo.si z dne 24. 11. 2022, objavljen na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/akos-odziv-vzmd/>;
- A28 28. Izpis iz spletne strani dostopne na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/a1/>, in sicer v delu, ki se nanaša na kritje stroškov in odvetniško nagrado;
- A29 29. Bilanca stanja Odvetniške pisarne Jereb d.o.o. na dan 31. 12. 2021;
- A30 30. Tabela podražitev vseh Telekomovih paketov v obdobju od 1. 1. 2018 dalje – tožnik je zaradi boljše preglednosti poleg tiskane verzije priložil tudi elektronsko verzijo tabele podražitev na USB-ključku;
- A31 31. Excel tabela »1. Izračun mobilne«;
- A32 32. Excel tabela »2. Izračun fiksne«;
- A33 33. Excel tabela »3. Izračun podatkovni paketi«;
- A34 34. Tabela izračuna prikrajšanja (vsebuje vse tri predhodno navedene tabele 1, 2 in 3) – priložena je v elektronski obliki na USB-ključku;
- A35 35. Obvestilo »Obvestilo o spremembi mesečne naročnine na paketih s fiksnim internetom in televizijo« z dne 30. 11. 2017, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovan-4>;
- A36 36. Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine mobilnih paketov« z dne 1. 3. 2018, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/lahkonocnice-pravljice-za-lahko-n-1>;
- A37 37. Obvestilo »Sprememba splošnih pogojev, cenika in reguliranih pogojev za EU gostovanje« z dne 23. 11. 2022, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-splosnih-pogojev-cenika-in-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovanje>;
- A38 38. Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev (SI.MOBIL d.d.) z dne 15. 10. 2010;
- A39 39. Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (SI.MOBIL d.d.) z dne 15. 3. 2013;

40. Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (SI.MOBIL d.d.) z dne 17. 8. 2016; A40
41. Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (SI.MOBIL d.d.) z dne 1. 1. 2017; A41
42. Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (A1 Slovenija d.d.) z dne 25. 5. 2018; A42
43. Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (A1 Slovenija d.d.) z dne 1. 1. 2023; A43
44. Izvensodni dopis toženca z dne 19. 10. 2022; A44
45. Predlog zakona o elektronskih komunikacijah, EVA: 2003-2811-0022, št. 349-11-/2004-1, z dne 4. 3. 2004, objavljen v Poročevalcu državnega zbora Republike Slovenije, Ljubljana, 12. marec 2004, letnik XXX, št. 26; A45
46. Naročniška pogodba za Elektronske komunikacijske storitve za potrošnika, dostopna tudi na povezavi: https://www.a1.si/documents/927877/145632403/A1_MOB_Narocniska_pogodba_potrosniki_SEP21_FORMA.pdf/f061fd78-a9c8-64c0-4322-b0dfe61c5cf6?t=1634045776107; A46
47. Smernice glede razlage in uporabe Direktive Sveta 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, obvestilo komisije z dne 27. 9. 2019 (2019/C 323/04); A47
48. Sodba z dne 26. aprila 2012 v zadevi Invitel (C-472/10); A48
49. Sklepni predlogi generalne pravobranilke Verice Trstenjak z dne 6. decembra 2011 v zadevi C 472/10; A49
50. Sodba z dne 21. marca 2013 v zadevi RWE (C 92/11); A50
51. Sklepni predlogi generalne pravobranilke Verice Trstenjak z dne 13. septembra 2012 v zadevi C-92/11; A51
52. Prispevek »A1 Slovenija bo 1.9.2018 podražil vse mobilne pakete za 1€, uporabniki eRačuna pa te podražitve ne bodo občutili, saj bodo dobili 1€ popusta« objavljen na blogu Uporabna stran dne 1. 8. 2018, dostopen tudi na povezavi: <https://www.blog.uporabnastran.si/2018/08/01/a1-slovenija-bo-1-9-2018-podrazil-vse-mobilne-pakete-za-1e-uporabniki-eracuna-pa-te-podrazitve-ne-bodo-obcutili-saj-bodo-dobili-1e-popusta/>; A52
53. Arhivski posnetek objave na spletni strani A1, ki je bila naslovljena »Sprememba mesečne naročnine mobilnih paketov«, in je bila dostopna povezavi: <https://www.a1.si/seznampaketovsprememba-september2018> (posnetek spletne strani je arhiviran v spletnem arhivu »Wayback Machine« in je dostopen na povezavi: <https://web.archive.org/web/20180817114708/https://www.a1.si/seznampaketovsprememba-september2018>); A53
54. Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine določenih mobilnih paketov« z dne 30. 10. 2019, dostopno tudi na: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-cene-samodejnega-zakupa-1gb-izven-eu-eea-na-paketih-a1-go->; A54
55. Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine za starejše mobilne in fiksne pakete« z dne 30. 11. 2021 (Obvestilo je bilo v času, ko je tožnik pridobival dokaze o podražitvah še dostopno na spletni povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-mese%C4%8Dne-naro%C4%8Dnine-za-starej%C5%A1e-mobilne-in-fiksne-pakete>, v času vložitve predmetne tožbe pa povezavi ni več aktivna); A55
56. Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine paketov mobilnih storitev, paketov fiksni storitev interneta in televizije in storitve A1 Protekt« z dne 23. 5. 2022, dostopno na povezavi: [https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-mesecne-narocnine-paketov-mobilnih-storitev-paketov-fiksnih-storitev-interneta-in-televizije-in-storitve-a1-prote-2](https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-mesecne-narocnine-paketov-mobilnih-storitev-paketov-fiksnih-storitev-interneta-in-televizije-in-storitve-a1-prote-2;); A56
57. Obvestilo »Ukinjamo stare pogovorne naročniške pakete«. A57
58. Poročilo glede izračuna ocene prikrajšanja naročnikov A1 Slovenija d.d., pripravil dr. Mihael Perman, dne 5. 1. 2023. A58

UVODNO

1. Vseslovensko združenje malih deležnikov (v nadaljevanju kot »**tožnik**« ali »**VZMD**«), kot upravičena oseba na podlagi 1. točke prvega odstavka 2. člena in 1. točke prvega odstavka 4. člena Zakona o kolektivnih tožbah (ZKoLT)¹ vlaga kolektivno odškodninsko tožbo zoper A1 Slovenija, d.d. (v nadaljevanju kot »**toženec**« ali »**A1**«).
2. VZMD tožbo zoper A1 vlaga v imenu in za račun potrošnikov in potrošnic (v nadaljevanju kot »**potrošniki**« ali »**naročniki**«), ki so z A1 sklenili naročniško pogodbo za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev, slednji pa jim je v zadnjih petih letih do dneva vložitve te tožbe enostransko zvišal pogodbeno dogovorjeno ceno, pri čemer so v tožbo vključeni vsi naročniki, ki so v razmerju ostali tudi po dnevu zvišanja cene in so plačali vsaj eno fakturo po zvišani ceni. VZMD s tožbo zatrjuje, da je A1 pogodbene cene zviševal brez pravne podlage, saj toženčeve tipske pogodbe niso nikdar vsebovale določb, iz katerih bi izhajalo, da ima toženec pravico (ali pooblastilo), da arbitrarno in enostransko spremeni pogodbeno ceno. Četudi pa bi morda sodišče tekom sodnega postopka presodilo, da tovrstne pogodbene določbe obstajajo, so le-te tako po pravilih splošnega obligacijskega prava, kot tudi v skladu z določbo 24. člena v zvezi s 25. členom Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot),² nične. Na podlagi 87. člena v zvezi s 190. členom Obligacijskega zakonika (OZ)³ mora A1 vrniti naročnikom vse plačane zneske v zadnjih petih letih, in sicer v razliki med prvotno dogovorjeno ceno in ceno, ki so jo naročniki plačevali po protipravnih zvišanjih.
3. VZMD je pred vložitvijo predmetne tožbe skušal spor rešiti izvensodno, zato je dne 7. 10. 2022 na A1 naslovil izvensodni poziv, v katerem ga je pozval, da preneha s protipravnim enostranskim zviševanjem cen, naročnikom povrne prikrajšanje, ki jim ga je povzročil v zadnjih petih letih, in jim začne zaračunavati mesečno naročnino po ceni, ki je veljala ob sklenitvi naročniške pogodbe. A1 je odgovoril na poziv dne 20. 10. 2022, v katerem je zahtevek VZMD v celoti zavrnil. Iz odgovora A1 jasno izhaja, da mirna rešitev ni mogoča, zaradi česar je za povrnitev prikrajšanja, ki so ga utrpeli naročniki, VZMD primoran vložiti kolektivno odškodninsko tožbo.
4. VZMD naslovnemu sodišču predlaga, da je zaradi množičnosti oškodovanih naročnikov posebej previdno pri dodelitvi zadeve sodnici oziroma sodniku, saj obstaja velika verjetnost, da je sodnik član skupine prikrajšanih naročnikov pri A1. Tožnik predlaga, da skladno s 166. členom Sodnega reda predsednik sodišča določi sodnika ali senat, ki prevzame zadevo v reševanje.
5. V nadaljevanju VZMD naprej [I.] izkaže, da ima aktivno legitimacijo za vložitev kolektivne odškodninske tožbe skladno s 4. in 5. členom ZKoLT, [II.] utemelji, da so izpolnjene vse predpostavke za odobritev kolektivne odškodninske tožbe skladno z 28. členom ZKoLT, [III.] opiše skupino prikrajšanih naročnikov in poda predlog za uporabo sistema izključitve ter predstavi način obveščanja članov skupine, [IV.] opiše protipravno ravnanje A1 in utemelji tožbeni zahtevek, [V.] poda oceno višine prikrajšanja in [VI.] poda predlog glede načina odmere, presoje upravičenosti do izplačila prikrajšanja in izplačevanja prikrajšanja.

---

¹ Uradni list RS, št. 55/17.

² Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoLT, 31/18.

³ Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ63.

I. VZMD IMA AKTIVNO LEGITIMACIJO ZA VLOŽITEV KOLEKTIVNE TOŽBE

6. VZMD ima aktivno legitimacijo za vložitev predmetne kolektivne odškodninske tožbe, saj je [1.] upravičena oseba za vložitev kolektivne tožbe skladno s 1. točko prvega odstavka 4. člena ZKoliT in [2.] izpolnjuje vse pogoje v okviru presoje reprezentativnosti po 5. členu ZKoliT.

1. VZMD JE UPRAVIČENA OSEBA ZA VLOŽITEV KOLEKTIVNE TOŽBE (1. točka prvega odstavka 4. člena ZKoliT)

7. Skladno s 1. točko prvega odstavka 4. člena ZKoliT je upravičena oseba za vložitev kolektivne tožbe tista, ki izpolnjuje naslednje pogoje:
- je pravna oseba zasebnega prava,
  - opravlja nepridobitno dejavnost in
  - pri kateri obstaja neposredna povezava med njenimi glavnimi cilji delovanja in pravicami, ki naj bi bile kršene in v zvezi s katerimi se vlaga tožba.
8. VZMD je organizacija, ki je kot civilno-družbeno gibanje nastajala spontano vse od leta 2005, pri čemer je javno znano, da je VZMD v svojih začetkih deloval predvsem na področju povezovanja malih delničarjev. VZMD je prvič formaliziral svoj pravni status v letu 2006, in sicer je bilo ustanovljeno društvo VZMD. Zaradi skokovitega razmaha in naraščajoče kompleksnosti dejavnosti je društvo VZMD leta 2007 pristopilo k ustanovitvi zavoda, ki je bil formalno ustanovljen in vpisan v sodni register dne 22. 6. 2007 in se je tedaj imenoval Vseslovensko združenje malih delničarjev (skrajšano VZMD).
9. V obdobju po ustanovitvi je VZMD zastopal interese preko 300.000 vlagateljev, uporabnikov finančnih storitev, tudi potrošnikov, v preko 200 pravnih in pogajalskih postopkih, kot tudi skupnih nastopih v primeru skupinskih prodaj vrednostnih papirjev. Od vsega začetka je VZMD aktiven tudi s podajanjem različnih zakonskih predlogov in pripomb, tako na ravni Slovenije, kot tudi Evropske unije (v nadaljevanju »EU«).
10. V letu 2021 se je Svet VZMD odločil, da VZMD svoje bogate izkušnje pri združevanju posameznikov za zaščito njihovih interesov in premoženja, razširi še na področje množičnega oškodovanja posameznikov in kolektivnega varovanja njihovega položaja. Primerno temu je VZMD tudi dopolnil akt o ustanovitvi zavoda, s katerim je jasno opredelil cilj zavoda, ki je v prvi vrsti usmerjen v nudenje podpore posameznicam in posameznikom pri varovanju njihovih pravic, jih ozaveščati o posegih v njihove pravice, spodbujati javne razprave, jim nuditi platformo za združevanje in jih nenazadnje kolektivno zastopati v izvensodnih, kot tudi sodnih postopkih.⁴ Eden izmed poglobitnih namenov VZMD je varovanje pravic potrošnikov, osveščanje o prepovedanih posegih v njihove pravice in zastopanje njihovih interesov, med drugim z nudenjem platforme za združevanje v primerih množičnega oškodovanja. Primerno usmeritvi (oziroma razširitvi) na področje varovanja interesov potrošnikov, se je VZMD tudi preimenoval v Vseslovensko združenje malih deležnikov. S tem je želel javnosti poslati jasno sporočilo, da svojo dejavnost usmerja tudi v varstvo posameznikov na drugih družbenih področjih ter poskrbeti za to, da se lahko posamezniki vedno obrnejo na VZMD, kadar iščejo ustreznega zastopnika njihovih pravic.

---

⁴ Prvi odstavek 2. člena Akta o ustanovitvi zavoda Vseslovensko združenje malih deležnikov z dne 6. 1. 2022.

11. Skladno z drugim odstavkom 1. člena v zvezi s prvim odstavkom 4. člena Zakona o zavodih (ZZ)⁵ so zavodi pravne osebe, ki se ustanovijo za opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialnega varstva, otroškega varstva, invalidskega varstva, socialnega zavarovanja ali drugih dejavnosti, **če cilj opravljanja dejavnosti ni pridobivanje dobička**. Iz navedenega izhaja, da je VZMD že po svoji pravnoorganizacijski obliki pravna oseba zasebnega prava, katere cilj ni pridobivanje dobička.⁶ S tem sta tudi izpolnjena pogoja, ki sta opisana v prvi in drugi alineji uvodnega odstavka tega poglavja.
12. Pri tem VZMD v izogib vsakršnim nejasnostim pojasnjuje, da ni vpisan v register potrošniških organizacij in se torej ne šteje za organizacijo potrošnikov v smislu 63. člena ZVPot. VZMD namreč svoje cilje glede varovanja in zastopanja pravic potrošnikov uresničuje kot običajna pravna oseba zasebnega prava. Skladno z določbami ZKoliT za pridobitev statusa upravičene osebe tudi ni zahtevan status potrošniške organizacije. Iz predloga Zakona o kolektivnih tožbah⁷ na strani 11 nenazadnje tudi izhaja, da je bila volja zakonodajalca, da potrošniške organizacije nimajo monopola za vlaganje kolektivnih tožb, saj se je v preteklosti izkazalo, da niso bile aktivne pri vlaganje kolektivnih opustitvenih tožb po ZVPot. Slednje potrjuje tudi dejstvo, da je preteklo že več kot 5 let od uveljavitve ZKoliT in do konca leta 2021 ni bilo vložene nobene kolektivne tožbe za varstvo pravic potrošnikov, čeprav so pravice potrošnikov pogosto kršene, kar lahko nenazadnje vidimo tudi iz drugih ureditev, ki poznajo institut kolektivne tožbe, kjer je bilo samo v zadnjih petih letih vloženo bistveno večje število tožb.⁸
13. Ena izmed glavnih nalog in dejavnosti VZMD je varovanje pravic potrošnikov, nudenje platforme za združevanje v primerih množičnega oškodovanja in kolektivno zastopanje pravic potrošnikov. V ta namen je VZMD tudi vzpostavil spletno stran »<https://kolektivno-varstvo.si/>«, ki je namenjena seznanjanju potrošnikov z aktivnostmi VZMD glede varovanja njihovih pravic in zastopanja njihovih interesov.
14. S predmetno tožbo se varuje pravica A1 naročnikov (potrošnikov) do poštenih pogodbenih pogojev, v katerih se pravica do enostranskega spreminjanja pogojev izvršuje skladno s slovensko zakonodajo in pravnim redom EU. Eden izmed glavnih ciljev VZMD je, da potrošnikom nudi oporo, platformo za združevanje in kolektivno zastopstvo kadar so oškodovani iz naslova potrošniškega razmerja, se torej sreča s pravico naročnikov, da pridobijo povrnjeno prikrajšanje, ki so ga utrpeli zaradi nepoštenih pogodbenih pogojev. S tem je izpolnjen tudi pogoj iz tretje alineje uvodnega odstavka tega poglavja.
15. Iz navedenega izhaja, da je skladno s 1. točko prvega odstavka 4. člena ZKoliT VZMD upravičena oseba za vložitev predmetne kolektivne tožbe, saj je pravna oseba, ki opravlja nepridobitno dejavnost in pri kateri obstaja neposredna povezava med njenim glavnim ciljem delovanja - varovanjem pravic potrošnikov v primerih množičnega oškodovanja - in pravicami, ki so bile kršene v tem postopku -

⁵ (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZ in 127/06 – ZJZP).

⁶ Iz predloga Zakona o kolektivnih tožbah, EVA 2016-2030-0007, na strani 89 jasno izhaja, da je imel zakonodajalec s terminom "nepridobitna dejavnost" v mislih, da pravna oseba ne sme zasledovati namena ustvarjanja dobička.

⁷ Predlog Zakona o kolektivnih tožbah, EVA 2016-2030-0007.

⁸ Glej na primer nizozemski Centralni register za kolektivne tožbe: <https://www.rechtspraak.nl/Registers/centraal-register-voor-collectieve-vorderingen#6f1c15a9-f3e8-4b9b-ab79-4b3bb766c72f6bc1d2e4-e511-4e04-bf16-8ad720b8f8b373>

5

pravica do poštenih pogodbenih pogojev in povrnitve prikrajšanja zaradi nepoštenih pogodbenih pogojev.

Dokazi:

- *Akt o ustanovitvi zavoda Vseslovensko združenja malih deležnikov z dne 6. 1. 2022;*
- *Predlog Zakona o kolektivnih tožbah (EVA 2016-2030-0007).*

2. VZMD JE REPREZENTATIVEN (5. člen v zvezi s 4. točko četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)

16. Tožnik je ustrezen zastopnik skupine prikrajšanih naročnikov A1, ki že deluje in bo tudi v nadaljnje deloval pošteno, primerno ter v najboljšem interesu članov skupine. Skladno z drugim odstavkom 5. člena ZKoliT se pri presoji reprezentativnosti upošteva zlasti: **[2.1.]** obstoj finančnih sredstev, človeških virov in pravnega znanja za zastopanje skupine, **[2.2.]** aktivnosti, ki jih je upravičena oseba že opravila in število oškodovancev, ki so podprli aktivnosti glede konkretnega primera množičnega oškodovanja, **[2.3.]** medijsko nastopanje in prisotnost ter razširjanje informacij o zatrjevani kršitvi pravic in svoji nameri, da vloži kolektivno odškodninsko tožbo, **[2.4.]** obstoj in aktivnosti drugih oseb in **[2.5.]** izkušnje pri uveljavljanju kolektivnih zahtevkov.
17. Pri tem tožnik pojasnjuje, da v predmetnem postopku ni podskupin, zato ne podaja nobenih navedb glede nasprotij med posameznimi podskupinami.

2.1 Finančna sredstva, človeški viri in pravno znanje za zastopanje skupine

18. Tožnik je z Odvetniško pisarno Jereb d.o.o. dne 8. 9. 2022 (v nadaljevanju »**Odvetniška pisarna**«) sklenil Pogodbo o nudenju odvetniških storitev, financiranju kolektivne tožbe in višini odvetniške nagrade, v kateri se je v 2. členu dogovoril, da ga bo Odvetniška pisarna zastopala v kolektivnem postopku zoper A1, kar med drugim vključuje vložitev kolektivne odškodninske tožbe in zastopanje v sodnem postopku pred sodiščem prve in druge stopnje, kot tudi v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi. V 3. členu se je Odvetniška pisarna zavezala, da v celoti prevzema obveznosti plačila vseh stroškov v zvezi s kolektivnim postopkom, kar vključuje zlasti: strošek plačila sodne takse, strošek priprave izvensodnih in sodnih pisanj, strošek plačila sodne takse, strošek zastopanja pred sodiščem, strošek izvensodnih in sodnih izvedencev ter strokovnih pomočnikov. Nadalje iz 4. člena pogodbe izhaja, da se je Odvetniška pisarna zavezala, da v primeru neuspeha v pravdi sama nosi vse stroške postopka, kar pomeni, da bo poleg stroškov svojega lastnega dela nosila tudi stroške, ki bodo eventualno prisojeni tožencu s sodno odločbo v skladu z Zakonom o pravnem postopku (ZPP)⁹ in Odvetniško tarifo.¹⁰ Celoten riziko neuspeha gre torej v breme Odvetniške pisarne.
19. Iz zgoraj navedenega izhaja, da se je VZMD skladno z 59. členom in prvim odstavkom 61. člena ZKoliT z Odvetniško pisarno dogovoril za financiranje kolektivne tožbe zoper A1, s čimer je Odvetniška pisarna prevzela celotno finančno breme sodnega postopka. Odvetniška pisarna je prav tako prevzela vse stroške priprave vsebine obvestil za člane, stroške medijskih objav, in sicer tako v času pred vložitvijo

⁹ Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US in 3/22 – ZDeb.

¹⁰ Uradni list RS, št. 2/15, 28/18 in 70/22.

tožbe, v času trajanja sodnega postopka, kot tudi v času črpanja prisojenih zneskov odškodnine oziroma prikrajšanja. Tožnik s tem utemeljuje, da je zagotovil zadostna finančna sredstva za vodenje postopka s kolektivno odškodninsko tožbo zoper toženca. Glede izvora in višine sredstev za financiranje sodnega postopka več v poglavju II.5. te tožbe.

20. VZMD za polni delovni čas zaposluje skupno 3 ljudi, ki vsi aktivno sodelujejo v predmetnem kolektivnem sporu, in s svojim znanjem ter izkušnjami vseskozi delujejo v najboljšem interesu članov skupine prikrajšanih naročnikov. Nadalje Svet VZMD sestavljajo štiri člani,¹¹ ki so vsi ugledni člani družbe in strokovnjaki na svojem področju. Poleg tega ima VZMD bogato sestavo Strokovnega sveta,¹² ki skupno šteje 18 članov, ki so vsi strokovnjaki iz pravnih, ekonomskih in drugih znanstvenih področij. Vsi člani so razvidni iz priloženega seznama članov Sveta zavoda in seznama članov Strokovnega sveta VZMD. V obdobjih povečanega dela pa ima VZMD tudi že ustaljeno prakso sodelovanja s študenti različnih fakultet, ki lahko prevzamejo določen obseg administrativnih del in lažjih opravil, kar je v obsežnih postopkih, ki vključujejo tudi več sto tisoč posameznikov, pomemben vidik delovanja organizacije in učinkovitega zastopanja članov skupine.
21. S pogodbo, ki jo je VZMD sklenil z Odvetniško pisarno, je zagotovil dodatne človeške vire in pravno znanje za zastopanje skupine. V Odvetniški pisarni so v času vložitve tožbe zaposleni trije odvetniki in dva odvetniška kandidata, pri čemer bo z januarjem en odvetniški kandidat izpolnil pogoje za vpis v imenik odvetnikov, poleg tega pa bo Odvetniška pisarna v letu 2023 zaposlila še vsaj enega pravnika. Tekom sodnega postopka bo tako Odvetniška pisarna zaposlovala najmanj 6 pravnikov (poleg administrativnega osebja), ki bodo aktivno sodelovali v kolektivnem postopku, in bodo zagotavljali učinkovito zastopanje interesov članov skupine prikrajšanih naročnikov.
22. VZMD je tudi močno vpet v evropskem prostoru in je med drugim ustanovni član Evropske federacije investitorjev in uporabnikov finančnih storitev (BETTER FINANCE), ki v EU združuje blizu 5 milijonov uporabnikov finančnih storitev, ki so prav tako potrošniki. VZMD ima neposreden dostop do velikega števila tujih strokovnjakov (nemških, francoskih, španskih, britanskih, luksemburških, belgijskih, itd.), svoje povezave, ki jih je ustvaril v več kot 15 letih delovanja, pa lahko pripomorejo tudi k boljšemu zastopanju skupine prikrajšanih naročnikov. Poleg tega VZMD sodeluje tudi z Evropsko potrošniško organizacijo (BEUC) in sicer v Skupini za uporabnike finančnih storitev («Financial Services User Group (FSUG)»),¹³ ki je bila ustanovljena s strani Evropske komisije in gre za posvetovalni telo s skupno 20 člani, ki predstavljajo interese potrošnikov, investitorjev in malih podjetij.
23. Čeprav je VZMD v preteklosti sodeloval z navedenimi organizacijami predvsem na področju finančnih storitev, pa je to odlična platforma za nadaljnje delovanje na področju varovanja širšega spektra potrošnikov, ki presega potrošnike, ki so uporabniki finančnih storitev. S članstvom v različnih organizacijah, ki so med drugim namenjene za varstvo potrošnikov, želi VZMD predvsem izkazati svojo kredibilnost za zastopanje skupine prikrajšanih naročnikov, ki nenazadnje izhaja iz tega, da najvišja

¹¹ Seznam članov Sveta zavoda VZMD je dostopen na povezavi: <https://www.vzmd.si/vzmd/svet-zavoda>.

¹² Seznam članov Strokovnega sveta VZMD je dostopen na povezavi: <https://www.vzmd.si/vzmd/strokovni-svet>.

¹³ Predstavitev delovanja FSUG in njenih članov je dostopna na povezavi: https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/expert-groups-comitology-and-other-committees/financial-services-user-group-fsug_en#members.

posvetovalna telesa v EU, priznavajo VZMD kot organizacijo, ki je sposobna zastopati interese potrošnikov.

24. Iz zgoraj navedenega nedvomno izhaja, da ima VZMD tako v svoji organizaciji kot pri sodelujoči Odvetniški pisarni širok nabor pravnih, ekonomskih, finančnih in drugih vrhunskih strokovnjakov, ki razpolagajo z bogatim znanjem in izkušnjami za učinkovito zastopanje skupine prikrajšanih naročnikov. V Sloveniji je število organizacij, ki imajo izkušnje z zastopanjem interesov večjih skupin posameznikov, majhno. Prikrajšani naročniki v predmetnem kolektivnem sporu nedvomno potrebujejo zastopnika, ki je že uveljavljena organizacija, in ima redno zaposlen kader, ki lahko vsakodnevno komunicira s člani skupine, odgovarja na njihove telefonske klice in vprašanja, jih redno informira o poteku postopka ter jim na splošno nudi celovito oporo. VZMD ima vse ustrezne kompetence, da bo lahko učinkovito zastopal skupino prikrajšanih naročnikov in deloval v njihovem najboljšem interesu.

Dokazi:

- *Pogodba o nujenju odvetniških storitev, financiranju kolektivne tožbe in višini odvetniške nagrade z dne 8. 9. 2022;*
- *Seznam članov Sveta VZMD;*
- *Seznam članov Strokovnega sveta VZMD;*
- *Seznam članov Skupine za uporabnike finančnih storitev (»Financial Services User Group (FSUG)« v obdobju 2022 – 2025.*

2.2. Aktivnosti, ki jih je VZMD že opravil v kolektivnem postopku in število prikrajšanih naročnikov, ki so podprli aktivnosti VZMD

25. VZMD je že dalj časa seznanjen s sporno prakso telekomunikacijskih operaterjev glede enostranskega zviševanja pogodbenih cen. Pri tem je treba nujno poudariti, da gre za problematiko in pravno vprašanje, ki je v javnosti ostalo v večji meri prezrto vse do začetka aktivnosti VZMD. Telekomunikacijski operaterji so tako vrsto let vztrajno enostransko zviševali cene pri že sklenjenih naročniških paketih, pri čemer so se vsakič znova sklicevali na določbe Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom).¹⁴ Verjetno je k temu, da je problematika ostala prezrta tako s strani splošne in strokovnega javnosti, botrovala tudi Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS), ki se je večkrat postavila na pravno zmotno stališče, da je praksa A1 in ostalih operaterjev zakonsko skladna. V situacijah, ko je protipravno ravnanje spregledano s strani ključnih državnih institucij, so zato ključnega pomena organizacije kot je VZMD, ki so pripravljene zastopati interese prezrtih posameznikov, in na ta način poskrbeti za varstvo pravic posameznikov.
26. V začetku leta 2022, ko je Svet VZMD sprejel odločitev, da se začne VZMD udeleževati tudi na področju varovanja pravic potrošnikov, je strokovni svet VZMD začel posvečati večjo pozornost spornim poslovnim praksam poslovnih operaterjev in se postavil na stališče, da telekomunikacijski operaterji uporabljajo nepošteno pogodbene določbe, ki so nične. VZMD se je septembra 2022 odločil, da poslovno prakso operaterjev postavi pod drobnogled in je z Odvetniško pisarno sklenil pogodbo o nujenju odvetniških storitev ter ji naročil, da opravi pravni pregled poslovanja toženca v zadnjih desetih letih in izdela pravno mnenje o zakonitosti tovrstne poslovne prakse. Odvetniška pisarna je v

¹⁴ Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B, 54/14 – odl. US, 81/15, 40/17, 189/21 – ZDU-1M in 130/22 – ZEKom-2.

okviru pravnega pregleda ugotovila, da je A1 vseskozi pogodbeno ceno naročniških paketov zviševal brez pravnega temelja, saj so pogodbeni pogoji A1 nepošteni in kot taki nični. Na osnovi pravnega mnenja Odvetniške pisarne se je VZMD odločil, da pristopi k organiziranju prikrajšanih naročnikov in osveščanju javnosti o nepoštenih pogodbenih pogojih, ki jih uporabljajo telekomunikacijski operaterji, vključno z A1. Hkrati je VZMD Odvetniški pisarni naročil pripravo izvensodnega poziva za toženca.

27. Dne 7. 10. 2022 je Odvetniška pisarna na A1 naslovila »Poziv k prenehanju uporabe nepoštenih pogodbenih pogojev, opomin pred vložilvijo tožbe in predlog kolektivne poravnave«, v katerem je toženca seznanila z namero VZMD, da vloži tožbo za račun vseh prikrajšanih naročnikov, če toženec ne bo nemudoma prenehal uporabljati nepoštenih pogodbenih pogojev in povrniti prikrajšanje, ki ga je povzročil svojim naročnikom s tem, ko je arbitrarno enostransko zviševal cene. VZMD je o svojih postopanjih zoper A1 nemudoma seznanil javnost na svoji spletni strani »<https://www.vzmd.si/odskodnine>«, kjer je na kratko opisal protipravno ravnanje A1 in objavil izvensodni poziv, ki ga je naslovil na toženčev naslov.
28. V novembru 2022 je VZMD vzpostavil tudi novo spletno stran »<https://kolektivno-varstvo.si/>«, ki je namenjena obveščanju potrošnikov o aktivnostih VZMD glede varovanja njihovih pravic in zastopanja njihovih interesov. Na novi spletni strani je pripravil zavihek »Spor – Telekomunikacije«, v katerem zainteresiranim naročnikom podrobno opisuje svoja prizadevanja, da telekomunikacijski operaterji, vključno z A1, prenehajo z uporabo nepoštenih pogodbenih pogojev in naročnikom povrnejo prikrajšanje, ki so jim ga povzročili s svojim protipravnim ravnanjem. Na spletni strani so zbrana tudi vsa najpogostejša vprašanja in odgovori nanje, da se lahko naročniki v celoti seznanijo s protipravnim ravnanjem A1 in aktivnostmi VZMD za varovanje pravic naročnikov. Objavljen je tudi seznam vseh naročniških paketov pri A1, ki so bili v obdobju od leta 2018 dalje podvrženi protipravnim enostranskim podražitvam. Pri tem VZMD redno dopolnjuje vsebino strani, vse z namenom, da je delovanje v celoti transparentno in naročniki čim bolj informirani. Kot dokaz prilaga tožnik tudi zaslonski posnetek zavihka na spletni strani, ki je namenjen toženčevim prikrajšanim naročnikom.
29. VZMD je po vložitvi poziva začel intenzivno organizirati prikrajšane naročnike. Na spletni strani je v ta namen pripravil obrazec za evidentiranje prikrajšanih naročnikov, ki je dostopen na povezavi: »<https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/#obrazec>«, na katerem se lahko naročniki A1 evidentirajo kot prikrajšani naročniki tj. naročniki, ki so bili oškodovani s protipravnim ravnanjem toženca. S tem, ko se naročniki evidentirajo preko obrazca, si hkrati tudi zagotovijo, da jih bo VZMD tekoče obveščal o pomembnih dogajanjih v zvezi s postopkom zoper toženca. VZMD tožbi kot dokaz prilaga tudi zaslonski posnetek obrazca.
30. Pri tem tožnik pojasnjuje, da je sprožil kolektivne postopke zoper vse večje telekomunikacijske operaterje v RS, torej poleg A1, tudi zoper Telekom Slovenije d.d., Telemach d.o.o. in T-2 d.o.o. Na ta način želi VZMD vsem operaterjem poslati jasno sporočilo, da je njihova poslovna praksa nesprejemljiva, hkrati pa VZMD izpolnjuje svoje poslanstvo, da se postavi v bran vsem prikrajšanim naročnikom v Sloveniji, ki do sedaj niso imeli ustreznega zastopnika njihovih pravic.

31. Z namenom, da o svojih prizadevanjih za povrnitev prikrajšanja naročnikov seznanjeni čim širšo javnost, je VZMD dne 16. 11. 2022 sklical novinarsko konferenco,¹⁵ na kateri je skupaj s pooblaščenimi odvetniki predstavil kolektivne odškodninske postopke, ki se vodijo zoper slovenske telekomunikacijske operaterje, vključno z A1. VZMD je vabilo za novinarsko konferenco med drugim delil tudi na svoji spletni strani in k tožbi kot dokaz prilaga zaslonski posnetek vabila. Uspeh novinarske konference in komunikacijske strategije se je odrazil v številnih medijskih objavah¹⁶ in v velikem odzivu s strani potrošnikov.
32. Do dne 20. 1. 2023 (ob 12:00) se je na spletni strani evidentiralo skupno 1640 potrošnikov, ki so bili zaradi enostranskih dvigov cen prikrajšani s strani enega izmed slovenskih telekomunikacijskih operaterjev (A1 Slovenija, Telekom Slovenije, T-2, Telemach), pri čemer so bili nekateri potrošniki prikrajšani tudi s strani več kot enega telekomunikacijskega operaterja, zaradi česar znaša število naročniških razmerij 1844. V kolektivnem postopku zoper A1 se je skupno evidentiralo **340 prikrajšanih naročnikov**. Iz števila evidentiranih naročnikov je jasno razvidno, da naročniki podpirajo aktivnosti VZMD, mu zaupajo, da bo deloval pošteno in v njihovem najboljšem interesu ter ga štejejo kot primernega zastopnika njihovih interesov v predmetnem sporu zoper toženca.
33. Tožnik tožbi prilaga seznam oseb, ki so se evidentirale na podlagi spletnega obrazca kot prikrajšani naročniki s strani A1 do dne 20. 1. 2023, do 12:00. V seznamu je razvidno ime, priimek in naslov vsakega posameznika, ki se je evidentiral kot prikrajšani naročnik. **Tožnik zahteva, da sodišče seznam obravnava kot strogo zaupen in ga ne objavi v registru kolektivnih tožb, saj seznam vsebuje osebne podatke članov skupine.** Tako je nenazadnje tudi predvideno v osmem odstavku 33. člena ZKOLT. Tožnik pri tem pojasnjuje, da je zaradi zaupnosti seznama predložil zgolj en izvod za sodišče. Tožnik si pridržuje pravico, da do dneva naroka za odobritev kolektivne tožbe seznam še dopolni, in sicer s podatki za vse naročnike, ki se bodo evidentirali po 20. 1. 2023.
34. Tožnik bo tudi po vložitvi tožbe aktivno komuniciral z naročniki, jih obveščal o poteku kolektivnega postopka in jim nudil celovito podporo. O vseh aktivnostih od vložitve tožbe dalje bo tožnik naslovno sodišče tudi obvestil, in sicer najkasneje pred narokom za odobritev kolektivne odškodninske tožbe.

Dokazi:

- *Poziv k prenehanju uporabe nepoštenih pogodbenih pogojev, opomin pred vložitvijo tožbe in predlog kolektivne poravnave z dne 7. 10. 2022;*
- *Zaslonski posnetek spletne strani na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/a1/> zajet dne 20. 1. 2023;*
- *Zaslonski posnetek obrazca za evidentiranje prikrajšanih naročnikov, ki je dostopen na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/#obrazec>, zajet dne 20. 1. 2023;*
- *Zaslonski posnetek Vabila na novinarsko konferenco z dne 14. 11. 2022, ki je dostopen na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/vabilo-novinarska-konferenca/>, zajet dne 20. 1. 2023;*
- *Seznam naročnikov, ki so se evidentirali v obrazcu na spletni strani tožnika kot prikrajšani naročniki pri A1 (z navedbo osebnih podatkov) – **SEZNAM JE STROGO ZAUPEN.***

¹⁵ Celoten posnetek novinarske konference je dostopen na povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=itxmtldHpK8>.

¹⁶ Več o objavah v medijih glej naslednje poglavje te tožbe (2.3.).

2.3. Medijsko nastopanje in prisotnost ter razširjanje informacij o zatrjevanih kršitvah pravic in svoji nameri

35. Za razširjanje informacij o vloženi kolektivni tožbi VZMD kot primarni medij uporablja spletno stran »<https://kolektivno-varstvo.si/>«. Na tej spletni strani se lahko prikrajšani naročniki seznanijo z vsemi aktivnostmi, ki jih VZMD vodi zoper toženca. Prav tako so na spletni strani objavljena izvensodna in sodna pisanja, ki jih je VZMD v kolektivnem postopku naslovil na toženca.
36. Z namenom, da prizadevanja VZMD pridobijo ustrezno medijsko pozornost in je o aktivnostih VZMD zoper A1 seznanjeno čim večje število prikrajšanih naročnikov, je dne 16. 11. 2022 VZMD na svojem sedežu sklical novinarsko konferenco, na kateri je predstavil podrobnosti kolektivnih postopkov, ki jih vodi zoper vse štiri telekomunikacijske operaterje. Novinarska konferenca je požela veliko pozornost s strani večine slovenskih medijev, kar je nedvomno bistveno pripomoglo k ozaveščanju naročnikov o protipravnosti poslovne prakse telekomunikacijskih operaterjev.
37. V slovenskih medijih so bili objavljeni naslednji prispevki v zvezi s kolektivnimi postopki, ki jih VZMD vodi zoper telekomunikacijske operaterje:
- prispevek na si24.news z naslovom »Novinarska konferenca o KOLEKTIVNIH ODŠKODNINSKIH POSTOPKIH zoper A1 Slovenija, TELEKOM Slovenije, TELEMACH in T-2« z dne 15. 11. 2022;¹⁷
  - prispevek na portalu [zurnal24.si](https://www.zurnal24.si) z naslovom »Odškodnina zaradi podražitev od sto do dvesto evrov na naročnika« z dne 16. 11. 2022;¹⁸
  - prispevek na spletni strani Slovenske tiskovne agencije z naslovom »VZMD od telekomunikacijskih operaterjev zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« z dne 16. 11. 2022;¹⁹
  - prispevek na portalu [SiolNET](https://www.siol.net) z naslovom »VZMD od telekomunikacijskih operaterjev zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« z dne 16. 11. 2022;²⁰
  - prispevek na portalu MMC RTV SLO z naslovom »VZMD zahteva odškodnine zaradi domnevno nezakonitih zviševanj cen telekomunikacijskih storitev« z dne 16. 11. 2022;²¹
  - prispevek na RADIO SLOVENIJA 1 v rubriki Radijski dnevnik ob 18:30 z naslovom »Poziv telekomunikacijskim operaterjem k odpravi prakse enostranskega zviševanja cen« z dne 16. 11. 2022;²²
  - prispevek na spletnem portalu Večer z naslovom »Nad Telekomom, Telemachom, A1 in T-2 visi 200-milijonski odškodninski zahtevek zaradi enostranskih podražitev paketov« z dne 16. 11. 2022;²³

¹⁷ Dostopen na povezavi: <https://si24.news/novice/novinarska-konferenca-o-kolektivnih-odskodninskih-postopkih-zoper-telekom-slovenije-a-1-slovenija-telemach-in-t-2>.

¹⁸ Dostopen na povezavi: <https://www.zurnal24.si/slovenija/odskodnina-zaradi-podrazitev-od-sto-do-dvesto-evrov-na-narocnika-396514>.

¹⁹ Dostopen na povezavi: <https://www.sta.si/3105864/vzmd-od-telekomunikacijskih-operaterjev-zahteva-200-milijonov-evrov-odskodnin>.

²⁰ Dostopen na povezavi: <https://siol.net/novice/slovenija/vzmd-od-telekomunikacijskih-operaterjev-zahteva-200-milijonov-evrov-odskodnin-592417>.

²¹ Dostopen na povezavi: <https://www.rtv slo.si/gospodarstvo/vzmd-zahteva-odskodnine-zaradi-domnevno-nezakonitih-zvisevanj-cen-telekomunikacijskih-storitev/647556>.

²² Posnetek prispevka je dostopen v arhivu na povezavi: <https://365.rtv slo.si/arhiv/radijski-dnevnik/174914275>.

²³ Dostopen na povezavi: <https://vecer.com/slovenija/nad-telekomom-telemachom-a1-in-t-2-vedi-200-milijonski-odskodninski-zahtevek-zaradi-enostranskih-podrazitev-paketov-10321177>.

- prispevek na Nova24TV v rubriki Večerne novice ob 19:30 z naslovom »Oškodovanih 1,5 milijona naročnikov telekomunikacijskih storitev« z dne 16. 11. 2022;²⁴
- prispevek na TV SLOVENIJA 1 v rubriki Dnevnik ob 19:00 z naslovom »Skupinska tožba proti Telekomu« z dne 17. 11. 2022;²⁵
- prispevek na spletnem portalu Dnevnik z naslovom »VZMD zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« z dne 17. 11. 2022;²⁶
- prispevek na spletnem portalu Slovenske novice z naslovom »Zaradi preplačanih računov od Telekom, A1, Telemacha in T-2 zahtevajo 200 milijonov evrov« z dne 17. 11. 2022;²⁷
- prispevek na spletnem portalu Slovenec z naslovom »Kako se lahko pridružite kolektivni tožbi VZMD, če vam je operater povišal cene paketa?« z dne 18. 11. 2022;²⁸
- prispevek na spletnem portalu Gorenjski glas z naslovom »So bili res oškodovani« z dne 20. 11. 2022;²⁹
- prispevek na TV SLOVENIJA 2 v rubriki KODA ob 16:00 z naslovom »Zvišanje cen paketov« z dne 22. 11. 2022;³⁰
- prispevek na portalu pressnews.si z naslovom: »AKOS - odziv VZMD na nekorektno izjavo namestnika direktorice, mag. Marka Poharja, v oddaji TV Slovenija ter poziv k odgovornemu udejanjanju poslanstva regulatorjev« z dne 24. 11. 2022.³¹

38. VZMD dodatno skrbi za seznanjanje prikrajšanih naročnikov na svoji spletni strani in je tako med drugim s prikrajšanimi naročniki delil posnetek tiskovne konference, ki ga je posnel s svojo snemalno ekipo.³² Na spletni strani je dostopen tudi odziv VZMD na izjavo mag. Marka Poharja, namestnika direktorice AKOS, ki je v oddaji Koda na RTV Slovenija 2 dne 22. 11. 2022 podal zavajajočo izjavo glede določb ZEKom. Kar dodatno kaže na to, da se VZMD kot zastopnik prikrajšanih naročnikov ažurno odziva na dogajanja v zvezi s problematiko zviševanja cen s strani telekomunikacijskih operaterjev.
39. Glede na zgornji seznam medijskih objav lahko VZMD brez zadržkov trdi, da je informacija o zatrjevanih kršitvah A1 dosegla velik delež prikrajšanih naročnikov. Prispevek o prizadevanjih VZMD je bil namreč predvajan v večini slovenskih popularnih medijev. Prispevek o prizadevanjih VZMD je bil med drugim predvajan tudi v oddaji KODA na RTV SLO 2, ki je namenjena zlasti slovenskim potrošnikom. VZMD si

²⁴ Videoposnetek prispevka je dostopen na povezavi: <https://www.vzmd.si/novice/mediji-o-vzmd/nova24tv-oskodovanih-1-5-milijona-narocnikov-telekomunikacijskih-storitev>.

²⁵ Videoposnetek prispevka je dostopen v arhivu na povezavi: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174914287?s=tv>.

²⁶ Dostopen na povezavi: <https://www.dnevnik.si/1043001086>.

²⁷ Dostopen na povezavi: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/zaradi-preplacanih-racunov-od-telekoma-a1-telemacha-in-t-2-zahtevajo-200-milijonov-evrov/>.

²⁸ Dostopen na povezavi: <https://www.slovenec.org/2022/11/18/kako-se-lahko-pridruzite-kolektivni-tozbi-vzmd-ce-vam-je-operater-povisal-cene-paketa/>.

²⁹ Dostopen na povezavi: <https://www.gorenjskiglas.si/article/20221120/C/221129996/1035/so-bili-res-oskodovani>.

³⁰ Posnetek prispevka je dostopen v arhivu na povezavi: <https://365.rtv slo.si/arhiv/koda/174915813>.

³¹ Prispevek je dostopen na povezavi: <https://pressnews.si/novice/akos-odziv-vzmd-na-nekorektno-izjavo-namestnika-direktorice-mag-marka-poharja-v-oddaji-tv-slovenija-ter-poziv-k-odgovornemu-udejanjanju-poslanstva-regulatorjev>.

³² Dostopen na: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/video-z-novinarske-konference-o-odskodninskih-postopkih-zoper-telekom-a1-telemach-in-t-2-zaradi-oskodovanja-blizu-15-mio-narocnikov-v-skupni-vrednosti-preko-200-mio-e/>.

bo ob vložiti tožbe, kot med samim kolektivnim postopkom prizadeval, da so naročniki seznanjeni s stanjem kolektivnega postopka, ki ga vodi zoper A1.

Dokazi:

- Spletni članek z naslovom »Novinarska konferenca o KOLEKTIVNIH ODŠKODNINSKIH POSTOPKIH zoper TELEKOM SLOVENIJE, A1 Slovenija, TELEMACH in T-2«, ki je bil dne 15. 11. 2022 na spletnem portalu si24.news, dostopen na povezavi: <https://si24.news/novice/novinarska-konferenca-o-kolektivnih-odskodninskih-postopkih-zoper-telekom-slovenije-a-1-slovenija-telemach-in-t-2>;
- Spletni članek z naslovom »Odškodnina zaradi podražitev od sto do dvesto evrov na naročnika«, ki je bil dne 16. 11. 2022 objavljen na portalu zurnal24.si, dostopen na povezavi: <https://www.zurnal24.si/slovenija/odskodnina-zaradi-podrazitev-od-sto-do-dvesto-evrov-na-narocnika-396514>;
- Spletni članek z naslovom »VZMD od telekomunikacijskih operaterjev zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« objavljen na spletni strani Slovenske tiskovne agencije dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.sta.si/3105864/vzmd-od-telekomunikacijskih-operaterjev-zahteva-200-milijonov-evrov-odskodnin>;
- Spletni članek z naslovom »VZMD od telekomunikacijskih operaterjev zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« objavljen na portalu SiolNET dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://siol.net/novice/slovenija/vzmd-od-telekomunikacijskih-operaterjev-zahteva-200-milijonov-evrov-odskodnin-592417>;
- Spletni članek z naslovom »VZMD zahteva odškodnine zaradi domnevno nezakonitih zviševanj cen telekomunikacijskih storitev« objavljen na portalu MMC RTV SLO dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.rtv slo.si/gospodarstvo/vzmd-zahteva-odskodnine-zaradi-domnevno-nezakonitih-zvisevanj-cen-telekomunikacijskih-storitev/647556>;
- Spletni članek z naslovom »Nad Telekomom, Telemachom, A1 in T-2 visi 200-milijonski odškodninski zahtevek zaradi enostranskih podražitev paketov« objavljen na portalu Večer dne 16. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://vecer.com/slovenija/nad-telekomom-telemachom-a1-in-t-2-vedi-200-milijonski-odskodninski-zahtevek-zaradi-enostranskih-podrazitev-paketov-10321177>;
- Izpis prispevka z naslovom »Skupinska tožba proti Telekomu« predvajan na TV SLOVENIJA 1 v rubriki Dnevnik ob 19:00 dne 17. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174914287?s=tv>;
- Spletni članek z naslovom »VZMD zahteva 200 milijonov evrov odškodnin« objavljen na portalu Dnevnik dne 17. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.dnevnik.si/1043001086>;
- Spletni članek z naslovom »Zaradi preplačanih računov od Telekoma, A1, Telemacha in T-2 zahtevajo 200 milijonov evrov« objavljen na portalu Slovenske novice dne 17. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/zaradi-preplacanih-racunov-od-telekoma-a1-telemacha-in-t-2-zahtevajo-200-milijonov-evrov/>;
- Spletni članek z naslovom »Kako se lahko pridružite kolektivni tožbi VZMD, če vam je operater povišal cene paketa?« objavljen na portalu Slovenec dne 18. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/zaradi-preplacanih-racunov-od-telekoma-a1-telemacha-in-t-2-zahtevajo-200-milijonov-evrov/>;
- Spletni članek z naslovom »So bili res oškodovani« objavljen na portalu Gorenjski list dne 20. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://www.gorenjski glas.si/article/20221120/C/221129996/1035/so-bili-res-oskodovani>;
- Izpis prispevka z naslovom »Zvišanje cen paketov« predvajan na TV SLOVENIJA 2 v rubriki KODA ob 16:00 dne 22. 11. 2022, dostopen na povezavi: <https://365.rtv slo.si/arhiv/koda/174915813>;
- Spletni članek z naslovom: »AKOS - odziv VZMD na nekorektno izjavo namestnika direktorice, mag. Marka Poharja, v oddaji TV Slovenija ter poziv k odgovornemu udejanjanju poslanstva regulatorjev« objavljen na portalu pressnews.si dne 24. 11. 2022, objavljen na povezavi:

<https://pressnews.si/novice/akos-odziv-vzmd-na-nekorektno-izjavo-namestnika-direktorice-mag-marka-poharja-v-oddaji-tv-slovenija-ter-poziv-k-odgovornemu-udejanjanju-poslanstva-regulatorjev>;

- Izpis novice z naslovom »VIDEO z novinarske konference o odškodninskih postopkih zoper TELEKOM, A1, TELEMACH in T-2« na spletni strani kolektivno-varstvo.si z dne 21. 11. 2022 s celotnim posnetkom novinarske konference, dostop na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/video-z-novinarske-konference-o-odškodninskih-postopkih-zoper-telekom-a1-telemach-in-t-2-zaradi-oskodovanja-blizu-15-mio-narocnikov-v-skupni-vrednosti-preko-200-mio-e/>;
- Izpis novice z naslovom »AKOS – odziv VZMD na nekorektno izjavo namestnika direktorice, mag. Marka Poharja, v oddaji TV Slovenija ter poziv k odgovornemu udejanjanju poslanstva regulatorjev« na spletni strani kolektivno-varstvo.si z dne 24. 11. 2022, objavljen na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/novice/akos-odziv-vzmd/>.

2.4. Obstoj in aktivnosti drugih oseb

40. Iz pregleda podatkov v spletnih brskalnikih je mogoče ugotoviti, da je sporno prakso telekomunikacijskih operaterjev v zelo omejenem obsegu zaznala zgolj Zveza potrošnikov Slovenije (v nadaljevanju »ZPS«), ki je leta 2014 objavila prispevek na temo sprememb cen pri naročniških pogodbah.³³ Tudi kasneje, v času, ko je že stopil v veljavo ZKOIT, je ZPS izpostavljala spornost poslovne prakse operaterjev.³⁴ Vendar pa je ZPS vseskozi izhajala iz premise, da ZEKom tovrstne arbitrarne enostranske spremembe pogojev dopušča. ZPS tudi nikdar ni omenjala nikakršne možnosti kolektivnega varovanja interesov naročnikov.
41. Ravno iz tega razloga je ključna vloga organizacij kakršna je VZMD, ki v nasprotju z ZPS ne pokriva tako širokega spektra dejavnosti za informiranje in varnost potrošnikov. Namreč organizacije kakršna je ZPS so omejene s časom, sredstvi in kadrom ter preprosto ne morejo posvetiti dovolj časa vsem problematikam, ki se pojavljajo na trgu. VZMD lahko na drugi strani nekaterim izbranim problematikam na trgu posveti večjo pozornost, hkrati pa ima bogate izkušnje z zastopanjem večjih skupin posameznikov, s čimer lahko pripomore še k večji varnosti potrošnikov in njihovemu učinkovitemu informiranju.

2.5. Izkušnje pri uveljavljanju kolektivnih zahtevkov

42. V Sloveniji je področje kolektivnega varstva posameznikov, kot ga uvaja ZKOIT še izredno nerazvito, kar je nenazadnje razvidno že zgolj iz dejstva, da v registru kolektivnih tožb ni bila sprejeta še niti ena sodba po postopku skladno z ZKOIT. Do dneva vložitve predmetne tožbe pa ni bil izveden niti en narok za odobritev kolektivne tožbe. Z navedenim želi VZMD zlasti izpostaviti, da v slovenskem pravnem prostoru ni praktično nobene organizacije niti odvetniške pisarne, ki bi imela praktične izkušnje z uveljavljanjem kolektivnih zahtevkov po ZKOIT.³⁵

³³ Prispevek je dostopen na povezavi: <https://www.zps.si/nasveti-in-zakonodaja-topmenu-235/mobilniki-tv-splet/7098-stalisce-zps-ob-podrazitvi-in-spremembah-storitev-telekoma-slovenije>.

³⁴ Glej na primer prispevek na povezavi: <https://www.zps.si/mediji/izjave-za-javnost-2019/9840-telekomunikacijske-operaterje-pozivamo-k-sklenitvi-dogovora-da-v-casu-pogodbene-vezave-ne-bodo-spremenili-pogodbenih-pogojev-in-cene>.

³⁵ V teku je sicer večje število postopkov, ki ga je sprožil Zavod KOLEKTIV 99, vendar pa so vsi postopki še v začetni fazi in ni bil še pri nobenem izveden narok za odobritev kolektivne tožbe.

43. VZMD tako kot večina organizacij nima konkretnih izkušenj z uveljavljanjem kolektivnih zahtevkov po ZKoliT, vendar pa ima namesto tega bogate izkušnje z zastopanjem večjih skupin posameznikov v postopkih, ki imajo vzporednice s kolektivnimi postopki po ZKoliT. VZMD je namreč male delničarje zastopal v številnih postopkih t.i. sodne preveritve primernosti denarne odpravnine. VZMD je tako že večkrat za iztisnjene male delničarje zagotovil dodatno denarno odpravnino, naštevamo zgolj nekatere izmed postopkov: Aktiva Invest, d.d. (Aktiva Holdings, B.V., Nizozemska), Center Cvetličarna, d.d. (M1, d.d.), Color, d.d. (Helios, d.d.), Dinos, d.d. (Euro Trend, d.o.o.), Gorenjski tisk (MSIN, d.o.o.), HIT Alpinea, d.d. (HIT, d.d.), Ilirija, d.d. (Janez Rozman), Kompas, d.d. (Triglav Investment Holding, d.o.o.), Kompas Hoteli Bled, d.d. (Hotel Slon, d.o.o.), Modra Linija Holding, d.d. (FP, d.o.o.), RTC Krvavec, d.d. (Alpska investicijska družba, d.o.o.), SCT, d.d. (Delfi, d.d.), itd. V tovrstnih postopkih je podobno kot pri sistemu izključitve v kolektivnem postopku VZMD vsakokrat deloval za večje število posameznikov, ki niso rabili izkazati aktivnosti za sodelovanje v postopku.
44. VZMD je tudi pripravil program »Delniška opora«, ki že več let uspešno pomaga velikemu številu malih delničarjev v primerih ukinjanja registrskih računov v Sloveniji. VZMD je skrbel za obširno obveščanje in informiranje posameznikov ter je na ta način »navadnim« državljanom omogočil, da niso izgubili delnic, ki so jih dobili v času privatizacije ali pa so jih podedovali (pogosto brez njihove vednosti) in da so pridobili izplačila iz naslova dividend in iztisnitvev. V kolektivnih postopkih (zlasti kadar gre za tako obsežne kot je predmetni) je posebej pomembno obveščanje javnosti o stanju postopka, načinu sodelovanja, načinu pridobitve odškodnine, itd. VZMD na redni bazi pripravlja razna sporočila za javnost, komunicira z mediji, poleg tega pa z javnostjo komunicira tudi preko svojega kanala VZMD TV³⁶, kjer je med drugim dostopen celoten posnetek novinarske konference v zvezi s kolektivnimi postopki zoper telekomunikacijske operaterje, ki jo je VZMD opravil dne 16. 11. 2022, in je javnost seznanil, da je sprožil kolektivni postopke zoper štiri največje slovenske telekomunikacijske operaterje.

Dokazi:

- *kot doslej.*

Sklepno glede reprezentativnosti

45. Glede na to, da ima VZMD ustrezno znanje, izkušnje in sredstva, da lahko učinkovito zastopa interese prikrajšanih naročnikov ter je hkrati edina organizacija, ki je javno izpostavila protipravnost prakse enostranskega zviševanja cen s strani telekomunikacijskih operaterjev v Sloveniji, prav tako pa je za namen obveščanja prikrajšanih naročnikov ustvarila spletno mesto in sprožila večjo medijsko kampanjo za ozaveščanje naročnikov o problematiki ter se je nenadno odločila, da sproži kolektivni postopek zoper A1, je s tem podana reprezentativnost VZMD za zastopanje prikrajšanih naročnikov skladno s 5. členom ZKoliT. S tem, ko je izkazana reprezentativnost, je izpolnjen tudi pogoj za odobritev kolektivne odškodninske tožbe, ki je določen v 4. točki četrtega odstavka 28. člena ZKoliT.
46. V nadaljevanju VZMD izkaže še obstoj vseh ostalih predpostavk za odobritev kolektivne tožbe.

---

³⁶ Dostopen na: <https://www.youtube.com/user/vzmdplot/videos>.

II. PREDPOSTAVKE ZA ODOBRITEV KOLEKTIVNE TOŽBE

47. Predmetna tožba izpolnjuje vse predpostavke za odobritev kolektivne odškodninske tožbe, ki so določene v četrtem odstavku 28. člena ZKoliT. V nadaljevanju tožnik podaja obrazložitev za vsako posamezno točko iz četrtega odstavka navedenega člena.

1. S TOŽBO SE UVELJAVLJAJO ISTOVRSTNI ZAHTEVKI, POSTAVLJENI V IMENU DOLOČLJIVE SKUPINE, KI ZADEVAJO ISTA, PODOBNA ALI POVEZANA DEJANSKA ALI PRAVNA VPRAŠANJA, SE NANAŠAJO NA ISTI PRIMER MNOŽIČNEGA OŠKODOVANJA IN SO PRIMERNI ZA OBRAVNAVO V KOLEKTIVNEM POSTOPKU (1. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoliT)

48. V nadaljevanju VZMD v smislu določbe 1. točke četrtega odstavka 28. člena ZKoliT izkaže: **[1.1.]** da se tožba nanaša na isti primer množičnega oškodovanja, ki izhaja iz istih oziroma podobnih dejanskih vprašanj ter istih ali podobnih pravnih vprašanj, **[1.2.]** da je skupina prikrajšanih naročnikov določljiva, **[1.3.]** da so zahtevki iz te tožbe primerni za obravnavo v kolektivnem postopku in **[1.4.]** da so zahtevki istovrstni.

1.1. Tožba se nanaša na isti primer množičnega oškodovanja, ki temelji na istih oziroma podobnih dejanskih vprašanjih ter istih ali podobnih pravnih vprašanjih

49. Iz navedb tožnika v poglavju IV.1. izhaja, da je A1 z vsemi potrošniki v Republiki Sloveniji sklepal tipske pogodbe, ki so po vsebini iste ali podobne v delu, ki se nanaša na vprašanje enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev. Pri vseh naročniških pogodbah za elektronske telekomunikacijske storitve, ki jih je A1 sklepal s potrošniki, je vprašanje enostranske spremembe pogodbe delno urejeno zgolj v splošnih pogojih uporabe, ki so tipski in se štejejo za del pogodbe. V vseh različicah splošnih pogojev uporabe, ki jih je toženec uporabljal oziroma jih še uporablja, ni nikjer ustrezno predvidena toženčeva pravica do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev. Vsem potrošnikom, ki spadajo v skupino oškodovancev v tem kolektivnem postopku, je A1 v zadnjih petih letih enkrat ali večkrat enostransko zvišal ceno naročniškega paketa. Vsakokratno zvišanje cen je toženec izvedel na isti način in sicer je naročnike obvestil, da jim bo zvišal ceno mesečne naročnine ter jih seznanil s tem, da imajo pravico da v roku 30 dni odstopijo od pogodbe, sicer se šteje, da se z zvišanjem cene strinjajo. V poglavju V.1. je razviden popis vseh podražitev, ki jih je A1 izvedel v zadnjih petih letih.
50. Vsi člani skupine oškodovancev so torej sklenili naročniške pogodbe, ki imajo enake oziroma podobne določbe glede ureditve enostranske spremembe pogodbe oziroma je vsem skupno, da ne urejajo ustrezno pravice A1 do enostranske spremembe pogodbenih pogojev. Pri vseh oškodovancih je A1 izvedel spremembo pogodbe po enakem postopku, člani skupine se razlikujejo le po tem, kdaj je bil njihov paket podvržen zvišanju cene in v kakšni višini, pri čemer pa slednje vpliva zgolj na višino prikrajšanja, ki se med člani skupine primerno temu razlikuje. Z vidika zahteve iz 1. točke četrtega odstavka 28. člena ZKoliT je tako glede dejanskega stanja bistveno, da je dejanska podlaga pri vseh članih skupine enaka, in sicer pri nobenem ni pravnega temelja (zakonskega ali pogodbenega) za zvišanje cene, pa so bili kljub temu vsaj enkrat podvrženi enostranskemu zvišanju, po enakem postopku.

51. Vsi zahtevki potrošnikov v predmetni zadevi temeljijo na tem, da je bilo zvišanje cene izvršeno brez pravnega temelja bodisi zato, ker ta sploh ne obstaja, bodisi zato, ker so bile pogodbene določbe glede pravice do enostranske spremembe nične. Vsi naročniki zato na podlagi 190. člena OZ zahtevajo povrnitev prikrajšanja, ki so ga utrpeli zaradi protipravnega enostranskega zvišanja cene naročniških pogodb za telekomunikacijske storitve. Gre torej za ista oziroma vsaj podobna pravna vprašanja.
52. Vsi zahtevki potrošnikov izhajajo iz dejstva, da jim je A1 brez pravnega temelja (oziroma na podlagi ničnega pravnega temelja) zviševal ceno pogodbene naročnine. Primer množičnega oškodovanja se torej nanaša na to, da so bili naročniki prisiljeni v sprejetje višjih cen naročnine, čeprav za to ni bilo nikakršne pravne podlage oziroma je bila le-ta v nasprotju s splošnimi pravili obligacijskega prava in nepoštena po pravili ZVPot ter kot taka nična.

1.2. Skupina prikrajšanih naročnikov po tej tožbi je določljiva

53. V skupino prikrajšanih naročnikov v okviru tega kolektivnega postopka sodijo vsi naročniki, ki so imeli z A1 sklenjeno naročniško pogodbo za uporabo mobilnih elektronskih komunikacijskih storitev in/ali fiksnih storitev in jim je ta vsaj enkrat v zadnjih petih letih enostransko zvišal ceno mesečne naročnine. Gre torej za določljivo skupino, saj se lahko vsak posamezen naročnik izkaže s tem, da predloži svojo naročniško pogodbo, iz katere je razvidno kateri naročniški paket je sklenil in po kakšni ceni, zatem pa se lahko enostavno preveri ali je bil paket tega naročnika v zadnjih petih letih kadarkoli podvržen podražitvi. Za preveritev, ali je naročnik ostal v razmerju tudi po podražitvi, lahko na primer predloži zadnji prejeti račun za storitve po naročniški pogodbi.
54. Skupina prikrajšanih naročnikov je določljiva tudi na podlagi podatkov, ki jih hrani A1. Skladno s 30. členom Zakona o računovodstvu (ZR)³⁷ mora namreč A1 najmanj 10 let hraniti glavno knjigo in dnevnik in najmanj 5 let knjigovodske listine, na podlagi katerih se knjiži ter pomožne knjige. Glede na to, da se morajo torej med drugim hraniti knjigovodske listine na osnovi katerih se knjiži, mora imeti A1 arhivirane vse dokumente, ki so potrebni za določitev skupine naročnikov, kot tudi za izračun agregatnega zneska prikrajšanja in individualnega zneska prikrajšanja. Terjatev do naročnikov se namreč knjižijo v analitične evidence saldokontov in imajo za vsakogar podatek o višini izdanih računov in terjatev. Slednje se tudi uporabljajo za potrebe sodne izterjave. Poleg tega mora skladno s petim odstavkom 86. člena Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1)³⁸ A1 zagotoviti hrambo računov, ki se nanašajo na dobave blaga ali storitev na ozemlju Slovenije, ter računov, ki jih prejme davčni zavezanec s sedežem na ozemlju Slovenije, deset let po poteku leta, na katero se računi nanašajo.

1.3. Zahtevki, ki se uveljavljajo s predmetno kolektivno tožbo so primerni za obravnavo v kolektivnem postopku

55. Skladno s petim odstavkom 28. člena ZKotI sodišče pri odločanju o primernosti zahtevkov za obravnavo v kolektivnem postopku upošteva zlasti:
- ali kolektivni postopek omogoča učinkovito razrešitev skupnih pravnih in dejanskih vprašanj;
  - kakšni so stroški in koristi z nadaljevanjem kolektivnega postopka;

³⁷ Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE.

³⁸ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22 in 29/22 – ZUOPDCE.

- ali so člani skupine vložili kakšne samostojne tožbe v zvezi s temi ali podobnimi zahtevki;
  - kakšna sta velikost in značilnost skupine;
  - kakšne so možnosti ugotavljanja članstva v skupini;
  - ali so zahtevki primerni za prisoditev agregatne odškodnine in
  - ali je na voljo alternativno reševanje sporov ali druge možnosti za rešitev spora.
56. Po konservativni oceni VZMD je v Sloveniji najmanj 447.847 potrošnikov, ki so bili prikrajšani s strani toženca zaradi dviga cen. Gre torej za veliko število prikrajšanih naročnikov, pri čemer pa znesek prikrajšanja, ki ga je utrpel vsak posameznik, ni visok. Namreč posamezna podražitev ni bila nikdar višja kot 4,00 EUR, iz česar lahko sklepamo, da je iz naslova ene podražitve najvišji možni znesek, ki ga je v obdobju od 1. 1. 2018³⁹ do dneva vložitve predmetne tožbe utrpel posamezni naročnik približno 240,00 EUR. Pri velikem številu prikrajšanih naročnikov pa je ta znesek še nižji. Glede na skupni znesek prikrajšanja, ki ga v tem postopku zatrjuje tožnik, in oceni števila prikrajšanih naročnikov pa so bili naročniki povprečno oškodovani za manj kot 240,00 EUR.
57. Glede na nizke zneske prikrajšanja, ki so jih utrpeli naročniki, je kolektivni postopek po ZKoIT edini učinkovit in primeren način za zagotovitev povrnitve prikrajšanja. Naročnikom je sicer teoretično zagotovljena pravica do sodnega varstva v individualnih sodnih postopkih, vendar pa je zaradi nesorazmernosti med vrednostjo posameznega zahtevka in stroški postopka neživiljenjsko pričakovati, da bi prikrajšani naročniki izkoristili pravico do sodnega varstva, vsaj ne v večjem številu. Četudi pa bi se morda veliko število naročnikov odločilo za vložitev tožbe v individualnem postopku, bi bilo to za sodišče preobremenjujoče in neekonomično. Nedvomno je z vidika stroškov kolektivni postopek najcenejši postopek za obravnavanje tako velikega števila prikrajšanih naročnikov. Namreč, če bi moral vsak posamezni prikrajšani naročnik samostojno zahtevati povrnitev prikrajšanja, bi stroški sodne takse, odvetniških stroškov in stroškov izvedencev hitro preseгли vrednost spora oziroma bi lahko hitro dosegli tudi več kot desetkratnik vrednosti spora. Po javno dostopnih podatkih, s katerimi razpolaga VZMD v trenutku vložitve predmetne tožbe, tudi ni bila vložena nobena samostojna tožba za povrnitev prikrajšanja iz naslova neupravičenega dviga cen.
58. Nenazadnje iz drugega odstavka 1. člena ZKoIT izhaja, da je namen ZKoIT olajšati dostop do sodnega varstva, ustaviti in preprečiti nezakonita ravnanja in oškodovancem omogočiti pridobitev odškodnine v primerih množičnega oškodovanja. V primeru, da se vprašanje prikrajšanja toženčevih naročnikov ne obravnava v postopku s kolektivno tožbo, bo večina prikrajšanih naročnikov ostala brez povračila, hkrati pa toženec ne bo prisiljen v to, da preneha z nezakonitim ravnanjem.
59. V primeru, da se bo za povrnitev prikrajšanja vodil kolektivni postopek, se bodo na ta način lahko z eno sodno odločbo rešila vsa pravna in dejanska vprašanja, ki so enaka za vse člane skupine. Namreč dejstvo, da je A1 zviševal in kdaj je zviševal cene niti ni sporno, sporno je zlasti dejansko vprašanje kakšna je vsebina pogodbe, ki je tipska in pri vseh prikrajšanih naročnikih enaka. Ključno pravno vprašanje pa je zlasti ali ZEKom sploh kakorkoli ureja pravico operaterja do spremembe pogodbene cene in zatem v nadaljevanju ali je pravico do enostranske spremembe pogodbe, kot si jo je vzel A1,

³⁹ Dne 1. 1. 2018 je A1 izvedel prvo izmed podražitev na podlagi katerih VZMD v predmetnem postopku uveljavlja povračilo prikrajšanja za naročnike.

dopustna po splošnih pravilih civilnega prava (predvsem po določbah OZ) in po določbah ZVPot. Tudi pravno vprašanje je za vse člane skupine prikrajšanih naročnikov enako.

60. Za vsakega posameznika je mogoče razmeroma preprosto ugotoviti ali spada v skupino prikrajšanih naročnikov, če predloži naročniško pogodbo in zadnjo prejeto fakture izstavljeno na podlagi iste naročniške pogodbe. Način ugotavljanja članstva je podrobneje predstavljen v poglavju III.1.1. te tožbe. Prav tako je mogoče izračunati znesek agregatne odškodnine, pri čemer je VZMD v predmetni tožbi v tej fazi podal oceno na podlagi javno dostopnih podatkov, v primeru, da na podlagi edicijske dolžnosti A1 predloži podatke iz svojih internih evidenc in da je mogoče podati točen znesek tako agregatne odškodnine, kot tudi individualni znesek za vsakega posameznega prikrajšanega naročnika.
61. V zvezi s vprašanjem presoje možnosti alternativnih rešitev spora tožnik zgolj izpostavlja, da je želel pristopiti k sporazumni rešitvi spora, vendar do sedaj A1 ni izkazal resnega interesa za sporazumno rešitev.

1.4. Zahtevki so istovrstni

62. Glede na to, da so bili naročniki prikrajšani zaradi zviševanja cen brez ustrezne pravne podlage (oziroma na podlagi ničnih pogodbenih pogojev) je edini možen zahtevek za nadomestitev prikrajšanja na podlagi 190. člena OZ. Prikrajšani potrošniki niti nimajo na voljo nobenega drugega zahtevka s katerim bi lahko dosegli povrnitev prikrajšanja. Na istovrstnost zahtevkov pa ne vpliva dejstvo, da se višina prikrajšanja med posameznimi naročniki razlikuje.

2. SKUPNA PRAVNA IN DEJANSKA VPRAŠANJA ZA CELOTNO SKUPINO PREVLADUJEJO NAD VPRAŠANJI, KI SE NANAŠAJO SAMO NA POSAMEZNE ČLANE SKUPINE (2. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoit)

63. V predmetnem kolektivnem postopku ni posebnih vprašanj, ki bi se nanašala samo na posamezne člane skupine. Ključno je zlasti vprašanje, ali si je v naročniških pogodbah A1 sploh pridržal pravico do spreminjanja pogodbenih pogojev oziroma v primeru, da sodišče presodi, da si je toženec res pridržal tovrstno pravico, je treba zatem odgovoriti na vprašanje, ali je v skladu s slovensko zakonodajo (predvsem OZ in ZVPot) dopustno, da si ena pogodbeni stranka pridrži pravico do spremembe cene. Izpostavljeno vprašanje je skupno vsem članom skupine prikrajšanih naročnikov. Vprašanja, ki se nanašajo na posamezne člane, so relevantna zgolj pri izračunu višine nastalega prikrajšanja, pri čemer pa je vprašanje odvisno zgolj od tega kateri naročniški paket je imel posamezni naročnik in v katerem časovnem obdobju je bilo sklenjeno naročniško razmerje.

3. OCENJENO ŠTEVILO PRIKRAJŠANIH NAROČNIKOV ZNAŠA NAJMANJ 447.847 ZATO SO VSE OSTALE OBLIKE ZDRUŽITVE MANJ UČINKOVITE (3. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoit)

64. Zaradi velikega števila prikrajšanih naročnikov v konkretnem kolektivnem postopku, je edino učinkovito sredstvo za zavarovanje pravic potrošnikov kolektivna tožba. Za potrebe presoje izpolnjenosti pogoja iz 3. točke četrtega odstavka 28. člena ZKoit v tem delu tožnik samo navaja, da znaša ocenjeno število prikrajšanih naročnikov najmanj 447.847, o lastnostih skupine, načinu določitve članov skupine in

postopku izračuna ocene števila prikrajšanih naročnikov pa podaja tožnik podrobnejše navedbe in dokaze v poglavju III te tožbe.

65. Slovenski pravni red sicer pozna tudi nekatere druge institute, ki lahko v množičnih zadevah nekoliko razbremenijo sodišče in stranke, konkretno združitve pravnih po 300. členu ZPP, vzorčni postopek po 279.b členu ZPP ali pa sosporništvo po 195. členu ZPP, vendar pa so v konkretnem primeru postopki po ZPP neprimerni in izrazito neekonomični, zlasti v primerjavi s kolektivno tožbo. Namreč, če bi želeli v primeru združitve pravnih ali izvedbe vzorčnega postopka doseči rešitev za vse prikrajšane naročnike, bi to pomenilo, da bi moral najprej vsak posamezni naročnik vložiti samostojno tožbo, pri tem pa bi morali plačati sodno takso in založiti odvetniške stroške. Tovrsten pristop bi bil tudi za sodišče z administrativnega in logističnega vidika izredno kompleksen, zaradi omejenih sredstev in ljudi pa v praksi neizvedljiv. V primeru izvedbe vzorčnega postopka pa bi bilo treba izdati sodno odločbo za vsakega posameznega prikrajšanega naročnika, kar bi zaradi tako velike števila pravnih tako predstavljalo preveliko administrativno oviro.
66. V primeru, da bi prikrajšani naročniki vložili tožbo kot sosporniki, bi se sicer lahko vložila samo ena tožba, vendar pa bi bila taka tožba izredno obsežna (do mere nepreglednosti), saj bi moral vsak naročnik posebej izkazati okoliščine zakaj je upravičen do povrnitve prikrajšanja, hkrati pa bi moralo sodišče vročiti sodna pisanja vsakemu posameznemu naročniku. Nemogoče je tudi, da bi odvetnik oziroma odvetniška družba lahko zastopala in uskladila tako veliko število sospornikov.

4. ZAHTEVEK NI OČITNO NEUTEMELJEN (5. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoit)

67. Tožnik je v poglavju IV te tožbe podal izčrpne navedbe in dokazne predloge ter pravna naziranja, ki nedvomno zahtevajo podrobno presojo s strani naslovnega sodišča po tem, ko bo pravnomočen sklep o odobritvi predmetne kolektivne odškodninske tožbe.

5. IZPOLNJENI SO POGOJI IZ 59. IN 61. ČLENA ZKoit GLEDE STROŠKOV IN FINANCIRANJA POSTOPKA (6. in 7. točka četrtega odstavka 28. člena ZKoit)

68. Skladno s prvim odstavkom 59. člena ZKoit mora tožeča stranka javno razkriti in sodišču prijaviti izvor sredstev, ki jih bo uporabila za financiranje sodnega postopka. Tožnik naslovnemu sodišču pojasnjuje, da je z Odvetniško pisarno dne 8. 9. 2022 sklenil Pogodbo o nujenju odvetniških storitev, financiranju kolektivne tožbe in višini odvetniške nagrade (v nadaljevanju »**Pogodba za odvetniške storitve**«), s katero se je Odvetniška pisarna zavezala, da bo med drugim:
- opravila pravni pregled poslovne prakse A1 glede enostranskih dvigov cen in podala svoje pravno mnenje glede poslovne prakse A1,
  - v skladu z navodili tožnika pripravila izvensodni poziv in morebitne izvensodne razgovore ter pogajanja z A1,
  - zastopala tožnika v sodnem postopku na prvi stopnji in drugi stopnji ter v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi.
69. V 3. členu Pogodbe za odvetniške storitve se je Odvetniška pisarna nadalje zavezala, da v celoti prevzema obveznosti plačila vseh stroškov v zvezi s kolektivnim postopkom zoper A1, kar vključuje vse zgoraj navedene storitve in poleg tega še strošek plačila sodne takse (tako na prvi stopnji, drugi stopnji,

kot tudi v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi), strošek sodnih izvedencev in strokovnih pomočnikov, strošek morebitnih pravnih mnenj drugih pravnih strokovnjakov, strošek prevodov listin in potne stroške. V 4. členu Pogodbe za odvetniške storitve se je Odvetniška pisarna zavezala, da v primeru neuspeha v pravdi nosi tudi vse stroške, ki bodo prisojeni A1 skladno z ZPP in Odvetniško tarifo. Odvetniška pisarna v nobenem primeru ni upravičena od tožnika zahtevati vračila stroškov svojih storitev ali stroškov nasprotne stranke.

70. Iz navedenega izhaja, da je VZMD celoten stroškovni riziko tega kolektivnega postopka prenesel na Odvetniško pisarno, slednja pa je skladno s 7. členom Pogodbe o odvetniških storitvah v primeru uspeha upravičena do nagrade v višini 30-odstotnega deleža od zneska, ki ga prisodi sodišče.
71. Tožnik pojasnjuje, da ne obstaja nobeno navzkrižje interesov med njim ali člani kolektiva in Odvetniško pisarno. Slednja tudi ni konkurentka toženca, saj se ukvarja zgolj z nudenjem odvetniških in pravnih storitev ter ne opravlja nobene dejavnosti na trgu telekomunikacijskih storitev. Odvetniška pisarna tudi ni povezana z nobenim izmed drugih telekomunikacijskih operaterjev, ki so neposredni konkurenti A1. Iz bilance stanja na dan 31. 12. 2021 izhaja, da Odvetniška pisarna razpolaga z denarnimi sredstvi v višini 240.717 EUR, ki vsekakor presegajo potencialne stroške v zvezi s tem postopkom, do katerih bi bil A1 lahko upravičen v primeru, da tožnik ne uspe z zahtevkom v predmetnem kolektivnem postopku. Nadalje iz bilance stanja izhaja, da ima Odvetniška pisarna opredmetena osnovna sredstva v višini 130.180,43 EUR, s katerimi lahko dodatno jamči za morebitne stroške predmetnega kolektivnega postopka.
72. Skladno s prvim odstavkom 61. člena ZKoliT se lahko odvetnik s tožnikom dogovori za plačilo tudi tako, da prejme nagrado v višini 30-odstotnega deleža od zneska, ki bi ga prisodilo sodišče, če se pri tem zaveže, da bo v primeru neuspeha v pravdi sam nosil vse stroške postopka. Iz Pogodbe za odvetniške storitve izhaja, da se je Odvetniška pisarna zavezala, da bo krila tako svoje stroške, kot tudi stroške v primeru neuspeha, zato je skladno z določbami ZKoliT dogovor o nagradi veljaven. Pri tem VZMD pojasnjuje, da je dogovor tudi razumen, saj predmetni postopek terja izdaten časovni in finančni vložek. Pomembno je tudi dejstvo, da se je Odvetniška pisarna zavezala za kritje stroškov postopka tako na prvi in drugi stopnji, kot tudi v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi. Prav tako je relevantno dejstvo, da do dneva vložitve predmetne tožbe še ni bil izpeljan celoten kolektivni postopek po ZKoliT, celo več, nikdar ni bil izveden niti narok za odločanje o odobritvi kolektivne odškodninske tožbe. Tako se odpira vrsta procesnih vprašanj na katera sodna praksa še ni odgovorila, kar pomeni, da je vodenje tovrstnega kolektivnega postopka izpostavljeno bistveno večjim rizikom kot običajen pravdni postopek. Odvetniki in odvetniške družbe zato k zastopanju v tovrstnih sporih pristopajo z velikimi zadržki, nenazadnje pa lahko že iz vpogleda v register vidimo, da je bila v vseh (pravih) kolektivnih postopkih po ZKoliT, kjer gre za množična oškodovanja več tisoč posameznikov, do sedaj vedno dogovorjena najvišja možna nagrada, če je odvetnik oziroma odvetniška družba prevzela celoten stroškovni riziko kolektivnega postopka.
73. VZMD je v zvezi s stroški kolektivnega postopka in odvetniško nagrado tudi ves čas transparenten ter je med drugim na spletni strani »<https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/a1/>« pripravil pogosta vprašanja in odgovore nanje, kjer v razdelku »Stroški in financiranje« pojasnjuje, da stroške postopka v celoti krije Odvetniška pisarna, ki je v primeru uspeha upravičena do nagrade v višini 30-odstotnega deleža prisojenega zneska.

74. Skladno z navedenim v okviru poglavja II, tožnik zatrjuje, da so izpolnjeni vsi pogoji iz 1. do 7. točke četrtega odstavka 28. člena ZKOLT, vključno s 4. točko (reprezentativnost), ki jo je tožnik izkazal v poglavju I.2. Tožnik zato sodišču predlaga, da odobri predmetno kolektivno tožbo.

Dokazi:

- Izpis iz spletne strani dostopne na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/a1/>, in sicer v delu, ki se nanaša na kritje stroškov in odvetniško nagrado;
- Bilanca stanja Odvetniške pisarne Jereb d.o.o. na dan 31. 12. 2021;
- kot doslej.

III. OPIS SKUPINE, PREDLOG ZA SISTEM IZKLUČITVE IN PREDSTAVITEV NAČINA OBVEŠČANJA ČLANOV

1. OPIS SKUPINE PRIKRAJŠANIH NAROČNIKOV

Skladno s 5. točko prvega odstavka 26. člena ZKOLT mora kolektivna tožba vsebovati opis skupine in morebitnih podskupin, skladno s 6. točko istega odstavka pa mora vsebovati tudi oceno števila članov skupine in navedbo podlage za tako oceno. V nadaljevanju tožnik [1.1.] najprej opiše skupino prikrajšanih naročnikov, in sicer tako, da opiše način ugotavljanja članstva v skupini in izpostavi bistvene značilnosti članov skupine, [1.2.] nato pojasni zakaj ni nobenih podskupin in [1.3.] nazadnje poda oceno števila članov skupine in navede podlago za tako oceno.

1.1. Način ugotavljanja članstva v skupini prikrajšanih naročnikov

75. VZMD je za potrebe tega postopka pripravil tabelo, v kateri so navedeni vsi naročniški paketi, ki so bili v obdobju od 1. 1. 2018 dalje podvrženi enostranski podražitvi s strani A1, hkrati pa so navedene tudi vse podražitve paketov in višina vsakokratne spremembe (v nadaljevanju »Tabela podražitev«). V Tabeli podražitev so v stolpcu C navedeni vsi paketi, katerih cena se je v obdobju od 1. 1. 2018 vsaj enkrat zvišala. Presoja ali posameznik sodi v skupino prikrajšanih toženčevih naročnikov, se opravi po naslednji metodologiji oziroma korakih:

- i. **1. KORAK:** preveri se, ali je bil posameznik kadarkoli v obdobju od 1. 1. 2018 do dneva predmetne tožbe A1 naročnik (v primeru, da je odgovor pritrdilen se nadaljuje na naslednji korak).
- ii. **2. KORAK:** preveri se, ali je imel posameznik sklenjeno pogodbo za katerega izmed naročniških paketov, ki so navedeni v stolpcu C (v primeru, da je odgovor pritrdilen se nadaljuje na naslednji korak).
- iii. **3. KORAK:** za dotični naročniški paket se zatem najprej preveri, katerim podražitvam je bil podvržen (pri tem so relevantni stolpci D, E, F, G, I in J), zatem pa se preveri, ali je imel posameznik sklenjeno naročniško razmerje tudi v času podražitve paketa in ali je v razmerju ostal tudi po podražitvi, tako, da mu je bila izstavljen vsaj ena faktura po novi (višji) ceni.

76. Skupina prikrajšanih naročnikov je torej določljiva, in sicer vanjo spadajo vsi A1 naročniki, ki so imeli sklenjeno naročniško pogodbo za enega izmed paketov iz stolpca C v Tabeli podražitev, v času, ko se je cena tega paketa enostransko zvišala, in so imeli pogodbo sklenjeno še toliko časa, da jim je A1 izstavil fakture po novi (zvišani) ceni.

77. V izogib vsakršnemu dvomu tožnik pojasnjuje, da dopušča možnost, da so nekateri izmed naročniških paketov, ki so navedeni v Tabeli podražitev, poslovni paketi, ki se ne nanašajo na potrošnike in torej ne sodijo v predmetni kolektivni postopek. Tožnik je sicer iz seznama izločil vse pakete za katere je lahko iz javno dostopnih podatkov pridobil informacijo, da gre za poslovne pakete, vendar pa so za nekatere pakete informacije izredno skope in točnih informacij o vsebini paketa ni mogoče pridobiti. Skladno z navedenim je treba morebitne pakete za katere bi toženec izkazal, da gre za poslovni paket, zanemariti in izločiti iz seznama. Slednje pa na sam postopek niti ne vpliva, bistveno je zgolj, da se tovrstni paketi izločijo iz postopka pred začetkom izplačevanja prikrajšanja.

Dokazi:

- *Tabela podražitev vseh A1 paketov v obdobju od 1. 1. 2018 dalje – tožnik je zaradi boljše preglednosti poleg tiskane verzije priložil tudi elektronsko verzijo tabele na USB-ključku.*

1.2. Skupina prikrajšanih naročnikov nima podskupin

78. Tožnik skupine prikrajšanih naročnikov ni razdeljeval v nadaljnje podskupine. Namreč vse glavne značilnosti, ki so pomembne za izdajo sodbe in izplačilo odškodnine, so skupne vsem članom skupine, zaradi česar ni potrebe po kakršnihkoli distinkcijah znotraj podskupin. Za odločanje v predmetnem kolektivnem sporu je bistveno, da so vsi prikrajšani naročniki sklenili v bistvenem podobne tipe pogodbe, ki so vse v splošnih pogojih uporabe vsebovale ohlapne določbe glede enostranske spremembe pogodbenih pogojev, pri čemer v nobenem izmed splošnih pogojev uporabe, ki jih je A1 v preteklosti uporabljal, ni ustrezno določeno, da ima A1 pravico do enostranske spremembe pogodbene cene. Četudi pa bi morda sodišče sprejelo stališče, da iz splošnih pogojev uporabe izhaja, da si je A1 pridržal pravico do enostranske spremembe pogodbene cene, je nadalje vsem prikrajšanim naročnikom skupno, da v naročniški pogodbi oziroma v splošnih pogojih uporabe ni nikjer določeno, kakšni so lahko razlogi za spremembo cene in po kakšni metodologiji se cena lahko spreminja.
79. Z vidika konkretnih podražitev pa je vsem naročnikom skupno, da je bil njihov naročniški paket vsaj enkrat v obdobju od 1. 1. 2018 dalje podvržen enostranski spremembi cene. Pri tem za presojo upravičenosti do odškodnine ni bistveno, kateri izmed podražitev je naročnikov naročniški paket podvržen. Vse podražitve so si namreč v bistvenem podobne tj. vsem je skupno, da je A1 na svoji spletni strani objavil obvestilo, da bo določene poimensko navedene pakete podražil v določeni višini, pri čemer je naročnike obvestil, da lahko od pogodbe v določenem roku odstopijo, če se s spremembo ne strinjajo, v nasprotnem primeru pa se bo domnevalo, da se s spremembo strinjajo in so jo sprejeli. Za presojo tožbenega zahtevka ni pomembno, ali je v obvestilu toženec podal kakršnokoli pojasnilo oziroma obrazložitev, zakaj je spremenil cene in ali je bila morda podražitev posledica kakšnih sprememb na trgu. Namreč naknadna podaja razlogov za spremembo cene ne more sanirati okoliščine, da razlog za spremembo cene ni bil predviden že v samih pogodbenih pogojih. Za presojo predmetnega zahtevka je tudi nepomembna okoliščina, kakšen je bil znesek posamezne podražitve, oziroma kako velika je sprememba v odstotkih. Namreč v kolikor bo sodišče presojalo nepoštenost pogodbenih pogojev, se njihova nepoštenost odraža v samem dejstvu, da so nepredvidljivi in puščajo odprto polje za višino spremembe. Ker so nepošteni pogoji nični, pa je vse kar je bilo izpolnjeno na podlagi takih pogojev treba vrniti, ne glede na višino izpolnjenega zneska. Več o zahtevi, da morajo biti vnaprej

podani razlogi in metodologija spremembe pogodbenih pogojev ter glede nepoštenosti pogodbenih pogojev v poglavju IV te tožbe.

80. Prikrajšani naročniki se torej med seboj razlikujejo zgolj po tem, ali so bili enostranskim spremembam cene podvrženi enkrat ali večkrat in v tem, kakšen znesek prikrajšanja jim je nastal, ker so izpolnili obveznosti brez ustrezne pravne podlage oziroma na podlagi nične pravne podlage. Višina prikrajšanja pa je odvisna od trajanja naročniškega razmerja, zato se le-ta lahko razlikuje tudi pri naročnikih, ki so imeli sklenjen enak naročniški paket. Klasifikacije v podskupine na podlagi višine prikrajšanja zato ni mogoče izvesti in bi bila tudi nesmotrna, saj bi bilo število podskupin v takem primeru preveliko.

1.3. Ocena števila članov skupine

81. Tožnik v zvezi z oceno števila članov skupine pojasnjuje, da je izredno malo javno dostopnih podatkov na podlagi katerih bi bilo mogoče izračunati število posameznikov (potrošnikov), ki so bili prikrajšani na podlagi enostranskih sprememb cen, ki jih v tem postopku zatrjuje tožnik. Tožnik sicer po posameznih podražitvah razpolaga z ocenami naročnikov po segmentih posameznih telekomunikacijskih storitev, vendar pa je pri tem treba vzeti v obzir, da se pri izračunih glede prikrajšanja posamezni potrošnik lahko večkrat pojavi kot naročnik, tako znotraj posameznega segmenta storitev, kot tudi v različnih segmentih storitev. Poleg tega se potem naročniki lahko pojavljajo tudi v vseh naslednjih podražitvah, kar pomeni, da se podatki o številu potrošnikov (članov skupine) med seboj še dodatno prekrivajo. Na podlagi navedenega lahko ugotovimo, da je za kakršno koli bolj točno oceno treba pridobiti podrobne podatke s strani A1, ki niso javni. V nadaljevanju je zato tožnik pri podaji ocene izredno konservativen in podaja najnižjo možno oceno števila prikrajšanih naročnikov.
82. Tožnik je v sodelovanju s strokovnim pomočnikom izr. prof. dr. Mihaelom Permanom pripravil tabelo v kateri so podani izračuni prikrajšanja iz naslova vseh podražitev, ki jih je A1 izvršil v obdobju od 1. 1. 2018 do 13. 12. 2022 (v nadaljevanju »**Tabela izračuna prikrajšanja**«). Ker je tabela obsežna, jo je tožnik lahko natisnil v zelo skrčeni obliki, zaradi česar je težko berljiva. Zato tožnik tabelo prilaga tudi v elektronski obliki na priloženem USB-ključku.
83. V Tabeli izračuna prikrajšanja so izračuni razdeljeni v tri glavne segmente, in sicer:
- na prvem zavihku excel tabele je podan izračun prikrajšanja iz naslova podražitev paketov mobilne telefonije (v nadaljevanju zavihek imenujmo »**1. Izračun mobilne**«),
  - na drugem zavihku excel tabele je podan izračun prikrajšanja iz naslova podražitev paketov fiksnih storitev in povezanih storitev (v nadaljevanju zavihek imenujmo »**2. Izračun fiksne**«),
  - na tretjem zavihku excel tabele je podan izračun prikrajšanja iz naslova podražitev paketov s samostojnim mobilnim internetom (v nadaljevanju zavihek imenujmo »**3. Izračun podatkovni paketi**«).
84. O vhodnih podatkih, ki so bili podlaga za podajo ocene prikrajšanja v »Tabeli izračuna prikrajšanja« je tožnik podal bolj podrobne navedbe v poglavju V.3. te tožbe. Za potrebe ocene števila članov skupine pa je zlasti pomembno, da je pri vsakem izračunu prikrajšanja iz naslova podražitve, pri zgoraj navedenih zavihkih podan izračun začetnega števila naročnikov, ki so bili prikrajšani zaradi podražitve.

V prvem mesecu je število prikrajšanih naročnikov največje, potem pa je zaradi mesečnih korekcij, vsak mesec nižje. Pri tem gre seveda v naslednjih mesecih za isto skupino naročnikov, ki se zgolj zmanjšuje.

85. Glede na to, da naročnik ne razpolaga s podatki o tem v kakšni meri se prekrivajo naročniki po posameznih segmentih storitev in po posameznih podražitvah, je tožnik podal konzervativno oceno in je vzel podatke o številu prikrajšanih naročnikov mobilnih storitev zaradi zvišanja cen z dne 1. 9. 2018, in sicer je število prikrajšanih naročnikov prvi mesec znašalo 447.847 (glej: Tabela izračuna prikrajšanja, zavihek 1 »Izračun mobilne«, stolpec H, vrstica 36). Za karseda konzervativno oceno je tožnik predpostavil, da so vsi naročniki fiksni in povezani storitev ter naročniki paketov samostojnega mobilnega interneta, tudi naročniki paketov mobilne telefonije. Glede na to, da naročnik ne razpolaga s podatki o tem v kakšni meri se prekrivajo prikrajšani naročniki iz podražitve z dne 1. 9. 2018 s prikrajšanimi naročniki iz preostalih podražitev, tožnik zato vztraja pri grobi konservativni oceni, da je bilo na podlagi nepoštene poslovne prakse prikrajšanih najmanj **447.847 naročnikov**.
86. V fazi odobritve kolektivne tožbe je nenazadnje namen presoje števila članov skupine zlasti ta, da se ugotovi ali je glede na število članov smotno voditi postopek s kolektivno odškodninsko tožbo ter nadalje, da se sprejme odločitev o tem ali je bolje voditi kolektivni postopek po sistemu vključitve ali izključitve. Že zgolj iz zgornje konservativne ocene števila članov skupine, ki zaobjema samo eno podražitev izhaja, da je skupina tako številna, da redni pravdni postopki niso smotni za obravnavanje konkretnega primera oškodovanja. Na podlagi zgornje konservativne ocene pa je nenazadnje mogoče tudi presoditi, da je za konkretni postopek bolj smotrni sistem izključitve, saj je število prikrajšanih naročnikov tako veliko, da bi vključevanje naročnikov v postopek predstavljalo za sodišče veliko administrativno breme. Hkrati pa je pomemben tudi podatek, da ob upoštevanju agregatnega zneska prikrajšanja in ocene članov skupine iz prejšnjega odstavka, povprečni znesek prikrajšanja na posameznega naročnika v večjem delu ne presega 240,00 EUR, kar pomeni, da lahko z gotovostjo trdimo, da v skupini ni 10% članov katerih znesek škode bi presegal 2.000,00 EUR, kar bi sicer pomenilo, da je treba kolektivni postopek voditi po sistemu vključitve.
87. V primeru, da sodišče presodi, da je treba pridobiti bolj natančno oceno števila članov skupine prikrajšanih naročnikov, tožnik predlaga, da sodišče skladno z 227. členom ZPP naloži tožencu, da predloži listine s katerimi tožnik ne razpolaga, so pa te listine dostopne in v posesti toženca, in sicer:
- vse naročniške pogodbe na podlagi katerih je bil toženec v naročniškem razmerju s potrošniki kadarkoli v obdobju od 1. 1. 2018 dalje in je bila pri naročniški pogodbi vsaj enkrat enostransko zvišana cena s strani A1,
  - izdane račune (fakture) za vse naročnike, ki so bili v obdobju od 1. 1. 2018 dalje naročniki enega izmed paketov, ki je naveden v Tabeli podražitev in so bili naročniki navedenega paketa tudi v obdobju katerekoli izmed enostranskih podražitev, ki jih v tej tožbi zatrjuje tožnik, ter so naročniki ostali tudi po podražitvi, in sicer vsaj toliko časa, da jim je bil izstavljen en račun po zvišani ceni.
88. Toženec z zgoraj navedenimi listinami nedvomno razpolaga, in sicer je standardna poslovna praksa vseh podjetij, ki poslujejo z velikim številom naročnikov, da hranijo naročniške pogodbe najmanj za vsa aktivna naročniška razmerja, saj nenazadnje pogodbe potrebujejo za morebitne postopke sodne izterjave zapadlih in neplačanih obveznosti naročnikov. Nadalje mora A1 skladno s 30. členom Zakona o računovodstvu (ZR) najmanj 10 let hraniti glavno knjigo in dnevnik ter najmanj 5 let knjigovodske

listine, na podlagi katerih se knjiži ter pomožne knjige. Glede na to, da se morajo torej med drugim hraniti knjigovodske listine na osnovi katerih se knjiži, mora imeti A1 arhivirane vse dokumente, ki so potrebni za določitev skupine naročnikov, kot tudi za izračun agregatnega zneska prikrajšanja in individualnega zneska prikrajšanja. Terjatve do naročnikov se namreč knjižijo v analitične evidence saldokontov in imajo za vsakogar podatek o višini izdanih računov in terjatev. Slednje se tudi uporabljajo za potrebe sodne izterjave. Poleg tega mora skladno s petim odstavkom 86. člena Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1)⁴⁰ A1 zagotoviti hrambo računov, ki se nanašajo na dobave blaga ali storitev na ozemlju Slovenije, ter računov, ki jih prejme davčni zavezanec s sedežem na ozemlju Slovenije, deset let po poteku leta, na katero se računi nanašajo.

89. Tožnik predlaga, da sodišče imenuje izvedenca finančne stroke, ki bo na podlagi javno dostopnih podatkov in listin, ki jih bo predložil toženec, pripravil ustrezne izračune števila prikrajšanih naročnikov, kot tudi izračun agregatnega zneska prikrajšanja in individualnih zneskov prikrajšanja.

Dokazi:

- *Excel tabela »1. Izračun mobilne«;*
- *Excel tabela »2. Izračun fiksne«;*
- *Excel tabela »2. Izračun podatkovni paketi«;*
- *Tabela izračuna prikrajšanja (vsebuje vse tri predhodno navedene tabele 1, 2 in 3) – na USB ključku;*
- *predlog sodišču, da A1 na podlagi 227. člena ZPP naloži, da sodišču in tožniku predloži listine s katerimi tožnik ne razpolaga, so pa te listine dostopne in v posesti toženca, in sicer:*
  - o *vse naročniške pogodbe na podlagi katerih je bil toženec v naročniškem razmerju s potrošniki kadarkoli v obdobju od 1. 1. 2018 dalje in je bila pri naročniški pogodbi vsaj enkrat enostransko zvišana cena s strani A1,*
  - o *izdane račune (fakture) za vse naročnike, ki so bili v obdobju od 1. 1. 2018 dalje naročniki enega izmed paketov, ki je naveden v Tabeli podražitev in so bili naročniki navedenega paketa tudi v obdobju katerekoli izmed enostranskih podražitev, ki jih v tej tožbi zatrjuje tožnik, ter so naročniki ostali tudi po podražitvi, in sicer vsaj toliko časa, da jim je bil izstavljen en račun po zvišani ceni,*
- *imenovanje izvedenca finančne stroke, ki naj na podlagi javno dostopnih podatkov AKOS in SURS ter na podlagi listin, ki jih bo predložil A1, ugotovi število članov skupine prikrajšanih naročnikov.*

2. PREDLOG GLEDE SISTEMA KOLEKTIVNE TOŽBE IN GLEDE NAČINA OBVEŠČANJA STRANK

2.1. Predlog za uporabo sistema izključitve

90. Vsi zahtevki v predmetnem kolektivnem postopku se nanašajo na izplačilo prikrajšanja, ki je premoženjske narave, hkrati pa nedvomno ne bo 10 odstotkov članov skupine uveljavljalo izplačila, ki bi presevalo 2.000,00 EUR. Namreč najvišja podražitev po posameznem paketu je znašala 4,00 EUR, kar pomeni, da je na osnovi take podražitve lahko do dneva vložitve posamezniku nastalo prikrajšanje v višini približno 240,00 EUR. Torej, da bi se presegel prag, ki ga določa ZKoliT v drugem odstavku 30. člena bi moral biti naročnik podvržen tovrstni podražitvi v taki višini več kot osemkrat, kar se ni zgodilo pri nobenem izmed paketov, ki so bili podvrženi podražitvam. Hipotetično bi lahko bil posameznik

⁴⁰ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDorsk, 3/22 in 29/22 – ZUOPDCE.

naročnik več različnih paketov in bi na ta način presegel prag 2.000,00 EUR, vendar nedvomno takšnih posameznikov ni 10%. Glede na veliko število članov skupine prikrajšanih naročnikov, katerih zneski prikrajšanja so večinoma nižji od 240,00 EUR, tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da za predmetni kolektivni postopek uporabi sistem izključitve.

2.2. Predlog glede načina obveščanja članov

91. Tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da člane skupine prikrajšanih naročnikov A1 obvešča zlasti na naslednje načine:
- preko spletne strani tožnika na naslovu: <https://kolektivno-varstvo.si/>, preko katere tožnik že sedaj obvešča vse zainteresirane člane o vseh pomembnih dogodkih glede kolektivnega postopka zoper A1, za predmetni postopek je vzpostavljen tudi poseben zavihek na naslovu: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/a1/>;
  - preko socialnih profil s katerimi upravlja tožnik;
  - preko kanala VZMD TV, s katerim upravlja tožnik, in je dostopen na povezavi: <https://www.youtube.com/@vzmdpilot/featured>;
  - preko elektronske pošte, in sicer vseh članov, ki na spletni strani tožnik izpolnijo obrazec na povezavi: <https://kolektivno-varstvo.si/spor-telekomunikacije/#obrazec>, kjer je med drugim obvezen podatek, ki ga morajo oddati, tudi elektronski naslov;
  - s sporočili za javnost, objavami v medijih in organizacijo tiskovnih konferenc in
  - preko spletne strani sodišča.
92. V primeru, da bi sodišče določilo kakršno koli drugo obliko obveščanja, se tožnik zavezuje, da bo poskrbel tudi za tovrstni način obveščanja članov skupine.

IV. PROTIPRAVNOST POSLOVNE PRAKSE A1

93. Tožnik najprej [1.] predstavi protipravno poslovno prakso A1 v zadnjih petih letih. Zatem [2.] pojasni, da je vsakršno sklicevanje toženca na ZEKom brezpredmetno, saj ZEKom telekomunikacijskim operaterjem na podeljuje pravice do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev. Poleg tega, da toženec pravice do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev ne more črpati iz ZEKom, [3.] tovrstne pravice ne more črpati niti iz svojih splošnih pogojev uporabe, saj iz slednjih nikjer jasno ne izhaja, da si je toženec pridržal pravico do spreminjanja pogodbenih pogojev. Ne glede na navedeno [4.] pa so pogodbeni pogoji, ki določitev cene prepuščajo eni izmed pogodbenih strank, v nasprotju s splošnimi pravili obligacijskega prava in kot taki neveljavni. Prav tako pa so [5.] tovrstni pogodbeni pogoji v nasprotju z evropskimi in nacionalnimi pravili za varstvo potrošnikov.

1. UVODNO O PROTIPRAVNI POSLOVNI PRAKSI A1

94. Toženec s potrošniki v Republiki Sloveniji sklepa naročniške pogodbe za mobilne in širokopasovne storitve, ki imajo vse naravo t. i. tipske pogodbe, pri kateri potrošniki v okviru vnaprej oblikovanih pogodbenih pogojev nimajo vpliva na vsebino.
95. Toženec se pri tem že vrsto let poslužuje prakse enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev, vključno z zviševanjem cene. V zadnjih petih letih je tako večkrat enostransko zvišal pogodbeno ceno

naročniških paketov, in sicer tako paketov mobilnih storitev, paketov širokopasovnih storitev, kot tudi paketov storitev.⁴¹ Podroben kronološki popis in opis vseh zvišanj cen mesečne naročnine je predstavljen v poglavju V.1 te tožbe.

96. Toženec je za vsako enostransko spremembo pogodbenih pogojev objavil obvestilo na svoji spletni strani, v katerem je naročnike obvestil katere spremembe uveljavlja, na koncu obvestila pa je vsakokrat zapisal (pri vseh obvestilih v bistvenem podobno):

»Kaj če se s spremembo ne strinjate?

Naredili smo vse v naši moči, a se povišanju cen storitev ne moremo izogniti. Upamo, da boste ostali naš uporabnik. Če se s spremembami ne strinjate, lahko obstoječi uporabniki, za katere veljajo pravice iz 129. člena ZEKom-1, lahko do [...] odstopite od naročniške pogodbe.

To storite brez odpovednega roka, brez plačila stroškov prekinitve naročniškega razmerja in brez pogodbene kazni. Izpolniti pa boste morali pogodbeno dogovorjene obveznosti (kar vključuje tudi vračila prejetih ugodnosti) in poravnati morebitne zapadle in neplačane obveznosti.

Uporabniki, ki ste ob sklenitvi naročniškega razmerja kupili tudi terminalsko opremo (na primer: modem, digitalni sprejemnik ipd.) in je še niste v celoti odplačali, lahko ob odstopu pogodbe:

- *obdržite opremo in odplačate sorazmerni delež celotne vrednosti opreme ali*
- *vrnete opremo v stanju, v kakršnem ste jo prejeli in plačate uporabnino za čas, ko ste opremo uporabljali, A1 pa vam vrne kupnino.»⁴²*

⁴¹ Paketi storitev so omogočeni na podlagi konvergence omrežij – tj. združevanje oziroma približevanje obstoječih omrežij za prenos govora, omrežij za prenos podatkov in radiofuznega omrežja. Konvergenčni (združeni) paketi tako vključujejo vsaj dve različni vrsti storitev: fiksno telefonijo, mobilno telefonijo, prenos podatkov in televizijo. Vir AKOS: <https://eanalitik.akos-rs.si/konvergenca-storitev>.

⁴² Citirano je besedilo iz toženčeve spletne strani z dne 30. 11. 2017 naslovljeno »Obvestilo o spremembi mesečne naročnine na paketih s fiksnim internetom in televizijo«, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovan-4>. Kadar se je spremenila cena mobilnih naročniških paketov je bilo obvestilo zelo podobno, in se je glasilo: *»Kaj če se s spremembo ne strinjate? Če se s spremembami ne strinjate, lahko obstoječi uporabniki, za katere veljajo pravice iz 129. člena ZEKom-1, do 3. 4. 2018 odstopite od naročniške pogodbe. To storite brez odpovednega roka, brez plačila stroškov prekinitve naročniškega razmerja in brez pogodbene kazni. Izpolniti pa boste morali pogodbeno dogovorjene obveznosti (kar vključuje tudi vračila prejetih ugodnosti) in poravnati morebitne zapadle in neplačane obveznosti. Uporabniki, ki ste med trajanjem naročniškega razmerja kupili tudi mobilni telefon in ga še niste v celoti odplačali, lahko ob odstopu pogodbe:*

- *obdržite mobilni telefon in odplačate sorazmerni delež celotne vrednosti opreme ali*
- *vrnete mobilni telefon v stanju, v kakršnem ste ga prejeli, in plačate uporabnino za čas, ko ste mobilni telefon uporabljali, A1 pa vam vrne kupnino.»*, glej obvestilo iz toženčeve spletne strani z dne 1. 3. 2018 naslovljeno »Sprememba mesečne naročnine mobilnih paketov«, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/lahkonocnice-pravljice-za-lahko-n-1>.

Z nastopom novega ZEKom-2 je toženec besedilo v svojih obvestilih nekoliko spremenil in se sedaj glasi: *»Če se obstoječi naročnik, za katerega veljajo pravice iz 192. člena ZEKom-2, s predlaganimi spremembami pogodbenih pogojev ne strinja, lahko v roku 60 dni od prejema obvestila odstopi od naročniške pogodbe. Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, mu ni treba plačati kakršnihkoli dodatnih stroškov (na primer stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil). Prejšnji stavek ne vključuje morebitnih zapadlih in neplačanih obveznosti naročnikov. Naročniki, ki so ob sklenitvi naročniškega razmerja prejeli terminalsko opremo po akcijski ceni, lahko*

97. Tožnik je pregledal vzorce naročniških pogodb, ki jih je toženec sklepal tekom svojega poslovanja, vključno s splošnimi pogoji uporabe, posebnimi pogoji za posamezne storitve, prodajno ponudbo in cenikom storitev. Pri tem tožnik ugotavlja, da je vprašanje spreminjanja pogodbenih pogojev zgolj delno urejeno v Splošnih pogojih za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (v nadaljevanju »**Splošni pogoji**«).
98. Tožnik je pregledal vse različice Splošnih pogojev, ki so dostopni na spletni strani toženca, pri čemer je prva objavljena različica stopila v veljavo dne 25. 10. 2010, aktualni splošni pogoji uporabe pa veljajo od dne 1. 1. 2023 dalje. Zaradi ekonomičnosti bo tožnik v nadaljevanju navedel ključne določbe glede spremembe pogodbenih pogojev, ki jih vsebujejo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike z dne 25. 5. 2018 (v nadaljevanju »**Referenčni Splošni pogoji**«). V opombah pri vsaki posamezni citirani določbi so izpostavljene morebitne razlike v ostalih različicah Splošnih pogojev.
99. Referenčni Splošni pogoji v poglavju XV (členi 82 do 84) določajo:

»82. Naročniško pogodbo, vključno njene Priloge (Splošne pogoje za potrošnike, Cenik, ...) sme A1 spremeniti v skladu z lastno odločitvijo. Sprememba Priloge, ki je Priloga zgolj eni ali večim Naročniškim pogodbam (npr.: sprememba: (i) Posebnih pogojev, ki so Priloga zgolj nekaterim Naročniškim pogodbam, (ii) sprememba Cenika za Elektronsko komunikacijsko storitev, ki je predmet zgolj ene ali več Naročniških pogodb, ...), ne pomeni tudi spremembe tistih Naročniških pogodb, ki te Priloge nimajo oziroma na katere se ta Priloga oziroma njene spremembe ne nanašajo.

83. O vsaki spremembi Naročniške pogodbe, vključno njenih Prilog (Splošnih pogojev za potrošnike, Cenika, ...) mora A1 obvestiti tiste Naročnike, na katere se te spremembe nanašajo in sicer najmanj trideset dni pred uveljavitvijo teh sprememb: (i) z objavo teh sprememb na svoji spletni strani A1.si, (ii) na prodajnih mestih In (iii) z SMS sporočilom ali z obvestilom po elektronskih pošti ali z objavo na uporabniškem portalu ali s pisnim obvestilom. Če Naročnik s predlaganimi spremembami ne soglaša, lahko v tridesetih dneh pred uveljavitvijo sprememb, brez odpovednega roka, brez plačila stroškov prekinitve naročniškega razmerja in brez pogodbene kazni, odstopi od Naročniške pogodbe s pisno odstopno izjavo izročeno A1. Če Naročnik v tem roku ne odstopi od Naročniške pogodbe, se šteje, da Naročnik s temi spremembami soglaša ter da te spremembe zanj veljajo in ga zavezujejo. Z začetkom veljavnosti sprememb do takrat veljavna Naročniška pogodba v tem spremenjenem delu preneha veljati, v preostalem delu pa ostane v veljavi ob smiselnem vsebinskem upoštevanju sprememb.

---

pri odstopu od naročniške pogodbe izberejo ali bodo družbi A1 Slovenija povrnili nadomestilo za terminalsko opremo, ki ustreza sorazmernemu delu vrednosti prejete terminalske opreme in prejeto terminalsko opremo obdržali, ali pa bodo vrnili terminalsko opremo v stanju, v kakršnem jim je bila izročena, ob upoštevanju njene normalne rabe in plačali uporabnino za čas uporabe terminalske opreme, A1 Slovenija pa jim bo vrnil kupnino.« Glej na primer obvestilo na toženčevi spletni strani z dne 23. 11. 2022 naslovljeno »Sprememba splošnih pogojev, cenika in reguliranih pogojev za EU gostovanje«, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-splosnih-pogojev-cenika-in-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovanje>.

17

84. Kljub spremenjeni Naročniški pogodbi, vključno njenih Prilog (Splošnih pogojev za potrošnike, Cenika, ...) pa Naročnik nima pravice do odstopa od Naročniške pogodbe, če je bila sprememba Naročniške pogodbe potrebna zaradi uskladitve z Veljavnimi predpisi.⁴³

100. Iz citiranega besedila Splošnih pogojev in vsebine obvestil, ki jih je toženec objavil ob vsakokratnem enostranskem zvišanju cen, je jasno razvidno, da se pri enostranskem spreminjanju pogodbenih pogojev toženec opira na določbe Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom).⁴⁴ Nenazadnje je toženec v svojem dopisu z dne 19. 10. 2022 sam pojasnil, da gre pri določbah o spreminjanju pogodbe za pogodbeni pogoj, ki temelji na ZEKom.

101. V nadaljevanju zato tožnik primarno utemeljuje, zakaj je napačna interpretacija določb ZEKom, ki izhaja iz prepričanja, da ZEKom telekomunikacijskim operaterjem podeljuje pravico do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev. ZEKom namreč v vseh svojih različicah od sprejetja prve različice leta 2004 dalje ni nikdar vseboval določbe s katero bi operaterjem podelil pravico do enostranske spremembe pogodbenih pogojev.

Dokazi:

- Obvestilo »Obvestilo o spremembi mesečne naročnine na paketih s fiksnim internetom in televizijo« z dne 30. 11. 2017, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovan-4>;
- Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine mobilnih paketov« z dne 1. 3. 2018, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/lahkonocnice-pravljljice-za-lahko-n-1>;
- Obvestilo »Sprememba splošnih pogojev, cenika in reguliranih pogojev za EU gostovanje« z dne 23. 11. 2022, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-splosnih-pogojev-cenika-in-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovanje>;
- Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev (SI.MOBIL d.d.) z dne 15. 10. 2010;
- Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (SI.MOBIL d.d.) z dne 15. 3. 2013;

⁴³ Isto določbo imajo tudi Splošni pogoji z dne 1. 1. 2017 (poglavje XVII – členi 118 do 120) in z dne 17. 8. 2016 (poglavje XVI – členi 110 do 112). Splošni pogoji z dne 15. 5. 2013 (poglavje XV – členi 97 do 100) se od Referenčnih Splošnih pogojev razlikujejo zgolj v tem, da v 98. členu ne predvidevajo SMS sporočila kot ustreznega načina obveščanja o spremembah pogodbenih pogojev. Pri Splošnih pogojih z dne 15. 10. 2010 (člena 107 in 108) je besedilo v več delih drugačno kot pri Referenčnih Splošnih pogojih, vendar je v bistvenem enako, glasi pa se: »Splošne pogoje in/ali cene svojih storitev in/ali ponudbo svojih storitev in/ali vsebino svojih storitev in/ali posebne pogoje in/ali ostalo v okviru izvajanja svojih storitev po naročniški pogodbi in/ali drugi pogodbi sme Si.mobil kadar koli enostransko spremeniti v skladu s svojo odločitvijo, veljavnimi predpisi in splošnimi pogoji. O vsaki spremembi splošnih pogojev, cenika in drugih pogojev določenih v naročniški pogodbi mora Si.mobil obvestiti naročnike z objavo teh sprememb na svoji spletni strani ali na drug zanesljiv način trideset dni pred uveljavitvijo teh sprememb. Če naročnik s predlaganimi spremembami ne soglaša, lahko naročnik v tem istem roku (tj. v tridesetih dneh pred uveljavitvijo sprememb) brez odpovednega roka in brez sankcije odstopiti od naročniške pogodbe s pisno odstopno izjavo, poslano priporočeno po pošti na Si.mobilov naslov. Če naročnik v tem roku ne odstopi od naročniške pogodbe, se šteje, da naročnik s spremembami splošnih pogojev, cenika in drugih pogojev določenih v naročniški pogodbi, soglaša ter da te spremembe zanj veljajo in ga zavezujejo. Z začetkom veljavnosti sprememb splošnih pogojev, cenika in/ali drugih pogojev, v spremenjenem delu do takrat veljavni pogoji v tem delu prenehajo veljati.«

Splošni pogoji z dne 1. 1. 2023 vprašanje spremembe urejajo skladno z 192. členom ZEKom-2, in sicer v poglavju XV (členi 82 do 84), pri tem pa drugih bistvenih sprememb ni.

⁴⁴ Kadar se tožnik sklicuje na ZEKom brez navedbe za katero različico zakona gre, so s tem mišljeni vsi trije zakoni.

- Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (SI.MOBIL d.d.) z dne 17. 8. 2016;
- Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (SI.MOBIL d.d.) z dne 1. 1. 2017;
- Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (A1 Slovenija d.d.) z dne 25. 5. 2018;
- Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike (A1 Slovenija d.d.) z dne 1. 1. 2023;
- Izvensodni dopis toženca z dne 19. 10. 2022;
- kot doslej.

2. ZAKON O ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJAH OPERATERJEM NE DAJE PRAVICE ENOSTRANSKEGA SPREMINJANJA POGODBENIH POGOJEV

102. Nobena izmed treh različic ZEKom ni operaterjem podelila pravice do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev, zlasti ne cene. V nadaljevanju tožnik najprej [2.1.] na podlagi različnih metod razlage pojasni, da ZEKom nikjer ne podeli operaterjem posebne pravice do spreminjanja pogodbenih pogojev in [2.2.] se opredeli do stališča AKOS glede spreminjanja pogodbenih pogojev.

2.1. Pravilna razlaga določb ZEKom

103. Ob ustrezni razlagi zakonskih določb lahko pridemo do zaključka, da tako ZEKom,⁴⁵ ki je stopil v veljavo dne 1. 5. 2004, ZEKom-1,⁴⁶ ki je stopil v veljavo dne 15. 1. 2013, kot tudi ZEKom-2,⁴⁷ ki se uporablja od 10. 11. 2022, ne podeljujejo telekomunikacijskih operaterjem posebne pravice do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev, določenih v naročniški pogodbi, še zlasti ne pogodbene cene.

104. Vse različice ZEKom v zvezi z enostranskim spreminjanjem pogodbenih pogojev od sprejetja prve različice zakona dalje določajo v bistvenem enako:

»O vsaki spremembi pogojev, določenih v naročniški pogodbi, morajo biti naročniki obveščeni najmanj 30 dni pred predlagano uveljavitvijo sprememb. Pri tem morajo biti naročniki obveščeni, da imajo v istem roku pravico brez odpovednega roka in brez sankcije odstopiti od naročniške pogodbe, če se s predlaganimi spremembami ne strinjajo.«⁴⁸

⁴⁵ Uradni list RS, št. 13/07 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07 – ZDRad, 110/09, 33/11 in 109/12 – ZEKom-1.

⁴⁶ Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 – ZIN-B, 54/14 – odl. US, 81/15, 40/17, 189/21 – ZDU-1M in 130/22 – ZEKom-2.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 130/22.

⁴⁸ Citirana je določba tretjega odstavka 85. člena ZEKom. Podobno je pravice uporabnikov urejal tudi ZEKom-1, ki je v besedilo vrnil še določbo, da naročniki nimajo pravice do odstopa, če je sprememba potrebna zaradi uskladitve z zakonom, drugimi predpisi ali predpisi EU, in hkrati še dodatno razširil pravice uporabnikov v smislu, da jim ob odstopu ni treba plačati stroškov prekinitve naročniškega razmerja. Besedilo drugega odstavka 129. člena ZEKom-1 se glasi: *»O vsaki spremembi pogojev, določenih v naročniški pogodbi, morajo biti naročniki obveščeni najmanj 30 dni pred predlagano uveljavitvijo sprememb. Pri tem morajo biti naročniki obveščeni, da imajo, razen če je sprememba pogojev, določenih v naročniški pogodbi, potrebna zaradi uskladitve s tem zakonom oziroma na njegovi podlagi sprejetimi predpisi, drugimi predpisi in predpisi Evropske unije, ki se neposredno uporabljajo, v istem roku pravico brez odpovednega roka, brez plačila stroškov prekinitve naročniškega razmerja in brez pogodbene kazni odstopiti od naročniške pogodbe, če se s predlaganimi spremembami ne strinjajo.*

105. Na podlagi preproste *jezikovne razlage* lahko ugotovimo, da niti ena različica ZEKom ne vsebuje določbe, ki bi operaterjem podeljevala pravico do enostranske spremembe pogodbe, ampak vsebujejo zgolj določbe, ki v primeru sprememb pogojev nalagajo operaterjem obveznosti in opredeljujejo kakšne pravice imajo uporabniki. Zakonodajalec je v tretjem odstavku 85. člena ZEKom (drugem odstavku 129. člena ZEKom-1) uporabil besedne zveze kot so: »morajo biti naročniki obveščeni« in »naročniki obveščeni, da imajo v istem roku pravico«, ki obe jasno kažeta na to, da je zakonodajalec uporabnikom podelil določene pravice in operaterjem naložil obveznosti v razmerju do uporabnikov. Nikjer pa zakonodajalec ni zapisal, da operaterji lahko spremenijo pogodbene pogoje ali pa, da imajo pravico spremeniti pogodbene pogoje. Pri uporabi zakona je razlagalčeva naloga, da ostane v mejah pravnega besedila in v mejah možnosti, ki mu jih to besedilo ponuja. Namreč, če razlagalec ne ravna tako, ne gre več za razlago pravnega akta, ampak za ustvarjanje pravnih pravil, ki so v pristojnosti zakonodajalca.⁴⁹ Določbe vseh različic ZEKom imajo torej samo en možen pomen in razlaga, ki bi iz teh določb črpala pravico operaterjev do enostranske spremembe pogodbenih pogojev, je prekoračena in predstavlja ustvarjanje novih pravil, ki jih zakonodajalec ni predvidel.
106. Tovrstno razlago potrjujejo tudi druge metode razlage pravnih aktov. Skladno s *sistematično razlago* je pomembno na katero mesto v zakonu je posamezno pravno določilo umeščeno, saj slednje vpliva na to kakšen je pomen, ki ga ima to določilo.⁵⁰ Vse določbe glede spremembe pogodbenih pogojev so v vseh različicah ZEKom umeščene v poglavje naslovljeno »PRAVICE UPORABNIKOV«, iz česar lahko sklepamo, da je varstveni objekt določb v tem poglavju uporabnik. Nelogično bi bilo zato, da bi zakonodajalec v tem poglavju posegel v pravico uporabnikov in podelil operaterjem pravico, ki odstopa tako od splošnih pravil obligacijskega prava, kot tudi od pravil potrošniške zakonodaje.
107. Nadalje tudi *zgodovinska razlaga* potrjuje interpretacijo, da ZEKom operaterjem ni podelil pravice do enostranske spremembe pogodbene cene. Iz predloga ZEKom z dne 4. 3. 2004⁵¹ na strani 27 namreč izhaja, da je razlog za sprejem zakona predvsem nov regulacijski okvir elektronskih komunikacij v Evropski uniji, ki je sestavljen iz več direktiv, med drugim tudi iz Direktive 2002/22/ES,⁵² ki določa pravice uporabnikov glede elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev. Direktiva 2002/22/ES v četrtem odstavku 20. člena ureja pravico naročnikov, da ob objavi predlaganih sprememb pogodbenih pogojev odstopijo od svojih pogodb, in obveznost operaterjev, da naročnike o spremembi pogodbe ter pravici do odstopa obvestijo. Gre za vsebinsko enake določbe, kot jih vsebuje ZEKom v 85. členu in ZEKom-1 v 129. členu, zato je popolnoma na mestu domneva, da je zakonodajalec v teh členih smiselno povzel ureditev iz Direktive 2002/22/ES. Že iz samega naslova Direktive 2002/22/ES pa izhaja, da je direktiva namenjena ureditvi pravic uporabnikov.

Agencija lahko s splošnim aktom predpiše obliko in način objave obvestila. Agencija lahko s splošnim aktom predpiše obliko in način objave obvestila. Z ZEKom-1 so bile dodane še nekatere druge določbe v okviru 129. člena, ki urejajo pravice uporabnikov glede zapadlih obveznosti in vračila terminalske opreme, ki pa za predmetni spor niso pomembne. Tudi aktualni ZEKom-2 ni pravic uporabnikov uredil bistveno drugače, podaljšal se je zgolj rok za odstop od pogodbe, ki sedaj znaša 60 dni od prejema obvestila o spremembi. ZEKom-2 pravice uporabnikov pri spremembi pogodbenih pogojev ureja v okviru 192. člena.

⁴⁹ Pavčnik M, Teorija prava, 4., pregledana in dopolnjena izdaja, GV Založba, 2011, str. 367.

⁵⁰ Prav tam, str. 380.

⁵¹ Predlog zakona o elektronskih komunikacijah, EVA: 2003-2811-0022, št. 349-11-/2004-1, z dne 4. 3. 2004, objavljen v Poročevalcu državnega zbora Republike Slovenije, Ljubljana, 12. marec 2004, letnik XXX, št. 26.

⁵² Direktiva 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah).

108. Prav tako iz besedila Direktive 2002/22/ES jasno izhaja, da je njen namen dodatno prispevati k varstvu potrošnikov na področju storitev v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji. Slednje neizbežno pomeni, da ni bil cilj in namen direktive, da se operaterjem podeli pravice, ki jih sicer v nacionalnem in evropskem pravnem redu nimajo. Operaterjem so tako z Direktivo 2002/22/ES naložene zgolj dodatne obveznosti.

109. Dejstvo, da Direktiva 2002/22/ES operaterjem ne podeljuje posebnih pravic, ampak jim postavlja zgolj obveznosti, izhaja že iz drugega odstavka 1. člena, ki določa:

*»V tej direktivi so določene **pravice končnih uporabnikov** in ustrezne **obveznosti podjetij** pri zagotavljanju javno dostopnih elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev. [...]«*

110. S sprejemom ZEKom-2 je bila v slovenski pravni red prenesena ureditev iz Direktive 2018/1972⁵³, ki je konsolidirala ureditev glede storitev v zvezi z elektronskim komunikacijskim omrežjem, ki je bila do tedaj razpršena v več različnih direktivah, vključno z Direktivo 2002/22/ES. V uvodni izjavi 276 Direktive 2018/1972 je navedeno:

»[...] Določbe o prekinitvi pogodbe ne bi smele posegati v druge določbe prava Unije ali nacionalnega prava v zvezi z razlogi, zaradi katerih lahko ponudniki storitev ali končni uporabniki prekinejo pogodbe ali spremenijo pogodbene pogoje.«

111. Iz citiranih določb obeh direktiv jasno izhaja, da telekomunikacijskim operaterjem **nalagata zgolj obveznosti** glede zagotavljanja omrežij, izvajanja storitev in varstva uporabnikov. Razlogi zaradi katerih lahko telekomunikacijski operaterji spremenijo pogodbene pogoje so tako popolnoma v domeni nacionalnega prava oziroma drugih določb prava EU, medtem ko direktivi urejata zgolj pravice uporabnikov v primeru enostranske spremembe pogodbenih pogojev (ki pa po nacionalnem pravu, kot tudi pravu EU, ni nujno vedno dopustna). V poglavju št. IV.5. te tožbe tožnik podrobneje pojasnjuje vse razloge, zakaj ZEKom, Direktiva 2002/22/ES in Direktiva 2018/1972 ne posegajo v nacionalno in evropsko zakonodajo za varstvo potrošnikov.

112. Iz navedenega je očitno, da so se operaterji poslužili razlage določb ZEKom na način: *»če imajo uporabniki posebne pravice v primeru enostranske spremembe pogodbenih pogojev, potem je neizbežno, da imamo operaterji pravico do tovrstne spremembe«*. Tovrstna razlaga je napačna, saj je pavšalna in ne zdrži presoje po v pravu uveljavljenih metodah razlage. Pri tem tožnik poudarja, da ne trdi, da operaterji nimajo nikdar pravice do spremembe pogodbenih pogojev, trdi pa, da operaterji **nimajo pravice do arbitrarne spremembe pogodbene cene** in vsekakor jim tovrstne pravice ne podeljuje ZEKom.

2.2. Nepravilno stališče AKOS

113. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju »AKOS«) oziroma njeni predstavniki so se v javnosti že večkrat postavili na stališče, da ureditev v ZEKom telekomunikacijskim operaterjem omogoča spremembo pogodbe, vključno s ceno storitve. AKOS je

⁵³ Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (prenovitev)

celo pripravila zloženke v katerih pojasnjuje, da imajo operaterji pravico do spremembe pogodbeno dogovorjene cene.

114. AKOS pri podaji svojih mnenj in stališč popolnoma zanemarja vsa ostala zakonska pravila in načela ter se vede kot, da je ZEKom univerzalni zakon, ki v celoti pokriva vsa razmerja v katera vstopajo operaterji. Več kot očitno je, da je AKOS svoje mnenje izdelala popolnoma površinsko, brez resne pravne presoje. Vsakršno morebitno sklicevanje toženca na mnenja in stališča AKOS je pravno povsem nepomembno, saj AKOS ni pristojna za tolmačenje določb ZEKom, sodišče pa vsekakor ni vezano na njena pravna stališča (glej sodbo Upravnega sodišča RS, opr. št. I U 1331/2019, z dne 17. 3. 2021, točka 17 obrazložitve).

Sklepno

115. Upoštevaajoč dejstvo, da zakonodajalec v ZEKom ni operaterjem nikdar podelil pravice do enostranske spremembe pogodbenih pogojev, je v naslednjem koraku treba odgovoriti na vprašanje: ali imajo operaterji na kateri koli drugi pravni podlagi pravico enostransko spreminjati pogodbene pogoje?

116. Skladno z načelom avtonomije strank, ki je urejeno v 3. členu OZ, lahko stranke prosto urejajo obligacijska razmerja, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z ustavo, prisilnimi predpisi ali z moralnimi načeli. Navedeno pomeni, da se operaterji z naročniki lahko dogovorijo, da imajo pravico do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev, vendar zgolj kadar s tem ne posegajo v prisilne predpise.

117. Na podlagi navedenega lahko sklenemo, da je zakonodajalec v ZEKom predvidel situacijo, ko si bodo operaterji lahko v okviru pogodbene avtonomije izgovorili pravico do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev. Zakonodajalec je zato naročnike dodatno zavaroval s tem, da je operaterjem naložil obveznost, da naročnike o spremembi obvestijo v ustreznem roku, naročnikom pa je podelil odstopno upravičenje, če se s spremembami ne strinjajo.

118. Ključno vprašanje je zato: ali prisilni predpisi operaterjem dopuščajo, da si pridržijo pravico do enostranskega spreminjanja pogodbene cene? Odgovor je ne, in sicer zlasti iz naslednjih razlogov:

- 1) prepustitev določitve predmeta obveznosti eni pogodbeni stranki se šteje za nedopustno in v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji, zato je v skladu s splošnimi pravili pogodba, ki vsebuje takšno napotitev, nična in
- 2) za razmerja s potrošniki veljajo še strožja pravila Zakona o varstvu potrošnikov, ki potrošnikom zagotavlja še več pravic, pogodbene pogoje, ki omogočajo ponudnikom arbitrarno enostransko zviševanje cen, pa opredeljuje kot nepošteno pogoje, ki so nični.

119. Kljub temu, da tožnik iz previdnosti podaja obširne navedbe o tem, zakaj so dogovori o arbitrarnem enostranskem spreminjanju cen nedopustni, pa je tovrstna presoja v predmetni zadevi odveč, kajti že iz same naročniške pogodbe in Splošnih pogojev nikjer jasno ne izhaja, da ima tožnik kakršnokoli pravico do spreminjanja pogodbene cene.

Dokazi:

- *Predlog zakona o elektronskih komunikacijah, EVA: 2003-2811-0022, št. 349-11-/2004-1, z dne 4. 3. 2004, objavljen v Poročevalcu državnega zbora Republike Slovenije, Ljubljana, 12. marec 2004, letnik XXX, št. 26.*

3. O ODSOTNOSTI DOGOVORA GLEDE PRAVICE TOŽENCA DO ENOSTRANSKE SPREMEMBE POGODBE

120. Toženec ni v naročniških pogodbah (vključno z Splošnimi pogoji) nikjer jasno in razumljivo določil, da ima pravico do enostranske spremembe pogodbenih pogojev oziroma so si določbe naročniške pogodbe in Splošnih pogojev med seboj v nasprotju. Naročniška pogodba za elektronske komunikacijske storitve za potrošnika (v nadaljevanju »Naročniška pogodba«), ki je objavljena na spletni strani A1,⁵⁴ namreč v 12. členu določba:

»Spremembe oz. dopolnitve te Naročniške pogodbe bodo veljavne le, če jih bosta pogodbeni stranki sklenili v enaki obliki, kot je sklenjena ta Naročniška pogodba.«

121. Iz citiranega določila lahko razberemo, da je za sklenitev pogodbe in njeno spremembo predviden pisni dogovor, predvidena je torej posebna obličnost. Glede na to, da ustni dogovor ni zadosten, je še toliko manj ustrezna enostranska izjava in konkludenten sprejem spremembe pogodbe. Splošni pogoji so tako v delu kjer določajo, da ima A1 pravico, da spremeni naročniško pogodbo zgolj z obvestilom naročniku, v nasprotju z zgoraj citirano določbo Naročniške pogodbe.

122. Za situacije kadar pride do neskladja med Naročniško pogodbo in prilogami (mednje spadajo tudi Splošni pogoji), pa je že sam toženec predvidel rešitev, in sicer je v 6. členu Naročniške pogodbe določeno:

»V primeru neskladja med vsebino te Naročniške pogodbe in vsebino Prilog, velja ta Naročniška pogodba – Priloge pa v primeru tega neskladja veljajo smiselno, ob upoštevanju določil te Naročniške pogodbe.«

123. Torej glede na to, da Naročniška pogodba v 12. členu zahteva pisni dogovor za spremembo pogodbe, so neveljavne določbe Splošnih pogojev glede možnosti enostranske spremembe s strani A1. Nenazadnje pa je treba nejasne in nerazumljive pogoje tudi skladno s potrošniško zakonodajo tolmačiti v korist potrošnika. Skladno s četrtem odstavkom 22. člena ZVPot (tretjim odstavkom 21. člena ZVPot-1) morajo biti pogodbeni pogoji jasni in razumljivi, zlasti kadar gre za pogodbene pogoje, ki jih podjetje določi v obliki splošnih pogojev poslovanja. Glede na to, da so Splošni pogoji, ki jih je uporabljal toženec, v delu kjer predvidevajo enostransko spremembo pogodbe s strani operaterja v očitnem nasprotju z določbami Naročniške pogodbe, so kot taki **nejasni in nerazumljivi**.

124. Skladno s petim odstavkom 22. člena ZVPot (22. členom ZVPot-1) pa je treba nejasna določila **razlagati v korist potrošnika**. Sprejeti je torej treba stališče, da med tožencem in naročniki ni bilo nikdar

⁵⁴ Dostopna na povezavi:

https://www.a1.si/documents/927877/145632403/A1_MOB_Narocniska_pogodba_potrosniki_SEP21_FORMA.pdf/f061fd78-a9c8-64c0-4322-b0dfe61c5cf6?t=1634045776107.

dogovorjeno, da ima toženec pravico do enostranske spremembe pogodbenih pogojev, zaradi česar je neveljavno vsakršno enostransko zvišanje pogodbene cene.

125. Četudi bi sodišče štelo, da je bila pravica toženca do enostranske spremembe pogodbenih pogojev jasno in razumljivo določena, pa se šteje določba, ki eni stranki omogoča arbitrarno spremembo pogodbene cene, že skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava za nično.

Dokazi:

- *Naročniška pogodba za Elektronske komunikacijske storitve za potrošnika, dostopna tudi na povezavi: https://www.a1.si/documents/927877/145632403/A1_MOB_Narocniska_pogodba_potrosniki_SEP21_FO_RMA.pdf/f061fd78-a9c8-64c0-4322-b0dfe61c5cf6?t=1634045776107.*

4. POGODBENA DOLOČILA, KI DOLOČITEV CENE PREPUŠČAJO ENI STRANKI, SO NEVELJAVNA

126. Določbe Splošnih pogojev, ki določajo, da ima toženec enostransko pravico do arbitrarne spremembe cene, so skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava nične.

127. V vseh pravnih sistemih, tudi v slovenskem, je kot primarno uveljavljeno načelo monetarnega nominalizma (371. člen OZ), v skladu s katerim mora dolжник, kadar se njegova obveznost glasi na določeno vsoto denarja, plačati tisto število denarnih enot, na katero se glasi obveznost. Načelo monetarnega nominalizma, je omejeno kogentne narave, kar pomeni, da je dispozitivno razen, kolikor ga omejuje drugi zakon.

128. Naročniška pogodba za storitve mobilne telefonije in/ali širokopasovnih storitev je po pravni naravi podjemna pogodba, kar je potrdila tudi sodna praksa.⁵⁵ Za podjemno pogodbo OZ ne določa nobenih pravil v zvezi s spremembami cen na trgu in spremembo pogodbene cene. Skladno z načelom monetarnega nominalizma je torej treba plačati takšno vsoto, kot je s pogodbo dogovorjena. Pogodbeni stranki pa se lahko dogovorita, da bosta glede cene upoštevali določene spremenjene okoliščine in bosta med izvajanjem pogodbe v primeru, če se v pogodbi navedene okoliščine spremenijo, ceno spremenili.

129. OZ v 372. členu določa, da se lahko pogodbeni stranki dogovorita za valorizacijo denarnih obveznosti. Torej dogovorita se lahko, da se višina dolžnikove obveznosti določi glede na spremembe cen za blago in storitve, kar se izrazi z indeksom cen, ki ga uveljavlja pooblaščen organizacija (indeksna klavzula), ali pa se cena prilagaja glede na gibanje tečaja valute (valutna klavzula). Med drugim lahko stranki s pogodbo dogovorita, da se za spremembe cene uporabijo pravila, ki veljajo za gradbeno pogodbo.⁵⁶

130. Skupno vsem predvidenim načinom spremembe je dejstvo, da so **vezani na objektivno okoliščino**. Namreč skladno s splošnimi pravili, ki veljajo za obligacijska razmerja, mora biti pogodbena obveznost določena oziroma določljiva (34. člen OZ). Pogodbena obveznost pa je določljiva, če vsebuje podatke, s katerimi je mogoče obveznost določiti, ali če sta stranki prepustili nekomu tretjemu, naj jo

⁵⁵ Glej sodbo in sklep Višjega sodišča v Ljubljani, opr. št. II Cpg 168/2019, z dne 18. 6. 2019

⁵⁶ Furlan Mojca, Sprememba cene pri podjemni in gradbeni pogodbi zaradi rasti cen na trgu, Podjetje in delo, št. 1, 2018, str. 57.

določi (38. člen OZ). **Prepustitev določitve predmeta obveznosti eni pogodbeni stranki pa se šteje za nedopustno in v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji. Zato je v skladu s splošnimi pravili pogodbeno določba, ki vsebuje takšno napotitev, nična.**⁵⁷

131. Pri tem je morda na prvi pogled zavajajoče dejstvo, da je pri prodajni pogodbi v 446. členu OZ posebej urejena okoliščina, ko je dogovorjeno, da lahko kupnino enostransko določi ena pogodbeno stranka. Vendar pa gre pri tem predvsem za zakonsko nedoslednost, in sicer na enak način kot pri prvem odstavku 442. členu OZ, ko zakon še enkrat pri prodajni pogodbi ponavlja pravilo, ki je bilo določeno že v 35. členu OZ.⁵⁸ Tako pri prvem odstavku 442. člena OZ kot pri 446. členu OZ je zakon nadalje nedosleden še v delu, kjer kot posledico nedoločljivosti postavlja domnevo, da pogodba ni nastala. Namreč posledica neobstoja pogodbe je izenačena z ničnostjo. Zaključimo lahko torej, da velja splošno pravilo, da je pogodbeno določba, ki eni stranki prepušča določitev predmeta obveznosti, nična in to pravilo ni omejeno samo na prodajno pogodbo. Enako ugotavlja tudi Vrhovno sodišče RS v sklepu opr. št. II Ips 673/94 z dne 4. 4. 1996.

132. Izpostavljeno splošno pravilo obsega tudi situacije, kot je v predmetnem primeru, ko je sicer ob sklenitvi pogodbe cena določena, hkrati pa ima ena stranka možnost ceno arbitrarno spreminjati. Slednje izhaja iz sklepa Vrhovnega sodišča RS v zadevi opr. št. II Ips 673/94, kjer je sodišče presojalo primer, ko je banka s posojilojemalcem sklenila posojilno pogodbo, v kateri sta se dogovorila, da posojilojemalec glede višine realnih obresti sprejema vsakokratne posojilne pogoje za tovrstno posojilo, ki bodo veljali pri banki kot posojilodajalki. Stranki sta se torej dogovorili za bodoče spreminjanje obrestne mere, ne da bi v pogodbi točno določili, kakšna bo ta obrestna mera oziroma kako se bo ta spreminjala, in ne da bi določitev vezali na tretjo osebo. V zvezi s tem pa je ključna naslednja ugotovitev Vrhovnega sodišča:

»Če sta se ob upoštevanju razmer v času sklenitve pogodbe dogovorili za sklepe banke (tožene stranke) bi morali biti za veljavnost dogovora bodoči sklepi tožene stranke sprejeti tako, da bi v njih prišel do izraza objektivni kriterij, ki bi upošteval vsakokratne situacije pri dajanju bančnih stanovanjskih kreditov. Ker gre za dogovorjeno bodoče spreminjanje obrestne mere, ni mogoče ničnosti pogodbene določbe presojati le ob upoštevanju pogojev ob sklenitvi pogodbe. Veljavnost take pogodbene določbe in s tem voljo strank ob sklepanju pogodbe je mogoče presojati tudi na podlagi poznejših ravnanj tožene stranke ob spreminjanju obrestne mere, saj se lahko pozneje pokaže, da je bilo z dogovorom o upoštevanju sklepov banke povsem prepuščeno toženi stranki, da določi pogodbeno obveznost.«

133. Povzeto Vrhovno sodišče ugotavlja, da je bistvena okoliščina, ki jo je treba presojati, če je bila s sporno določbo prepuščena določitev spremembe obrestne mere banki sami. Pri tem pa je ključno vprašanje ali so bile spremembe izvršene na podlagi objektivnega kriterija. Namreč v primeru, da je banka spreminjala obrestno mero arbitrarno in ne izključno na podlagi objektivnih meril, so takšne spremembe nične.

⁵⁷ Juhart M., Plavšak N., Obligacijski zakonik (OZ): s komentarjem, GV Založba, 2004, 3. knjiga str. 104 (komentar k 446. členu).

⁵⁸ Prav tam, str. 97 (komentar k 442. členu).

134. V predmetni zadevi je toženec vsakokratno zvišanje cen izvrševal popolnoma arbitrarno, brez vsakršnih objektivnih meril. Toženec v večini primerov ni niti obrazložil razloga za zvišanje cen, kadar pa je podal obrazložitev dviga cen, je bila ta povsem pavšalna in ni imela podlage v objektivnih kriterijih. Zgolj primeroma tožnik citira eno izmed skupih obrazložitev dvigov cen:

»Na žalost je več ponudnikov televizijskih programov (predvsem Pop TV, Kanal A, Brio, Kino, Oto, Planet TV, Sport Klub) v letošnjem letu znatno povišalo cene svojih vsebin, ta trend pa se nadaljuje tudi v prihodnjem letu. Ker te programe naši naročniki največ gledate, jih želimo obdržati v naši ponudbi.

Poleg tega se povečujejo tudi stroški najema fiksnega omrežja in investicije v nadgradnjo fiksne infrastrukture.

Zaradi rasti teh stroškov bomo s 1. januarjem 2018 spremenili mesečno naročnino v paketih fiksnih storitev in opcije TV AS LTE: [...]«⁵⁹

135. Toženec je torej zgolj navedel, da so se spremenile tržne razmere, brez vsakršne podrobnejše obrazložitve. Dvig je bil izvršen popolnoma arbitrarno in nedvomno ni bil vezan na objektivno okoliščino. Zgolj okoliščina, da so se tožencu morda povečali vhodni stroški, ni zadosten razlog za enostransko spremembo cen in vsekakor ne zdrži zakonsko postavljenih kriterijev, ki jih je dodatno raztolmačilo Vrhovno sodišče RS v zadevi opr. št. II Ips 673/94.

136. Pri presoji ničnosti določbe, ki prepušča enostransko spremembo cene (kupnine) eni stranki, je treba v obzir vzeti še dejstvo, da pri podjemni pogodbi višina plačila ni bistvena (nujna) sestavina, bistven je zgolj dogovor o odplačnosti pravnega posla. Namreč kadar pri podjemni pogodbi plačilo ni določeno, ga lahko skladno z drugim odstavkom 642. člena OZ določi sodišče. Vendar pa navedeno dejstvo ničesar ne spremeni za predmetno zadevo. Namreč v predmetni zadevi je bila cena določena že ob sklenitvi naročniške pogodbe, zato ni nobene potrebe, da bi se v določanje cene vključevalo sodišče. Ker je že po splošnih pravilih nična določba, ki določitev predmeta obveznosti (tudi kupnine) prepušča eni stranki, je zato treba spremembo cene presojati po pravilih, ki veljajo za spremembo podjemne pogodbe.

137. Stranke, zlasti kadar gre za ponudnika v razmerju s potrošnikom, morajo ravnati vestno in skrbno ter ob sklenitvi pogodbenega razmerja upoštevati spreminjanje cen na trgu. Ker je na spremembe cen torej treba računati, se v primeru normalnega poslovnega rizika na neke normalne oziroma predvidljive spremembe cen stranka ne more sklicevati.⁶⁰

138. Če v podjemni pogodbi v zvezi s spremembo cene glede na rast cen na trgu ni nič dogovorjeno, je edina možnost, ki jo ima v konkretnem primeru toženec, da z naročniki doseže ustrezen dogovor o zvišanju cene (npr. v zameno za izboljšanje storitve).

Dokaz:

- kot doslej.

⁵⁹ Glej obvestilo toženca »Obvestilo o spremembi mesečne naročnine na paketih s fiksnim internetom in televizijo« z dne 30. 11. 2017, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoj/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-reguliranih-pogojev-za-eu-gostovan-4>.

⁶⁰ Sodba Vrhovnega sodišča RS, opr. št. III Ips 154/2015, z dne 24. 1. 2017.

5. PRESOJA POGODBENIH POGOJEV A1 V LUČI PRAVIL ZA VARSTVO POTROŠNIKOV

139. Pogodbeni določba, ki tožencu (domnevno) omogoča enostransko spreminjanje cene storitve - ne da bi bili vnaprej določeni razlogi, kdaj se lahko spremeni cena in po kakšni metodologiji - je nepošten pogodbeni pogoj skladno z Direktivo 93/13/EGS, ZVPot in prakso Sodišča EU.
140. Pri tem tožnik uvodoma pojasnjuje, da je tako z Direktivo 2002/22/ES kot tudi z Direktivo (EU) 2018/1972 izrecno predvideno, da ne posegata v pravila Evropske unije o varstvu potrošnikov, zlasti ne v Direktivo 93/13/EGS.
141. V nadaljevanju tožnik najprej pojasni [5.1.] da ZEKom ne posega v pravila potrošniške zakonodaje, nato [5.2.] predstavi, kako se pogodbeni pogoji, ki omogočajo ponudniku enostransko spremembo pogodbenih pogojev, presojajo v luči Direktive 93/13/EGS in prakse Sodišča EU ter [5.3.] kako se presojajo tovrstni pogoji na podlagi določb ZVPot, nazadnje pa [5.4.] pojasni, da so nepošteni pogodbeni pogoji nični, kar pomeni, da mora toženec v celoti povrniti prikrajšanje, ki je nastopilo kot posledica ničnih pogodbenih pogojev.

5.1. Glede uporabe pravil potrošniške zakonodaje

142. Kot je tožnik že predhodno pojasnil, je bil ZEKom sprejet zato, da je uskladil slovensko ureditev na področju elektronskih komunikacij z direktivami Evropske unije, med drugim z Direktivo 2002/22/ES. Tožnik še enkrat izpostavlja, da je ZEKom v 85. členu (ter kasneje tudi ZEKom-1 v 129. členu) povzel ureditev iz 20. člena Direktive 2002/22/ES, kar neizbežno pomeni, da ZEKom ne podeljuje posebne pravice do enostranske spremembe pogodbenih pogojev in tudi ne posega v Direktivo 93/13/EGS. Pri tem tožnik v izogib vsakršnim nejasnostim izrecno pojasnjuje, da se v nadaljevanju sklicuje na določbe Direktive 2002/22/ES spremenjene z Direktivo 2009/163/ES in Uredbo (EU) 2015/2120.
143. Tožnik izpostavlja, da je v uvodnih izjavah 2, 30 in 49 Direktive 2002/22/ES navedeno:

(2) »Po členu 153 Pogodbe mora Skupnost **prispevati k varstvu potrošnikov.**«

(30) »Pogodbe so pomembno orodje za uporabnike in potrošnike, da se zagotovi **minimalna raven transparentnosti informacij in pravne varnosti.** [...] Poleg določb te direktive se za transakcije potrošnikov v zvezi z elektronskimi omrežji in storitvami **uporabljajo zahteve veljavne zakonodaje Skupnosti o varstvu potrošnikov v zvezi s pogodbami, zlasti Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v pogodbah s potrošniki [...] Ukrepi za zagotovitev transparentnosti cen, tarif in pogojev bodo povečali možnost potrošnikov, da optimizirajo svojo izbiro in tako v polni meri izkoristijo konkurenco.**«

144. Direktiva 2002/22/ES nadalje v četrtem odstavku 1. člena določa:

»Določbe te direktive, ki urejajo pravice končnih uporabnikov, se uporabljajo brez poseganja v predpise Skupnosti o varstvu potrošnikov, zlasti v direktivah 93/13/EGS in 97/7/ES, ter brez poseganja v nacionalne predpise, ki so v skladu z zakonodajo Skupnosti.«⁶¹

145. Iz citiranih določb je jasno razvidno, da Direktiva 2002/22/ES, ko v drugem odstavku 20. člena (prej v četrtem odstavku) ureja pravico uporabnikov, da odstopijo od pogodbe v primeru spremembe pogodbenih pogojev, razširja pravice potrošnikov in ne posega v predpise za varstvo potrošnikov, zlasti ne v Direktivo 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah. Navedeno potrjuje tudi Sodišče EU v zadevi Verein für Konsumenteninformation (C-326/14), ko v točki 21 obrazložitve pojasni, da je namen določb Poglavlja IV Direktive 2002/22/ES varstvo interesov in pravic končnih uporabnikov.

146. Tudi Direktiva (EU) 2018/1972, ki je bila v slovenski pravni red implementirana z ZEKom-2, izrecno določa, da ne posega v veljavno pravo EU o varstvu potrošnikov, zlasti Direktivo 93/13/EGS. V uvodni izjavi 258 Direktive vsebuje naslednje besedilo:

(258)»Pogodbe so pomembno orodje za končne uporabnike, da se zagotovita preglednost informacij in pravna varnost. Večina ponudnikov storitev bo v konkurenčnem okolju sklepala pogodbe s svojimi strankami, ker je to zaželeno iz poslovnih razlogov. **Poleg te direktive se za transakcije potrošnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami uporabljajo zahteve veljavnega prava Unije o varstvu potrošnikov v zvezi s pogodbami, zlasti Direktiva Sveta 93/13/EGS ter Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta.**«

147. V Smernicah glede razlage in uporabe Direktive 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah z dne 27. 9. 2019 Evropska komisija potrjuje navedbe tožnika in na strani 12 izpostavlja, da tako Direktiva (EU) 2018/1972, kot tudi Direktiva 2002/22/ES, izrecno pojasnjujeta, da ne posegata v Direktivo 93/13/EGS.⁶²

148. Dejstvo, da ZEKom ne posega v pravice potrošnikov (uporabnikov) potrjuje tudi Vrhovno sodišče RS v sodbi opr. št. IV Ips 208/2010 z dne 22. 11. 2011. V predmetni zadevi je Vrhovno sodišče odločalo o zahtevi za varstvo zakonitosti, in sicer odločbe Tržnega inšpektorata RS, ki je izreklo neimenoivanemu telekomunikacijskemu operaterju globo zaradi uporabe nepoštenega pogodbenega pogoja, v skladu s katerim se lahko posamezni model programske sheme ter pripadajoče cene le-tega spremenijo (operater pa je na podlagi tega pogoja v letu 2009 tudi spremenil vsebino programske sheme in cene programskih paketov).

⁶¹ Preden je bila Direktiva 2002/22/ES spremenjena z Direktivo 2009/136/ES, je v prvem odstavku 20. člena določala: »Odstavki 2, 3 in 4 se uporabljajo brez poseganja v predpise Skupnosti o varstvu potrošnikov, zlasti v direktivi 97/7/ES in 93/13/EGS ter brez poseganja v nacionalne predpise, ki so v skladu z zakonodajo skupnosti.«. Po spremembi te določbe več ne vsebuje, saj bi bilo to redundantno glede na to, da tovrstno določbo vsebuje že citirana določba spremenjenega 1. člena, ki velja za celotno besedilo direktive.

⁶² Glej prvi odstavek na strani 12 OBVESTILA KOMISIJE: Smernice glede razlage in uporabe Direktive Sveta 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, št. obvestila 2019/C 323/04, z dne 28.9.2019. Pojasnilo glede Direktive 2002/22/ES je v opombi št. 97 na 12. strani obvestila komisije. Obvestilo komisije je dostopno na spletni strani: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0927\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0927(01)&from=EN).

149. Vrhovni tožilec, ki je vložil zahtevo za varstvo zakonitosti, je navajal (enako kot to navaja toženec v svojem odgovoru na izvensodni dopis z dne 19. 10. 2022), da je skladno z ZEKom in Direktivo 2002/22/ES dopustno spreminjanje pogojev. Vrhovno sodišče je v 8. točki obrazložitve deloma pritrdilo stališču vrhovnega tožilca in pojasnilo, da določbe ZEKom, kot tudi Direktiva 2002/22/ES res dopuščajo spremembo pogodbenih pogojev, določenih v naročniških pogodbah ter da je določeno varstvo potrošnikov na način, da morajo biti o spremembi obveščeni, kot tudi o pravici do odstopa, če se s spremembami ne strinjajo. Vendar pa je treba brati obrazložitev sodbe kot celoto, saj v nadaljevanju obrazložitve Vrhovno sodišče poda pojasnilo, ki je pomembno tudi za predmetni kolektivni spor:

*»Kljub možnosti odstopa, ki je z ZEKom zagotovljena naročniku (potrošniku) ob spremembi pogojev, določenih v naročniški pogodbi, pa **tovrstno individualno varstvo ne omogoča sklepanja, da lahko operater neomejeno spreminja pogodbene pogoje.**«*

150. Vrhovno sodišče pojasni, da skladno z ZFKom lahko naročnik (potrošnik) ob vsaki spremembi pogojev, tudi takšni, ki ne vodi do posledic iz prvega odstavka 24. člena ZVPot (nepošteni pogoji), odstopi od pogodbe, če sprememba ne ustreza njegovemu zasebnemu interesu ali pričakovanjem. Pri nepošteni spremembi pa je glede na kogentnost določb o varovanju potrošnikov kot šibkejše stranke nujno, da je poleg individualnega varstva (odstop) zagotovljeno še varstvo v javnem interesu – ničnostna sankcija kadar gre za nepošteni pogodbeni pogoj. Sodišče svojo odločitev strni s pojasnilom:

»Zakonodaja torej dopušča enostransko spremembo pogojev z omejitvijo, da ne povzroči ene od posledic, določenih v prvem odstavku 24. člena ZVPot.«

151. Tožnik v nadaljevanju izkaže, da se skladno s prakso Sodišča EU pogodbeni pogoji, ki ponudniku omogočajo arbitrarno enostransko spremembo pogodbene cene, štejejo za nepoštene pogodbene pogoje.

Dokazi:

- *Smernice glede razlage in uporabe Direktive Sveta 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, obvestilo komisije z dne 27. 9. 2019 (2019/C 323/04).*

5.2. Presoja pogodbenih pogojev, ki omogočajo enostransko spremembo pogodbene cene, v okviru Direktive 93/13/EGS in prakse Sodišča EU

152. Pogodbeni pogoji, ki določajo, da lahko ponudnik (operater) enostransko in arbitrarno spremeni pogodbeno ceno, brez vnaprejšnje navedbe razlogov za spremembo ceno in metode po kateri se cena spremeni, se skladno z Direktivo 93/13/EGS in prakso Sodišča EU štejejo za nepoštene.

153. Skladno s prvim odstavkom 3. člena Direktive 93/13/EGS pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nedovoljenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Tretji odstavek istega člena določa, da Priloga direktive vsebuje okvirni in nedokončani seznam pogojev, ki se lahko štejejo za nedovoljene.

154. V prilogi Direktive 93/13/EGS so za predmetno zadevo relevantni zlasti naslednji primeri nepoštenih pogojev:

»1. Pogoji katerih cilj in učinek je:

[...]

(j) omogočanje prodajalcu ali ponudniku, da enostransko spremeni pogodbene pogoje brez tehtnega razloga, ki mora biti določen v pogodbi;

[...]

(l) določitev cene blaga ob dobavi ali dovolitev, da prodajalec blaga ali ponudnik storitev zviša ceno, ne da bi potrošnik v prvem ali drugem primeru imel ustrezno pravico odpovedi pogodbe, če je končna cena previsoka glede na dogovorjeno ceno ob sklenitvi pogodbe;

[...]

2. Področje uporabe pododstavkov [...] (j) in (l)

[...]

(b) [...]

Pododstavek (j) prav tako ni v nasprotju s pogoji, pod katerimi si prodajalec ali ponudnik pridrži pravico, da enostransko spremeni pogoje pogodbe, sklenjene za nedoločen čas, pod pogojem, da mora o tem obvestiti potrošnika v ustreznem roku in da ima potrošnik pravico odpovedi pogodbe.

[...]

(d) Pododstavek (l) ni v nasprotju s klavzulami o indeksiranju cen, če so zakonite, pod pogojem, da je metoda, po kateri se cene spreminjajo, natančno opisana.«

155. Pri tem je treba upoštevati, da Priloga, na katero napotuje člen 3(3) Direktive 93/13/EGS, vsebuje le okvirni in nedokončani seznam pogojev,⁶³ ki so lahko razglašeni za nepošteno.⁶⁴ **Pogoj, ki je naveden v seznamu, ne šteje nujno za nepošten pogoj in, obratno, pogoj, ki ni naveden v seznamu, se kljub temu lahko razglasi za nepošten pogoj.**⁶⁵ Sodišče EU je zato v svojih odločbah pogosto med seboj kombiniralo bistvo primerov nepoštenih pogojev iz priloge.

156. Za presojo zgoraj citiranih določb Direktive 93/13/EGS sta ključni zlasti dve sodbi Sodišča EU, in sicer: sodba z dne 26. aprila 2012 v zadevi Invitel (C-472/10) ter sodba z dne 21. marca 2013 v zadevi RWE (C-92/11). V obeh navedenih sodbah je Sodišče EU presojalo ali se pogodbeni pogoji, ki dajejo ponudniku pravico do arbitrarne enostranske spremembe pogodbene cene, štejejo za nepošteno pogodbene pogoje v smislu Direktive 93/13/EGS, zlasti v smislu 3. in 5. člena ter točk 1(j) in (l) ter 2(b) in (d) Priloge k tej direktivi.

157. V nadaljevanju tožnik predstavi ključne smernice, ki jih je Sodišče EU vzpostavilo [5.2.1.] v zadevi Invitel in [5.2.2.] zadevi RWE, zatem [5.2.3.] pojasni kako bi se moral predmetni spor presojati na podlagi pravil evropske zakonodaje in prakse sodišča EU ter nazadnje [5.2.4.] pojasni zakaj sodba Sodišča EU v zadevi C-326/14 ne vpliva na odločitev v predmetnem sporu glede nepoštenosti pogodbenih pogojev.

⁶³ Kot izhaja iz sedemnajste uvodne izjave, je lahko za namene te direktive priloženi seznam pogodbenih pogojev le okvirni.

⁶⁴ Glej sodbo z dne 4. 6. 2009 v zadevi Pannon GSM (C-243/08, točka 38) in sodba z dne 1.4.2004 v zadevi Freiburger Kommunalbauten (C-237/02, točka 20).

⁶⁵ Glej sodbo z dne 7. 5. 2002 v zadevi Komisija proti Švedski (C-478, točka 20).

5.2.1. Zadeva Invitel

158. V zadevi Invitel je tožnica – potrošniška organizacija – zoper družbo Invitel vložila tožbo, s katero je zahtevala, prvič, da se ugotovi nepoštenost pogodbenega pogoja, ki ga je v svojih splošnih pogojih poslovanja uporabljala toženka in drugič, da toženka povrne tiste zneske, ki jih je prejela s protipravnim zaračunavanjem stroškov. Družba Invitel je telekomunikacijsko podjetje, ki opravlja storitve fiksne telefonije, in je leta 2008 v svoje splošne pogoje poslovanja (v nadaljevanju »SPP«) dodala določila, v skladu s katerimi je lahko družba, kot ponudnik storitve, v primeru plačila z denarnim nakazilom zaračunala dodatne stroške, ki nastanejo v zvezi s tem. Pri tem pa ni v splošnih pogojih poslovanja nič določila o tem kako se ti stroški obračunajo.
159. Nacionalno sodišče, ki je odločalo v zadevi, je prekinilo postopek in je Sodišču EU v predhodno odločanje predložilo vprašanje, ki se je glasilo: *»Ali je mogoče člen 3(1) direktive 93/13 v povezavi s točkama 1(j) in 2(d) Priloge, ki je navedena v členu 3(3) direktive 93/13, razumeti tako, da če prodajalec ali ponudnik enostransko spremeni pogodbene pogoje, ne da bi natančno opisal metodo, po kateri se spreminjajo cene, oziroma za to spremembo v pogodbi navedel tehtne razloge, je to ipso iure dovoljen pogoj?«*
160. Sodišče EU najprej pod točko 22 obrazložitve pojasni, da lahko nacionalnim sodiščem poda zgolj smernice, ki jih morajo upoštevati pri presoji nepoštenosti pogodbenega pogoja. Zatem pa v točki 24 obrazloži, da je treba v zvezi s pogodbenim pogojem, ki določa spremembo skupne cene storitve, ki se zagotovi potrošniku, poudariti, da mora glede na točki 1(j) in (l) ter 2(b) in (d) Priloge k Direktivi 93/13/EGS **navesti zlasti razlog oziroma metodo spreminjanja navedene cene**, potrošnik pa mora imeti tudi pravico pogodbo odpovedati. Sodišče je torej združilo bistvo primera iz točke 1(j), ki za nepošteno šteje enostransko spremembo pogodbe brez navedbe razloga, točko 1(l), ki za nepošteno šteje zvišanje cene brez možnosti odstopa, in točke 2(d), ki predvideva, da mora biti določena metoda spremembe cene.
161. Sodišče EU doda še, da mora imeti potrošnik skladno z dvajseto uvodno izjavo Direktive 93/13/EGS možnost preučiti vse pogodbene pogoje iz splošnih pogojev, skladno s 5. členom Direktive 93/13/EGS pa morajo biti pogoji sestavljeni v jasnem in razumljivem jeziku. S tem sodišče pojasni, da ni dovolj, da je razlog za spremembo v pogoju izrecno naveden, ampak mora biti tudi **v jeziku, ki je za potrošnika jasen in razumljiv**.
162. Sodišče EU je pri svoji odločitvi izhajalo iz določbe prvega odstavka 3. člena Direktive 93/13/EGS, v skladu s katero pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nepoštenega, če v nasprotju z zahtevo vestnosti in poštenja v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Namreč, če si ponudnik pridrži pravico, da enostransko spremeni pomembne sestavine pogodbe, med katere spada tudi cena, lahko to privede do položaja, v katerem je potrošnik brez varstva podvržen volji ponudnika. Tveganje, da bo potrošnik postavljen v slabši položaj je toliko večje, kolikor manj določen je pogoj glede vidikov pogodbe, ki jih sme ponudnik enostransko spremeniti. Taka ureditev lahko povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank v škodo potrošnika, ki je v nasprotju z zahtevo vestnosti in poštenja. To toliko bolj pride do izraza kadar ima ponudnik možnost spreminjati glavne sestavine

pogodbe. Enako pojasni tudi generalna pravobranilka Verica Trstenjak v sklepnih predlogih z dne 6. decembra 2011.⁶⁶

163. Slednje ne pomeni, da so nepošteni vsi pogoji, s katerimi je podeljeno pooblastilo za enostransko spreminjanje pogodbe, ampak le taki, s katerimi se prizna pooblastilo za spreminjanje pogodbe, ki ni utemeljeno s tehtnim razlogom ali v katerih zadevni razlog za spremembo ni naveden v samem pogoju, kot to izhaja iz točke 1(j) v Prilogi direktive. Glede na navedeno je **odločilen obstoj razloga, ki mora biti v pogodbenem pogoju izrecno naveden, sicer je pogoj že zgolj zato nepošten. Opredelitev razloga pa mora biti v jeziku, ki je za potrošnika jasen in razumljiv.**⁶⁷

Dokaz:

- sodba z dne 26. aprila 2012 v zadevi *Invitel* (C-472/10);
- sklepní predlogi generalne pravobranilke Verice Trstenjak z dne 6. decembra 2011 v zadevi C 472/10.

5.2.2. Zadeva RWE

164. V zadevi RWE je potrošniška organizacija vložila tožbo zoper podjetje za oskrbo s plinom, in sicer za povračilo zneskov, ki jih je podjetje prejelo na podlagi povišanj cen med letoma 2003 in 2005. Podjetje je imelo v splošnih pogojih glede sprememb cen samo napotitev na določbe nacionalne ureditve ali na standardizirane pogoje, katerih besedilo je ustrezalo tej ureditvi, pri čemer ta ureditev ni veljala za navedene pogodbe, ampak se je nanašala na pogodbe za drug tip odjemalcev. V skladu z navedeno ureditvijo je dobavitelj smel cene zemeljskega plina enostransko spremeniti, ne da bi pri tem navedel razlog, pogoje in obseg take spremembe, če je vseeno zagotovil, da so bili odjemalci o spremembi obveščeni in so lahko, če so to želeli, pogodbo odpovedali.

165. Sodišče, ki je v predmetni zadevi odločalo o reviziji, je prekinilo odločanje in Sodišču EU v predhodno odločanje med drugim predložilo naslednje vprašanje: »Ali je treba člena 3 in 5 direktive 93/12, če se uporabljata v povezavi s točkama 1(j) in 2(b), drugi stavek, Priloge k čelu 3(3) navedene direktive ter člen 3(3) v povezavi s Prilogo A, točka (b) in/ali (c), k direktivi 2003/55 razlagati tako, da pogodbeni pogoji o spremembah cen v pogodbah o dobavi plina, sklenjenih s posebnimi odjemalci, zadoščajo zahtevam glede objave v jasnem in razumljivem jeziku in ali potrebne preglednosti, če sicer ne navajajo razloga, pogojev in obsega spremembe cene, vendar je gotovo, da dobavitelj plina svoje odjemalce v primernem roku vnaprej obvesti o vsaki spremembi cene in da lahko odjemalci pogodbo odpovejo, če ne sprejmejo spremenjenih pogojev, o katerih so bili obveščeni?«

166. Sodišče EU najprej izpostavi, da sicer drži, da je zakonodajalec priznal, da v okviru trajnih pogodb, kot so pogodbe o oskrbi z zemeljskim plinom, obstaja legitimen interes podjetja, da spremeni cene svoje storitve. Hkrati pa takoj poudari, da **mora biti standardizirani pogoj, ki dopušča enostransko prilagoditev, v skladu z zahtevami po dobri veri, uravnoveženosti in preglednosti.**

167. Pri tem sodišče znova poudari, da ne more presojeti konkretnega primera, lahko pa poda merila, ki se jih morajo držati nacionalna sodišča, in sicer (kot je sodišče že določilo v zadevi *Invitel*) je bistveno,

⁶⁶ Sklepni predlogi generalne pravobranilke Verice Trstenjak, predstavljeni 6. decembra 2011, zadeva *invitel* (C-472/10), glej točka 86.

⁶⁷ Prav tam, točka 87.

prvič, ali sta v pogodbi **pregledno navedena razlog in metoda spreminjanja cen storitve**, tako da lahko potrošnik na podlagi jasnih in razumljivih meril predvidi morebitne spremembe teh cen in drugič, ali imajo potrošniki ob spremembi teh cen **pravico, da pogodbo odpovedo**. Zatem pa sodišče še dodaja, da neseznantive z razlogi in metodo spreminjanja cen pred sklenitvijo pogodbe načeloma ni mogoče nadoknaditi s tem, da so potrošniki med izvrševanjem pogodbe v ustreznem roku vnaprej obveščeni o spremembi cen in pravici, da pogodbo odpovejo, če te spremembe ne želijo sprejeti.

168. Sodišče EU namreč poleg legitimnega interesa ponudnika, da se zaščiti za primer spremembe okoliščin, priznava tudi **legitimen interes potrošnika**, da je, prvič, seznanjen s posledicami, ki bi jih zanj lahko v prihodnosti pomenila taka sprememba in jih torej lahko predvidi, ter drugič, da ima v takem primeru na voljo podatke, ki mu omogočajo, da se na novi položaj najprimerneje odzove.

Dokaz:

- sodba z dne 21. marca 2013 v zadevi RWE (C 92/11).

5.2.3. Predmetni spor v luči evropske pravne ureditve in prakse Sodišča EU

169. Pri presoji predmetnega primera v luči Direktive 93/13/EGS in z njo povezane prakse Sodišča EU je treba, še pred presojjo nepoštenosti pogoja, ugotoviti ali se lahko opravi vsebinski nadzor glede na določbo drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS.⁶⁸ V skladu s slednjo presoja nepoštenosti pogojev ne sme biti povezana z opredelitvijo glavnega predmeta pogodbe niti z ustreznostjo med ceno in plačilom za izmenjane storitve ali blago, če so pogoji v jasnem, razumljivem jeziku. Površinska preučitev zadeve bi sicer lahko napeljevala k domnevi, da se predmetni spor nanaša na ceno kot glavno izpolnitveno obveznost, kar se lahko presoja šele, če je pogoj nejasen in nerazumljiv. Vendar pa v središču spora ni toliko sama višina cene, kot pa pooblastilo, ki ga ima toženec, da enostransko spremeni pogodbeno pogoje. Ne glede na vsebino spora, pa je tožnik že predhodno izkazal, da so toženčevi Splošni pogoji nejasni in nerazumljivi, zato ni ovire, da se presoja nepoštenost pogodbenega pogoja glede enostranske spremembe pogodbenih pogojev, ki ga je toženec uporabljal v svojih Splošnih pogojih.

170. Vsekakor ni tudi nobenega dvoma, da gre v predmetnem sporu pri pogojih, ki (domnevno) tožencu dajejo pooblastilo za enostransko spremembo pogodbenih pogojev, za standardizirane pogodbene pogoje, o katerih se toženec z naročniki ni dogovarjal posamično, kot to predvideva drugi odstavek 3. člena Direktive 93/13/EGS. Pogodbeni pogoji so bili namreč določeni v Splošnih pogojih, ki so v celoti standardizirani in so bili za vse potrošnike v določenem obdobju enaki.

171. Nadalje tožnik poudarja, da v predmetni zadevi tudi ne gre za okoliščino v smislu drugega odstavka Direktive 93/13/EGS, ki določa, da določbe direktive ne veljajo za pogodbene pogoje, ki temeljijo na obveznih zakonih ali predpisih. Namreč določbe ZEKom in ZEKom-1 glede spremembe pogodbenih pogojev so bile v večji meri povzete po 4. odstavku 20. člena Direktive 2002/22/ES. Navedena direktiva pa na več mestih, med drugim v prvem odstavku 20. člena,⁶⁹ izrecno določa, da ne posega v Direktivo 93/13/EGS.

⁶⁸ Slovenski zakonodajalec v ZVPot ni vključil navedene določbe, kar pomeni, da je slovenska ureditev v tem delu še bolj ugodna za potrošnike. Tovrstna ureditev je skladno z načelom harmonizacije tudi dopustna.

⁶⁹ Zatem, ko je bila spremenjena z Direktivo 2009/136/ES, pa v četrtem odstavku 1. člena.

172. V izogib vsakršnemu dvomu tožnik poudarja, da ne oporeka dejstvu, da izhaja tako iz točke 2(b), drugi odstavek, in (d), Priloge k Direktivi 93/13/EGS kakor iz četrtega odstavka 20. člena Direktive 2002/22/ES, da je zakonodajalec priznal, da v okviru trajnih pogodb, kot so tudi naročniške pogodbe za telekomunikacijske storitve, obstaja legitimen interes telekomunikacijskih operaterjev, da spremenijo cene svoje storitve. Vendar pa je treba, kot to izpostavlja Sodišče EU v zadevi RWE (točka 53), upoštevati tudi legitimen interes potrošnika, da je seznanjen s posledicami, ki bi jih zanj lahko v prihodnosti pomenila taka sprememba in jih lahko tudi predvidi, hkrati pa ima v takem primeru na voljo podatke, ki mu omogočajo, da se na novi položaj lahko primerno odzove.
173. V zadevi RWE (točka 44) Sodišče EU izpostavi, da je za potrošnika bistveno, da je pred sklenitvijo pogodbe seznanjen s pogodbenimi pogoji in posledicami te sklenitve. Na podlagi te seznanitve se nenazadnje potrošnik odloči, ali se želi zavezati s pogoji, ki jih je predhodno sestavil ponudnik. V predmetnem sporu pa je treba poudariti, da je zakonodajalec EU tej seznanitvi potrošnika tudi v okviru Direktive 2002/22/ES pripisal posebno pomembnost.
174. V 30. uvodni izjavi Direktive 2002/22/ES je zakonodajalec tako izpostavil, da so pogodbe pomembno orodje za uporabnike, da se zagotovi **minimalna raven transparentnosti informacij in pravne varnosti. Ukrepi za zagotovitev transparentnosti cen, tarif in pogojev pa bodo povečali možnost potrošnikov, da optimizirajo svojo izbiro in tako v polni meri izkoristijo konkurenco.** Nadalje v 49. uvodni izjavi zakonodajalec navaja, da naj bodo predvideni elementi varstva potrošnikov, vključno z **jasnimi pogodbenimi pogoji in transparentnostjo tarif za potrošnike.** Nadalje v točki (d) prvega odstavka 20. člena Direktive 2002/22/ES določa, da morajo biti v pogodbi podrobni podatki o cenah in tarifah ter v prvem odstavku 21. člena določa, da morajo države članice zagotoviti, da so končnim uporabnikom na voljo transparentne informacije o veljavnih cenah. Iz izpostavljenih določb Direktive 2002/22/ES tako nedvomno izhaja, da je zakonodajalec namenil posebno pozornost zagotovitvi pogojev, ki so pošteni in pregledni ter so napisani v jasnem in razumljivem jeziku.
175. Torej tako skladno z Direktivo 93/11/EGS kot Direktivo 2002/22/ES mora biti standardizirani pogoj, ki dopušča enostransko prilagoditev, v skladu z zahtevami po dobri veri, uravnoteženosti in preglednosti. Ker je za presojo nedovoljenosti konkretnega spornega pogoja pristojno zgolj nacionalno sodišče, se je Sodišče EU v dosednji praksi omejilo na razlago določb direktive (in Priloge k direktivi) ter je nacionalnim sodiščem podalo merila (smernice), ki jih morajo ta upoštevati pri presoji nedovoljenosti pogoja.
176. Sodišče EU je za ugotovitev, ali je standardizirani pogodbeni pogoj, s katerim si oskrbovalno podjetje pridrži pravico, da spremeni cene, v skladu z zahtevami po dobri veri, uravnoteženosti in preglednosti, postavilo naslednja merila:
- v pogodbi morata biti pregledno navedena **razlog in metoda spreminjanja cen**, tako da lahko potrošnik na podlagi jasnih in razumljivih meril predvidi morebitne spremembe teh cen in
  - potrošnik mora imeti pravico do odpovedi, ki jo je tudi dejansko mogoče izvršiti.
177. Pri tem pa Sodišče EU še dodaja, da neseznanitve z informacijami o razlogih in metodi spreminjanja cene ni mogoče nadoknaditi s tem, da so potrošniki med izvrševanjem pogodbe v ustreznem roku vnaprej obveščeni o spremembi cen in pravici, da lahko pogodbo odpovejo, če te spremembe ne želijo sprejeti.

178. Toženec v nobeni od svojih različic Splošnih pogojev ni zadostil merilu iz prve alineje. Namreč v Splošnih pogojih, ki jih je toženec kadarkoli uporabljal, ni nikjer določbe, ki bi navajala razlog in metodo spreminjanja cen. V večini primerov toženec zvišanje cen ni obrazložil niti takrat, ko jih je dejansko zvišal. Naročniki tako sploh niso imeli možnosti, da predvidijo spremembe. Na podlagi Splošnih pogojev, ki jih je uporabljal toženec, se je lahko slednji praktično takoj po sklenitvi naročniške pogodbe popolnoma arbitrarno odločil, da bo čez 30 dni zvišal pogodbeno ceno in pri tem v svojem pooblastilu za spremembo pogodbe ni omejen z ničemer drugim kot obveznostjo, da naročnikom pravočasno naznani spremembo in jim ponudi možnost odstopa. Glede na to, da merilo iz prve alineje ni izpolnjeno, je posledično neizbežna ugotovitev, da so Splošni pogoji nedovoljeni v delu kjer predvidevajo, da ima toženec enostransko pravico spremeniti pogodbene pogoje, vključno s pogodbeno ceno.

179. Glede na to, da razlogi in metoda spremembe cene v Splošnih pogojih toženca nista določena, so naročniki (potrošniki) izpostavljeni velikemu tveganju, da bodo postavljeni v slabši položaj. Z ureditvijo Splošnih pogojev je A1 ustvaril znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank, ki gre izrazito v škodo potrošnika, kar je v nasprotju z zahtevo vestnosti in poštenja.

180. Povedano z drugimi besedami, zakonodaja tožencu načelno dopušča možnost, da bi si v Splošnih pogojih pridržal pravico do spremembe pogodbene cene, pri čemer bi bila tovrstna določba podvržena še presoji po Direktivi 93/13/EGS, kar pomeni, da bi morala določba jasno predstaviti razloge kdaj se cena lahko spremeni in po kakšni metodi.

Dokazi:

- kot doslej.

5.2.4. Sodba v zadevi C-326/14 ne spreminja prakse Sodišča EU, ki je relevantna za predmetni spor

181. Toženec se v svojem dopisu z dne 19. 10. 2022 opira na odločitev Sodišča EU v zadevi Verein für Konsumenteninformation (C-326/14), v kateri je sodišče zaključilo, da sprememba tarif zagotavljanja elektronskih komunikacijskih storitev in omrežij kot posledica uporabe določila o prilagoditvi cen iz splošnih pogojev, ki jih uporabi podjetje, ki zagotavlja storitve, ker to določilo določa takšno prilagoditev glede na objektivni indeks cen življenjskih potrebščin, ki ga določi javna ustanova, ne pomeni »spremembe pogodbenih pogojev« v smislu določbe člena 20(2) Direktive 2002/22/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/136/ES.

182. Na podlagi zgornje odločitve zatem toženec postavi tezo, da sploh ne bi šlo za spreminjanje pogojev naročniške pogodbe, če bi imel v svojih Splošnih pogojih že vnaprej določeno metodologijo za spreminjanje cen storitev. Navedena teza toženca je zavajajoča, saj je za zadevni primer povsem brezpredmetna, kot je obrazloženo v nadaljevanju.

183. V zadevi C-326/14 je namreč sodišče presojalo, ali se sprememba tarif na podlagi objektivnega indeksa cen življenjskih potrebščin šteje za »spremembo pogodbenih pogojev« v smislu člena 20(2) Direktive 2002/22/ES spremenjene z Direktivo 2009/136/ES. Na drugi strani pa je za predmetni spor pomembna presoja nepoštenosti pogodbenih pogojev skladno z Direktivo 93/13/EGS.

184. Za predmetni spor torej ni bistveno, ali se na podlagi pogodbenih pogojev izvršena sprememba šteje za spremembo pogodbenih pogojev v smislu člena 20(2) Direktive 2002/22/ES, **bistveno je zgolj vprašanje ali se pogodbeni pogoji, ki omogočajo spremembo, štejejo za nepošteno v smislu Direktive 93/13/EGS.**
185. V zvezi s presojo klavzul o indeksiranju cen v okviru Direktive 93/13/EGS pa velja omeniti, da je v točki 2(d) Priloge k Direktivi 93/13/EGS določeno, da točka 1(l) Priloge ne vpliva⁷⁰ na klavzule o indeksiranju cen (oziroma jih ne ovira), če so zakonite, pod pogojem, da je metoda, po kateri se cene spreminjajo, natančno opisana. Iz navedenega lahko sklepamo, da se pogodbeni pogoj, ki bi na podroben, natančen, razumljiv in pregleden način predvideval spremembo cene na podlagi indeksa, ki je javno dostopen in ga določi neodvisna institucija, šteje za pošten pogodbeni pogoj skladno z Direktivo 93/13/EGS, sprememba cene na podlagi tovrstnega pogoja pa ne pomeni spremembe pogodbe po členu 20(2) Direktive 2002/22/ES.
186. Pogodbeni pogoji toženca v predmetnem sporu so popolno nasprotje zgoraj opisanemu, saj toženec ni predvidel nikakršne metode in ni navedel nobenih razlogov za spremembo cene, zato so ti pogodbeni pogoji, ki omogočajo spremembo pogodbene cene, nepošteni. Sprememba na podlagi takih nepoštenih pogojev se šteje sicer za spremembo v smislu 20(2) Direktive 2002/22/ES, kar pomeni, da naročniki sicer lahko izkoristijo pravico do odstopa od pogodbe, četudi pa tega ne storijo, pa jih nova (višja) cena ne zavezuje, saj se za zvišanje cene na podlagi nepoštenega pogodbenega pogoja (ki je skladno z ZVPot ničten) šteje kot, da ni nikoli nastopilo.

Dokazi:

- kot doslej.

5.3. Presoja pogodbenih pogojev na podlagi ZVPot

187. Direktiva 93/13/EGS je bila v slovenski pravni red implementirana z Zakonom o varstvu potrošnikov (ZVPot) in kasneje tudi z ZVPot-1.⁷¹ Temeljno izhodišče Direktive 93/13/EGS je minimalna harmonizacija. Kot izhaja iz 8. člena Direktive 93/13/EGS, lahko države članice na področju, ki ga ureja direktiva, sprejmejo ali ohranijo najstrožje določbe, ki so združljive s PDEU, da bi zagotovile najvišjo stopnjo varstva potrošnikov.
188. Kot je bilo navedeno v Poročevalcu Državnega zbora RS, letnik XXVIII, št. 81, z dne 3. 9. 2002, v katerem so bile objavljene spremembe ZVPot, in sicer z novelo ZVPot-A, ki je bila posledica implementacije Direktive 93/13/EGS v slovenski pravni red, ZVPot razširja obseg varstva potrošnika v primeru nepoštenih pogojev poslovanja na vsa pogodbeno določila. Slovenska zakonodaja se tako ne zadovoljuje s presojo nepoštenih pogodbenih pogojev le v primeru, ko ti niso bili individualno dogovorjeni (splošni pogoji, formularni kontrakti).⁷² Poleg tega slovenski zakonodajalec v slovenski

⁷⁰ Direktiva 93/13/EGS v slovenskem prevodu sicer določa: »*pododstavek (l) ni v nasprotju s klavzulami o indeksiranju cen*«, kar je nekoliko neroden prevod in besedilo izgubi ustrezen pomen. V angleški različici direktiva na primer določa »*subparagrah (l) is without hindrance to price indexation clauses*«, kar je ustrežnejše in bolj razumljivo.

⁷¹ Glej 4. točko prvega odstavka 1.a člena ZVPot in 2. točko prvega odstavka 2. člena ZVPot-1.

⁷² Glej Sodba in sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cp 27/2021 z dne 18. 5. 2021.

pravni red ni prenesel omejitve presoje nepoštenih pogojev, ki pomenijo glavno pogodbeno obveznost, le na tiste pogoje, ki so nejasni (ni prenesel omejitve iz člena 4(2) Direktive 93/13/EGS).⁷³ Omogočena je torej tudi presoja jasnih (transparentnih) pogojev, kar ZVPot-1 v tretjem odstavku 23. člena sedaj tudi Izrečno ureja. Sicer pa za predmetni spor to niti ni pomembno, saj so pogoji glede spremembe cene nejasni in nerazumljivi, kot je bilo že predhodno predstavljeno.

189. Na podlagi člena 267/1 PDEU je Sodišče EU pristojno za predhodno odločanje o vprašanih glede a) razlage pogodb in b) veljavnosti in razlage aktov institucij, organov, uradov ali agencij unije. Na podlagi navedene določbe PDEU se zagotavlja enotna interpretacija prava EU. Med akte iz člena 267/1.b PDEU spadajo tudi direktive. Če se sodišču postavi vprašanje razlage ene od norm iz člena 267/1 PDEU, lahko v zvezi s to razlago sproži postopek za predhodno odločanje po 267. členu, odločitev sodišča EU glede pravilne razlage Prava EU pa je za nacionalno sodišče zavezujoča. Sodišču pa vprašanja za predhodno odločanje ni potrebno postaviti v primeru, če je bilo vprašanje že predmet postopka za predhodno odločanje ali če je pravilna uporaba prava EU tako očitna, da ne pušča nobenega dvoma za odločitev (doktrina „acte clair“).⁷⁴

190. Glede na to, da je Sodišče EU najmanj v zadevah *Invitel* in *RWE* že presojalo vprašanje enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev glede na določbe Direktive 93/13/EGS, je pravilna uporaba prava EU glede tovrstnih določb v celoti razčiščena, nacionalno sodišče pa je tudi vezano na smernice (merila), ki jih je sodišče postavilo za presojo dovoljenosti (oziroma poštenosti) pogodbenih pogojev, ki eni stranki omogočajo spremembo pogodbenih pogojev, zlasti pogodbene cene.

191. Skladno z načelom minimalne harmonizacije morajo nacionalna sodišča zagotoviti, da se potrošnikom zagotovi polni učinek Direktive 93/13/EGS, hkrati pa morajo upoštevati še zakonodajne določbe, ki vprašanja za potrošnike urejajo ugodneje kot direktiva.

192. Skladno z Direktivo 93/13/EGS in prakso Sodišča EU se pogodbeni pogoji, ki ponudniku omogočajo enostransko spreminjanje pogodbene cene, štejejo za poštene, če:

- sta v pogodbi pregledno navedena razlog in metoda spreminjanja navedenih cen, tako da lahko potrošnik na podlagi jasnih in razumljivih meril predvidi morebitne spremembe teh cen in
- ima potrošnik pravico do odpovedi, ki jo je v konkretnih okoliščinah mogoče izvršiti.

193. Tožnik je že predhodno vzpostavil, da toženec v svojih Splošnih pogojih ni zadostil postavljenim merilom, in sicer v pogodbi in Splošnih pogojih ni nikjer navedel niti razlogov niti metode za spreminjanje cen. Zato je nedvomno, da se na podlagi Direktive 93/13/EGS štejejo pogodbeni pogoji toženca, ki omogočajo spremembo pogodbenih pogojev, za nepoštene.

194. Glede na to, da je slovenska ureditev lahko kvečjemu bolj ugodna za potrošnike, je neizbežen zaključek, da se morajo tovrstni pogoji tudi po slovenski zakonodaji šteti za nepoštene. Zgolj za utrditev argumentacije tožnik pogodbene pogoje, ki jih je uporabljal toženec subsumira še pod določbe ZVPot oziroma ZVPot-1. Pri tem tožnik najprej izpostavlja, da morajo biti po Direktivi 93/13/EGS pogodbeni pogoji v nasprotju z zahtevo vestnosti poštenja ter hkrati povzročiti znatno neravnotežje v pogodbenih

⁷³ Glej Sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I lp 701/2019 z dne 9. 10. 2019.

⁷⁴ Te kriterije je sprejelo Sodišče EU (takrat še Sodišče evropskih skupnosti) v zadevi *CILFIT* (283/1981).

pravicah in obveznostih strank, da se štejejo za nepoštene. Skladno s prvim odstavkom 24. člena ZVPot (prvim odstavkom 23. člena ZVPot-1) pa za opredelitev pogodbenih pogojev kot nepoštenih zadostuje že zgolj, da je izpolnjena ena izmed okoliščin, bodisi da so pogodbeni pogoji v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja, bodisi da je ugotovljeno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Glede na to, da skladno s prakso Sodišča EU velja, da v primeru, da niso izpolnjena merila, ki jih je postavilo sodišče, pogodbeni pogoj velja za nepoštenega, Sodišče EU torej šteje, da je tovrsten pogoj v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja, hkrati pa še povzroča neravnotežje. Postavimo se lahko torej na stališče, da sta skladno s slovensko zakonodajo izpolnjeni vsaj dve okoliščini, da se lahko pogodbeni pogoji toženca glede enostranske spremembe cene štejejo za nepoštene, in sicer:

- pogodbeni pogoji povzročajo znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank (1. alineja prvega odstavka 24. člena ZVPot) in
- pogodbeni pogoji nasprotujejo načelu vestnosti in poštenja (4. alineja prvega odstavka 24. člena ZVPot).

195. Pri presoji glede znatnega neravnotežja v pogodbenih pravicah in obveznostih strank pa niti ni pomembno ali je toženec že izvedel enostransko zvišanje cene oziroma v kakšnem znesku se je do sedaj zvišala cena posameznih paketov. Za presojo neravnotežja je bistvena predvsem okoliščina, da so naročniki podvrženi volji toženca, ki lahko kadarkoli enostransko spremeni pogodbeno ceno, ki je pomembna sestavina pogodbe. Tveganje, da bo bodo naročniki postavljeni v slabši položaj, pa je v predmetnem sporu še toliko večje, saj ni niti določeno niti določljivo v kakšni meri, kdaj, iz kakšnih razlogov in po kakšni metodi lahko toženec enostransko zviša pogodbeno ceno. S tem, ko ni določenih nobenih parametrov, ki se jih mora toženec držati glede spremembe cene, je nedvomno povzročeno znatno neravnotežje v smislu 1. alineje prvega odstavka 24. člena ZVPot.

196. Načelo vestnosti in poštenja (5. člen OZ) že kot splošno obligacijsko načelo omejuje prosto urejanje (pogodbeno avtonomijo) s tem, da zahteva od strank pogodbenega razmerja, da si ne prizadevata le za uresničevanje svojih interesov, ampak tudi za interese nasprotne stranke.⁷⁵ Načelo vestnosti in poštenja pride do še večjega izraza, kadar gre za potrošniška razmerja, kjer potrošniki nastopajo kot šibkejša stranka, ki večinoma tudi nima nobenega vpliva na vsebino pogodbe in povezanih splošnih pogojev uporabe.

197. Toženec na podlagi zgornje razlage vsekakor ni brez pravic. V primeru pogodbe, sklenjene za nedoločen čas, mu vsekakor ostane možnost redne odpovedi, da razveže pogodbo. Drži sicer, da mora morebiti v obdobju, ko tečejo odpovedni roki in pogodba še traja, sam financirati povišanja cen, do katerih na primer pride zaradi povečanja stroškov pri njegovih dobaviteljih. To pa je tveganje, ki ga mora na podlagi določb Direktive 93/13/EGS nositi sam. Nepošteno pa to ni zlasti zato, ker je to posledico povzročil sam z uporabo nepreglednih splošnih pogodbenih pogojev. Tako pojasni tudi generalna pravobranilka Verica Trstenjak v sklepnih predlogih v zadevi RWE (C-92/11), točka 89. Poleg tega ima toženec v nadalje možnost, da v svojih pogodbenih pogojih določi razloge in metodo spreminjanja cene, na primer z vključitvijo indeksacije.

Dokazi:

- *Sklepni predlogi generalne pravobranilke Verice Trstenjak z dne 13. septembra 2012 v zadevi C-92/11.*

⁷⁵ Glej Kranjc, V. v: Obligacijski zakonik s komentarjem, GV Založba, Ljubljana, 2003, 1. knjiga, str. 97 in 98.

5.4 Na podlagi ZVPot so nepošteni pogodbeni pogoji nični zato mora toženec naročnikom povrniti prikrajšanje, ki jim je nastalo

198. Skladno z drugim odstavkom 23 člena ZVPot (oziroma drugim odstavkom 24. člena ZVPot-1) so nični pogodbeni pogoji, ki so nepošteni do potrošnika. Nadalje skladno s prvim odstavkom 87. člena OZ mora vsaka pogodbeni stranka vrniti drugi vse, kar je prejela na podlagi pogodbe, ki je nična.

199. V konkretnem primeru sicer tožnik primarno zatrjuje, da toženec v Splošnih pogojih nejasno in nerazumljivo uredil vprašanje enostranske spremembe pogodbenih pogojev, zaradi česar je treba določbe razlagati v korist potrošnikov in šteti kot, da določbe, ki bi tožencu omogočala enostransko spremembo pogodbenih pogojev, sploh ni. Podredno, v primeru, da sodišče presodi, da si je toženec v Splošnih pogojih jasno in razumljivo pridržal pravico do enostranske spremembe pogodbenih pogojev, pa tožnik zatrjuje, da so tovrstni pogodbeni pogoji do potrošnikov nepošteni. Pri tem pa je bistveno, da se nepošteni pogoji štejejo za nične, kar pomeni, da se domneva kot, da niso nikoli obstajali, kar je nenazadnje izenačeno s primarno navedbo tožnika, da je treba šteti kot, da določbe glede pravice do enostranske spremembe pogodbenih pogojev sploh ni.

200. Glede na to, da zaradi ničnosti pogodbenih pogojev glede pravice do enostranske spremembe pogodbe, ni nična tudi sama pogodba in lahko pogodba obstane tudi brez teh ničnih določb, je treba presojati nepoštene pogodbene pogoje kot take, ki povzročijo delno ničnost v smislu 88. člena OZ, pogodba pa še vedno ostane v veljavi. Ne glede na navedeno pa mora toženec naročnikom vrniti kar je prejel na podlagi na podlagi ničnih določil pogodbe.

201. Kondikcijski zahtevek zaradi ničnosti pogodbe po 87. členu OZ se v skladu s pravno teorijo⁷⁶ in sodno prakso interpretira skladno z obogatitveno idejo, kar pomeni, da je treba kondikcijske zahtevke zaradi ničnosti podrediti splošnemu obogatitvenemu pravilu iz 190. člena OZ. Pri tem pa se sodišča ne spuščajo v naštevaje klasičnih predpostavk obogatitvenega zahtevka,⁷⁷ ampak se ukvarjajo le z vprašanjem, kaj je bilo brez pravnega temelja izpolnjeno prejemniku, med tem ko razprave o vzročni zvezi ni zaslediti. Sodišča kot pravno podlago za splošno kondikcijo navajajo določbo 190. člena OZ, vendar pri temelju običajno sprašujejo samo, ali je bilo nekaj izpolnjeno brez veljavnega pravnega temelja. Če je odgovor pritrdilen, sodišča štejejo, da je prejemnik za prejeto korist neupravičeno obogaten. Na podlagi navedenega se lahko izpelje naslednje predpostavke splošne kondikcije.⁷⁸

- da je bilo na škodo upnika opravljeno izpolnitveno ravnanje;
- da je dolžnik na podlagi tega izpolnitvenega ravnanja nekaj prejel in
- da za izpolnitev oziroma za to, da bi prejemnik prejeto obdržal, ni veljavnega pravnega temelja.

202. V predmetni zadevi je toženec svoje naročnike obvestil, da zvišuje pogodbene cene, zatem pa jim je začel zaračunavati višjo ceno za svoje storitve, ki je bila višja kot prvotno dogovorjena pogodbena cena. Pravno podlago za enostransko zvišanje cen je toženec (po svojih navedbah) črpal iz svojih Splošnih pogojev, kot tudi iz ZEKom-1. Tožnik je v predmetni tožbi podal argumentirane trditve, da niti toženčevi Splošni pogoji (v nobeni izmed do sedaj veljavnih različic) kot tudi ZEKom (v vseh svojih različicah), ne

⁷⁶ Polajnar Pavčnik, A v: Obligacijski zakonik s komentarjem, GV Založba, Ljubljana, 2003, 1. knjiga, str. 514.

⁷⁷ Tako na primer sodba VSL I Cp 748/2017 z dne 26.7.2017, glej tudi: Lutman, K, Neupravičena obogatitev, GV Založba, 2020, str. 104.

⁷⁸ Glej Lutman, K, Neupravičena obogatitev, GV Založba, 2020, str.121.

dajejo tožencu pravice do enostranskega spreminjanja pogodbenih pogojev (pri plačilu višje cene je tako šlo za t.i. izpolnitev absolutno neobstoječe obveznosti). Četudi bi morda sodišče kljub navedbam tožnika štelo, da si je toženec v svojih Splošnih pogojih na ustrezen in razumljiv način pridržal tovrstno pravico, pa se takšni pogodbeni pogoji štejejo za nepošteno pogodbene pogoje skladno z Direktivo 93/13/EGS in določbami ZVPot. Nepošteni pogodbeni pogoji pa so skladno z ZVPot nični. Iz navedenega izhaja, da so bili vsi zneski, ki so jih naročniki plačevali po podražitvi, in sicer v razliki med prvotno pogodbeno dogovorjeno ceno in zvišano ceno, plačani tožencu brez pravnega temelja.

203. Praktično nesporno pa je dejstvo, da so naročniki, katerih paketi so bili podvrženi podražitvam, plačevali višje cene kot so bile prvotno dogovorjene, razen če so izkoristili pravico do odstopa od pogodbe skladno s 129. členom ZEKom-1.

204. Skladno z navedenim zato tožnik s predmetnim tožbenim zahtevkom zahteva, da toženec vsem naročnikom, ki jim je enostransko spremenil pogodbeno ceno v obdobju od 1. 1. 2018 dalje, in so naročniki vsaj eno fakture plačali po višji ceni, povrne seštevke vseh zneskov, ki so bili plačani v presežku nad prvotno dogovorjeno ceno tj. ceno pred enostransko podražitvijo.

Dokazi:

- kot doslej.

V. OCENA VIŠINE PRIKRAJŠANJA

205. VZMD uvodoma pojasnjuje, da se je pri zahtevku za povrnitev prikrajšanja odločil zahtevati povrnitev prikrajšanja iz naslova vseh podražitve, ki jih je A1 izvedel v zadnjih petih letih pred vložitvijo predmetne kolektivne tožbe. V primeru, da bi VZMD zahteval tudi povračilo prikrajšanja iz starejših podražitve bi slednje pomenilo, da bi razpolagal z manjšim naborom podatkov in bi se moral zateči k bistveno bolj grobim ocenam, ki bi preveč otežile odločanje o tožbenem zahtevku. Pri podražitvah pred letom 2018 bi nastopila tudi problematika individualizacije odškodnine oziroma prikrajšanja.

206. V nadaljevanju tožnik najprej [1.] opiše vse enostranske podražitve, ki jih je A1 izvršil v obdobju od 1. 1. 2018 dalje, [2.] pojasni okoliščine glede ukinitve starih paketov in zakaj ne vplivajo na izračun, [3.] poda oceno prikrajšanja po posameznih podražitvah in hkrati obrazloži postopek ter način izračuna ocene in [4.] poda oceno zneska prikrajšanja celotno skupine prikrajšanih naročnikov in pojasni način izračuna zamudnih obresti.

1. ENOSTRANSKE PODRAŽITVE V OBDOBJU OD 1. 1. 2018 DALJE

207. Vse zneske podražitve po posameznih paketih je VZMD popisal v Tabeli podražitve (dokaz št. 30), kjer so razvidni tudi vsi zneski podražitve pri vsakem posameznem paketu. V nadaljevanju VZMD podrobneje v kronološkem vrstnem redu navaja vse podražitve, ki so podlaga za zahtevek v predmetnem kolektivnem postopku, ter pri vsaki posamezni podražitvi prilaga vse listine in dokaze iz katerih je črpal zneske podražitve.

a) Podražitev z dne 1. 1. 2018

208. Dne 30. 11. 2017 je A1 na svoji spletni objavil obvestilo, s katerim je naročnike obvestil, da bo s 1. 1. 2018 spremenil mesečno naročnino v paketih fiksnih storitev in opcije TV AS LTE, in sicer:

- ceno mesečne naročnine pri paketih A1 Kombo je zvišal:
  - o za 2,00 EUR pri paketu A1 Kombo S,
  - o za 3,00 EUR pri paketu A1 Kombo M in
  - o za 4,00 EUR pri paketu A1 Kombo L,
- ceno mesečne naročnine pri vseh paketih, ki vsebujejo storitev Televizija ali storitev TM TV, je zvišal za 3,00 EUR,
- ceno mesečne naročnine pri opciji TV AS LTE je zvišal za 2,00 EUR in
- ceno mesečne naročnine pri paketih, ki ne vključujejo storitve Televizija ali storitev TM TV, je zvišal za 1,00 EUR.

209. V obvestilu je A1 pojasnil, da naročniki paketov A1 Kombo, ki so naročniško razmerje sklenili v okviru Promocije paketov A1 Kombo Jesen, Promocije paketov A1 Kombo November ter A1 Kombo November + (od 10. 10. 2017 do 31.12.2017), v času prejemanja popusta na mesečno naročnino v okviru navedenih promocij niso bili podvrženi podražitvi in so imeli v času popusta nespremenjeno ceno. Slednji so torej bili podražitvi podvrženi šele po tem, ko so prenehali prejemati popust na mesečno naročnino.

Dokazi:

- *Obvestilo »Obvestilo o spremembi mesečne naročnine na paketih s fiksnim internetom in televizijo« z dne 30. 11. 2017, dostopno tudi na: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbениh-pogojev/sprememba-requliranih-pogojev-za-eu-gostovan-4> (dokaz št. 35).*

b) Podražitev z dne 3. 4. 2018

210. Dne 1. 3. 2018 je A1 na svoji spletni strani objavil obvestilo, s katerim je naročnike obvestil, da bo s 3. 4. 2018 spremenil cene nekaterih mobilnih naročniških paketov, ki so navedeni v tabeli, ki jo je priložil obvestilu, pri tem pa je pojasnil, da bo mesečna naročnina mobilnih naročniških paketov višja za 1,00 EUR, razen pri paketu A1 ORTO Tripster+, pri katerem se je cena zvišala za 2,00 EUR.

Dokazi:

- *Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine mobilnih paketov« z dne 1. 3. 2018, dostopno tudi na: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoji/obvestila-o-spremembah-pogodbениh-pogojev/lahkonocnice-pravljice-za-lahko-n-1> (dokaz št. 36).*

c) Podražitev z dne 1. 9. 2018

211. A1 je na svoji strani objavil tudi obvestilo, da bo s 1. 9. 2018 spremenil naročnino za določene mobilne naročniške pakete in pakete s samostojnim mobilnim internetom, in sicer se je pri vseh podražila za 1,00 EUR z DDV. Pri tem tožnik pojasnjuje, da obvestilo o podražitvi ni več razvidno na spletni strani A1, zato je podatke o podražitvi tožnik naprej razbral iz spletnega bloga »Uporabna stran«, kjer je upravljavec spletnega bloga med drugim delil tudi povezavo, kjer je A1 objavil seznam paketov s cenami pred in po podražitvi, in sicer je bila objavljena povezava:

»<https://www.a1.si/seznampaketovsprememba-september2018>«, ki pa ni več dostopna, zato je tožnik posnetek strani pridobil na internetnem arhivu »Wayback Machine«, ki periodično shranjuje spletne strani in jih hrani v arhivu, ki je javno dostopen.

Dokazi:

- Prispevek »A1 Slovenija bo 1.9.2018 podražil vse mobilne pakete za 1€, uporabniki eRačuna pa te podražitve ne bodo občutili, saj bodo dobili 1€ popusta« objavljen na blogu Uporabna stran dne 1. 8. 2018, dostopen tudi na povezavi: <https://www.blog.uporabnastran.si/2018/08/01/a1-slovenija-bo-1-9-2018-podrazil-vse-mobilne-pakete-za-1e-uporabniki-eracuna-pa-te-podrazitve-ne-bodo-obcutili-saj-bodo-dobili-1e-popusta/>;
- Arhivski posnetek objave na spletni strani A1, ki je bila naslovljena »Sprememba mesečne naročnine mobilnih paketov«, in je bila dostopna povezavi: <https://www.a1.si/seznampaketovsprememba-september2018> (posnetek spletne strani je arhiviran v spletnem arhivu »Wayback Machine« in je dostopen na povezavi: <https://web.archive.org/web/20180817114708/https://www.a1.si/seznampaketovsprememba-september2018>).

d) Podražitev z dne 1. 12. 2019

212. Dne 30. 10. 2019 je A1 na svoji spletni strani objavil obvestilo, s katerim je naročnike obvestil, da bo s 1. 12. 2019 spremenil naročnino določenim mobilnim paketom, in sicer nekateri paketi so se podražili za 1,00 EUR, nekateri pa za 2,00 EUR z DDV. Obvestilu je A1 priložil tudi seznam paketov, ki so se podražili, skupaj s staro in novo ceno.

Dokazi:

- Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine določenih mobilnih paketov« z dne 30. 10. 2019, dostopno tudi na: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoj/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-cene-samodejnega-zakupa-1gb-izven-eu-eea-na-paketih-a1-go->.

e) Podražitev z dne 1. 1. 2022

213. Dne 30. 11. 2021 je A1 na svoji spletni strani objavil obvestilo, s katerim je naročnike obvestil, da s 1. 1. 2022 spreminja ceno nekaterih mobilnih in fiksnih naročniških paketov, in sicer se je cena mobilnih paketov podražila za 1,00 EUR, cena fiksnih pa za 3,00 EUR. A1 je obvestilu priložil tudi seznam paketov, ki so se podražili.

Dokazi:

- Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine za starejše mobilne in fiksne pakete« z dne 30. 11. 2021 (Obvestilo je bilo v času, ko je tožnik pridobil dokaze o podražitvah še dostopno na spletni povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoj/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-mese%C4%8Dne-naro%C4%8Dnine-za-starej%C5%A1e-mobilne-in-fiksne-pakete>, v času vložitve predmetne tožbe pa povezavi ni več aktivna)

f) Podražitev z dne 1. 7. 2022

214. Dne 23. 5. 2022 je A1 na svoji spletni strani objavil obvestilo, s katerim je naročnike obvestil, da se s 1. 7. 2022 spreminja cena nekaterih paketov mobilnih storitev in paketov fiksnih storitev interneta in

televizije, in sicer so se nekateri paketi podražili za 1,00 EUR, nekateri za 2,00 EUR in nekateri za 3,00 EUR. A1 je obvestilu priložil tudi seznam paketov, ki so se podražili.

Dokaz:

- *Obvestilo »Sprememba mesečne naročnine paketov mobilnih storitev, paketov fiksni storitev interneta in televizije in storitve A1 Protekt« z dne 23. 5. 2022, dostopno na povezavi: <https://www.a1.si/sodelovanje/splosni-pogoj/obvestila-o-spremembah-pogodbenih-pogojev/sprememba-mesečne-naročnine-paketov-mobilnih-storitev-paketov-fiksni-storitev-interneta-in-televizije-in-storitve-a1-prote-2>.*

2. UKINITEV STARIH PAKETOV V OBDOBJU OD 1. 1. 2018 DALJE

215. V obdobju od 1. 1. 2018 do dneva vložitve predmetne kolektivne tožbe je A1 po javno dostopnih podatkih zgolj enkrat ukinil stare naročniške pakete, in sicer je dne 23. 11. 2021 ukinil nekatere stare mobilne naročniške pakete, ki so bili tudi vsi navedeni v seznamu, ki je bil priložen obvestilu.

216. VZMD je sicer v Tabeli podražitev (dokaz št. 30) pri vseh paketih, ki so bili kadarkoli podvrženi podražitvi, zabeležil, če so bili z dnem 23. 11. 2021 ukinjeni, vendar pa ukinitve paketov ni upošteval pri izračunih prikrajšanja. Namreč iz obvestila z dne 23. 11. 2021 izhaja, da je A1 vsem uporabnikom starih paketov, ki niso zamenjali paketa do 22. 11. 2021, stari paket samodejno spremenil v enega od veljavnih pogovornih paketov A1 glede na porabo uporabnika in njegovo tedanjo mesečno naročnino. O tem po kakšnem ključu so potekale samodejne menjave ni javnega podatka, zato tožnik predvideva, da so imeli naročniki pri novih paketih mesečno naročnino, ki je enaka stari, zaradi česar je naročnikom še naprej nastajalo prikrajšanje v razliki med staro in zvišano ceno.

Dokazi:

- *Obvestilo »Ukinjamo stare pogovorne naročniške pakete«.*

3. OCENA PRIKRAJŠANJA NAROČNIKOV OZIROMA NEUPRAVIČENE OBOGATITVE A1

217. VZMD je za oceno prikrajšanja, ki je nastalo naročnikom A1 v obdobju od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2023, angažiral strokovnega pomočnika – izr. prof. dr. Mihaela Permana iz Fakultete za matematiko in fiziko. Prof. dr. Perman je prvi Slovenec, ki je doktoriral iz statistike, in sicer na University of California – Berkley v ZDA in ima nedvomno ustrezne kompetence za podajo ocene prikrajšanja v predmetnem kolektivnem postopku.

218. Pri oceni prikrajšanja v predmetni zadevi je treba najprej v obzir vzeti, da bi točna ocena zahtevala poln dostop do poslovnih podatkov A1, ki bi navajali število naročnikov po posameznih tipih storitev (po posameznih naročniških paketih) v vsakem trenutku, ko je prišlo do dviga cen, kot tudi vse podatke o gibanju naročnikov po trenutku nastopa podražitve t. j. koliko naročnikov po posameznem paketu je odstopilo od pogodbe v okviru upravičenja po 129. členu ZEKom-1, koliko naročnikov je v obdobju po podražitvi odstopilo od pogodbe, zamenjalo operaterja, prostovoljno zamenjalo paket in kdaj so to storili. Vendar pa A1 takih podatkov javno ne razkriva v tako podrobni obliki.

219. V obdobju, na katerega se nanaša tožbeni zahtevek, lahko ocenimo višino prikrajšanja naročnikov na podlagi javno dostopnih podatkov. Za pripravo ocene prikrajšanja je zato VZMD v sodelovanju s prof. dr. Permanom uporabil naslednje javne vire informacij:

- podatke iz portala eAnalitik (<https://eanalitik.akos-rs.si/>), iz katerih je možno razbrati tržne deleže posameznih telekomunikacijskih operaterjev po različnih tipih telekomunikacijskih storitev in njihovo spreminjanje v času. Na portalu eAnalitik AKOS od operaterjev, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma izvajajo elektronske komunikacijske storitve, zbira podatke ter ugotavlja stanje na trgu elektronskih komunikacij. Podatke AKOS pripravlja na podlagi četrletnega poročanja aktivnih operaterjev.
- Podatke Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju »SURS«), ki navajajo število vseh uporabnikov posameznih tipov telekomunikacijskih storitev. Podatki so na razpolago v kvartalni obliki.

220. Za oceno prikrajšanja je strokovni pomočnik uporabil naslednje predpostavke, ki so osnova za ocenjevanje prikrajšanja, kar tudi dodatno obrazloži v svojem poročilu z dne 5. 1. 2023:

- za vsak kvartal v obravnavanem obdobju je iz podatkov SURS-a razvidno število odjemalcev posameznih tipov telekomunikacijskih storitev (mobilna telefonija, fiksna telefonija, fiksni internetni priključki, širokopasovni dostop do interneta). Pri tem je strokovni pomočnik kvartalne podatke ekstrapoliral na mesečne podatke z upoštevanjem trenda števila odjemalcev. Pri tem je pomembno zavedanje, da taka ekstrapolacija v izračune vnaša nekaj negotovosti, so pa trendi predvidljivi in je po statistični presoji ekstrapolacija zanesljiva
- za vsak tip telekomunikacijskih storitev (npr. širokopasovnega dostopa do interneta) se odjemalci porazdelijo med operaterje v skladu s tržnimi deleži operaterjev. Tržni deleži so razvidni po posameznih kvartalih iz podatkov AKOS-a in privzetek je, da so ti podatki statistično zanesljivi. Glede na počasne trende lahko tržne deleže ekstrapoliramo na mesečne tržne deleže z majhno statistično napako. Privzetek, da se odjemalci med operaterje porazdelijo v skladu s tržnim deležem za posamezen tip storitve je neobhodno potreben privzetek za oceno na podlagi podatkov, ki so javno dostopni. Samo s tem privzetkom je možno oceniti tako višino prikrajšanja kot tudi število prikrajšanih naročnikov. Pri tem se je treba zavedati, da gre za oceno, ki vnaša negotovost v končne rezultate in je to negotovost težko kvantificirati. Vendar je presoja VZMD, da tak privzetek vodi do sicer nekoliko bolj grobih, pa vendar dovolj točnih ocen, ki jasno pokažejo velikostni razred škode in števila prikrajšanih naročnikov;
- plačevanje storitev je mesečno. Dvig cen zato povzroči prikrajšanje v vseh mesecih od spremembe dalje. Datumi dvigov cen so znani, zato lahko število mesecev prikrajšanja smatramo za statistično zanesljiv podatek.

221. Vsi podatki, ki so bili osnova za izračune, so vsebovani v Tabeli izračuna prikrajšanja (dokaz št. 34), ki vsebuje vse formule, ki so osnova za izračune. Ves potek izračuna je tako ekspliciten in sledljiv. V nadaljevanju tožnik poda oceno prikrajšanja, in sicer po naslednjih segmentih [3.1.] naročniki mobilne telefonije, [3.2.] naročniki fiksnih storitev in paketov storitev (konvergenčnih paketov) in [3.3.] naročniki

Dokazi:

- Poročilo glede izračuna ocene prikrajšanja naročnikov A1 Slovenija d.d., pripravil dr. Mihael Perman, dne 5. 1. 2023;
- kot doslej.

3.1. Ocena prikrajšanja naročnikov mobilne telefonije in obrazložitev izračuna

3.1.1. Osnovni podatki, ki so bili uporabljeni za podajo ocene števila prikrajšanih naročnikov pri storitvah mobilne telefonije

222. Za potrebe izračuna števila naročnikov paketov mobilne telefonije v času posameznih podražitev je VZMD uporabil naslednje podatke, ki jih je s pomočjo strokovnega pomočnika ekstrapoliral po posameznih mesecih:

1. Število naročnikov mobilnega omrežja v RS (zasebni uporabniki):

2017	2018	2019	2020	2021
1.373.584	1.408.337	1.433.209	1.460.443	1.482.222

Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/2963313S.px/table/tableViewLayout2/>.

2. Tržni deleži A1 pri naročnikih mobilne telefonije v RS:

Obdobje	Tržni delež A1 (%)	Obdobje	Tržni delež A1 (%)
2017/4Q	31,73	2020/2Q	30,80
2018/1Q	31,49	2020/3Q	30,79
2018/2Q	31,36	2020/4Q	30,84
2018/3Q	31,08	2021/1Q	30,76
2018/4Q	31,10	2021/2Q	30,69
2019/1Q	31,14	2021/3Q	30,70
2019/2Q	31,05	2021/4Q	30,62
2019/3Q	31,11	2022/1Q	29,90
2019/4Q	31,00	2022/2Q	29,84
2020/1Q	30,83	2022/3Q	29,81

Vir: Portal eAnalistik: <https://eanalitik.akos-rs.si/trg-mobilne-telefonije>.

223. V7MD je torej podatke o tržnih deležih A1 pri naročnikih mobilne telefonije v RS primerjal s podatkom o številu naročnikov mobilnega omrežja v RS ter je na ta način dobil oceno števila naročnikov mobilne telefonije pri A1. Podatek o številu naročnikov v RS zajema zgolj zasebne uporabnike t. j. potrošnike.

3.1.2 Ocena prikrajšanja po posameznih podražitvah naročniških paketov storitev mobilne telefonije

224. V nadaljevanju VZMD podaja oceno škode, ki je nastala na podlagi vsake posamezne podražitve, na koncu pa poda še oceno celotnega prikrajšanja, ki je nastalo naročnikom iz naslova podražitev paketov mobilne telefonije. Pri oceni prikrajšanja naročnikov storitev mobilne telefonije je VZMD uporabil naslednje korekcije, ki so skupne vsem izračunom posameznih podražitev:

- število naročnikov mobilne telefonije pri A1, ki ga je ocenil na podlagi podatkov in metode opisane v poglavju 3.1.1., je VZMD znižal v primeru, da je bil podražen zgolj en del paketov mobilne telefonije, in sicer je VZMD izvedel znižanje v deležu, ki ga predstavljajo paketi, ki se niso podražili (v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 je korekcija poimenovana »**osnovna korekcija**« in je razvidna pod vrstico 8 tabele) in
- število naročnikov, ki je bil rezultat osnovne korekcije, je VZMD vsakokrat znižal še za 5 - odstotkov, s čimer je iz skupine prikrajšanih naročnikov izločil vse naročnike, ki so pred uveljavitvijo spremembe odstopili od pogodbe ali iz kakšnega drugega razloga niso bili podvrženi spremembi (v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 je korekcija poimenovana » **dodatna korekcija**« in je razvidna pod vrstico 10 tabele).

225. Število, ki je rezultat obeh zgoraj navedenih korekcij, predstavlja **število vseh prikrajšanih naročnikov na podlagi posamezne podražitve**. Slednje število pa je VZMD vsak naslednji mesec po nastopu podražitve znižal še za 1,4-odstotka (glede na tekoče ocenjeno število naročnikov v prejšnjem mesecu). S korekcijo za 1,4-odstotka mesečno je VZMD upošteval vse naročnike, ki so od naročniške pogodbe odstopili v vmesnem času, po uvedbi podražitve, in sicer zaradi menjave operaterja, menjave paketa ali pa iz kateregakoli drugega razloga niso bili več naročniki. VZMD je višino mesečne korekcije ocenil na podlagi podatkov AKOS iz portala eAnalitik v kazalniku »Število prenosov mobilnih telefonskih števil k operaterjem«,⁷⁹ ki letno v zadnjih petih letih povprečno znaša približno 116.000. Slednji podatek je primerjal s povprečnim številom naročnikov mobilne telefonije v RS, ki znaša povprečno cca. 1.430.000 v zadnjih petih letih, kar pomeni, da na mesečni ravni približno 0,7% naročnikov zamenja operaterja. Za čim bolj konzervativno oceno pa je VZMD navedeni odstotek podvojil, s čimer je zaobjel tudi vse naročnike, ki so zgolj zamenjali paket pri A1 ali pa iz katerega drugega razloga niso bili več naročniki pri paketu, ki se je podražil. Korekcija v višini 1,4%/mesečno je v nadaljevanju tožbe poimenovana »**mesečna korekcija**«.

226. V stolpcih P do T v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 so nato razvidni posamezni zneski prikrajšanja, ki so nastajali na mesečni ravni iz naslova posamezne podražitve. V vrstici 13 navedenih stolpcev je razviden tudi znesek podražitve naročniških paketov, ki je bil upoštevan pri izračunu. V nadaljevanju VZMD poda oceno prikrajšanja za vsako posamezno podražitev, pri čemer pojasni vse specifikke, ki so ključne za razumevanje načina izračuna.

a) Podražitev z dne 3. 4. 2018

227. A1 je dne 3. 4. 2018 zvišal mesečno naročnino 37 naročniških paketov za mobilno telefonijo od skupno 59 paketov mobilne telefonije, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer pri 36 paketih za 1,00 EUR in pri enem za 2,00 EUR. VZMD nima podatkov o tem kakšen delež naročnikov predstavlja posamezni paketi, ki so je podražil za 2,00 EUR, zato je pri izračunu prikrajšanja vzel kar povprečno podražitev pri vseh 37 paketih, ki znaša 1,03 EUR.

228. Ker se 22 paketov od 59 ni podražilo, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 37 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s

⁷⁹ Dostopno na: <https://eanalitik.akos-rs.si/trg-mobilne-telefonije>.

podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 280.886 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 1, stolpec G, vrstica 31). V obdobju od 3. 4. 2018 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **11.413.458,00 EUR** in je razvidno iz stolpca P v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 (1. škoda).

b) Podražitev z dne 1. 9. 2018

229. A1 je dne 1. 9. 2018 zvišal mesečno naročnino 59 naročniških paketov za mobilno telefonijo od skupno 61 paketov mobilne telefonije, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer pri vseh za 1,00 EUR. Ker se 2 paketa nista podražila, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 3 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 447.847 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 1., stolpec H, vrstica 37). V obdobju od 1. 9. 2018 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **16.621.658,00 EUR** in je razvidno iz stolpca Q v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 (2. škoda).

c) Podražitev z dne 1. 12. 2019

230. A1 je dne 1. 12. 2019 zvišal mesečno naročnino 9 naročniških paketov za mobilno telefonijo od skupno 67 paketov mobilne telefonije, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer pri 8 paketih za 2,00 EUR in pri enem za 1,00 EUR. VZMD nima podatkov o tem kakšen delež naročnikov predstavlja posamezni paketi, ki so je podražil zgolj za 1,00 EUR, zato je pri izračunu prikrajšanja vzel kar povprečno podražitev pri vseh 9 paketih, ki znaša 1,89 EUR.

231. Ker se 58 paketov ni podražilo, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 87 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 63.647 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 1, stolpec I, vrstica 51). V obdobju od 1. 12. 2019 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **3.492.511,00 EUR** in je razvidno iz stolpca R v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 (3. škoda).

d) Podražitev z dne 1. 1. 2022

232. A1 je dne 1. 1. 2022 zvišal mesečno naročnino 22 naročniških paketov za mobilno telefonijo od skupno 41 paketov mobilne telefonije, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer pri vseh za 1,00 EUR. Ker se 19 paketov ni podražilo, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 47 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 276.184 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 1, stolpec J, vrstica 76). V obdobju od 1. 1. 2022 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **3.070.555,00 EUR** in je razvidno iz stolpca J v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 (4. škoda).

e) Podražitev z dne 1. 7. 2022

233. A1 je dne 1. 7. 2022 zvišal mesečno naročnino 25 naročniških paketov za mobilno telefonijo od skupno 41 paketov mobilne telefonije, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer pri vseh za 1,00 EUR. Ker se 16

paketov ni podražilo, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 39 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 329.490 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 1., stolpec K, vrstica 82). V obdobju od 1. 7. 2022 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **1.909.027,00 EUR** in je razvidno iz stolpca T v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 1 (5. škoda).

Skupni znesek prikrajšanja iz naslova podražitev storitev mobilne telefonije

234. V obdobju od 1. 1. 2018 do 1. 12. 2022 skupni znesek prikrajšanja vseh naročnikom storitev mobilne telefonije pri A1 znaša **36.507.209,00 EUR**.

Dokazi:

- kot doslej.

3.2. Ocena prikrajšanja naročnikov fiksni storitev in paketov storitev (konvergenčnih paketov)

235. Pri podražitvah fiksni storitev je VZMD podatke o številu oškodovancev izračunal predvsem na podlagi dejstva, da so se pri vseh treh podražitvah podražili paketi, ki vključujejo storitev IPTV. Pri tem pa so se pri prvi podražitvi podražili tudi paketi, ki ne vključujejo IPTV, pri čemer je VZMD izhajal iz predpostavke, da so to vsi paketi, ki imajo internetne priključke, zmanjšani za število IPTV priključkov. Pri tretji podražitvi pa se je poleg konvergenčnih paketov z IPTV priključki podražil zgolj še en paket samostojnega fiksne interneta. Pri izračunih števila oškodovancev in njihovega prikrajšanja je zato VZMD zlasti analiziral podatke AKOS glede števila priključkov IPTV in delež A1 pri priključkih IPTV.

3.2.1 Osnovni podatki, ki so bili uporabljeni za podajo ocene števila prikrajšanih naročnikov pri fiksni storitvah in paketih storitev

236. Za potrebe izračuna števila naročnikov paketov fiksni storitev in povezanih storitev v času posameznih podražitev je VZMD uporabil naslednje podatke:

1. Penetracija priključkov fiksne televizije na gospodinjstva SURS:

Obdobje	Penetracija priključkov fiksne televizije na gospodinjstva SURS (popisi od 2015)	Obdobje	Penetracija priključkov fiksne televizije na gospodinjstva SURS (popisi od 2015)
2017/4Q	77,68	2020/2Q	81,21
2018/1Q	78,13	2020/3Q	81,16
2018/2Q	78,69	2020/4Q	81,68
2018/3Q	78,95	2021/1Q	81,83
2018/4Q	79,05	2021/2Q	81,99
2019/1Q	79,44	2021/3Q	82,49
2019/2Q	79,93	2021/4Q	79,23
2019/3Q	79,89	2022/1Q	79,37
2019/4Q	80,31	2022/2Q	79,59

2020/1Q	80,59	2022/3Q	79,74
---------	-------	---------	-------

Vir: Portal eAnalitik: <https://eanalitik.akos-rs.si/televizija>.

2. Število gospodinjstev v RS:

Obdobje	2011	2015	2018	2021
Število gospodinjstev	813.531	813.531	813.531	859.782

Vir. portal SiStat: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05F1005S.px/table/tableViewLayout2/>.

3. Tržni delež A1 pri priključkih IP televizije:

Obdobje	Tržni delež A1 (%)	Obdobje	Tržni delež A1 (%)
2017/4Q	16,01	2020/2Q	19,91
2018/1Q	16,01	2020/3Q	20,31
2018/2Q	16,17	2020/4Q	20,56
2018/3Q	16,29	2021/1Q	20,65
2018/4Q	16,65	2021/2Q	20,55
2019/1Q	17,29	2021/3Q	21,06
2019/2Q	17,60	2021/4Q	21,12
2019/3Q	18,18	2022/1Q	21,27
2019/4Q	18,85	2022/2Q	21,51
2020/1Q	19,52	2022/3Q	21,86

Vir: Portal eAnalitik: <https://eanalitik.akos-rs.si/televizija>.

4. Tržni delež IPTV med vsemi tehnologijami:

Obdobje	Tržni delež IPTV (%)	Obdobje	Tržni delež IPTV (%)
2017/4Q	53,07	2020/2Q	55,99
2018/1Q	53,57	2020/3Q	56,45
2018/2Q	53,66	2020/4Q	56,58
2018/3Q	53,93	2021/1Q	56,92
2018/4Q	54,35	2021/2Q	57,18
2019/1Q	54,71	2021/3Q	57,49
2019/2Q	55,26	2021/4Q	58,00
2019/3Q	55,31	2022/1Q	58,32
2019/4Q	55,70	2022/2Q	58,53
2020/1Q	56,05	2022/3Q	58,83

Vir: Portal eAnalitik: <https://eanalitik.akos-rs.si/televizija>.

5. Tržni delež A1 pri priključkih fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta

Obdobje	Tržni delež A1 (%)	Obdobje	Tržni delež A1 (%)
2017/4Q	11,69	2020/2Q	13,93
2018/1Q	11,68	2020/3Q	14,10
2018/2Q	11,78	2020/4Q	14,37
2018/3Q	11,83	2021/1Q	14,36
2018/4Q	12,04	2021/2Q	14,31
2019/1Q	12,45	2021/3Q	14,71
2019/2Q	12,76	2021/4Q	14,95
2019/3Q	13,01	2022/1Q	15,10
2019/4Q	13,42	2022/2Q	15,29
2020/1Q	13,76	2022/3Q	15,54

Vir: Portal eAnalitik: <https://eanalitik.akos-rs.si/sirokopasovni-dostop-do-interneta>.

6. Število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta v RS (za gospodinjstva):

Obdobje	2017	2018	2019	2020	2021
Število priključkov	517.618	527.203	540.974	562.246	578.795

Vir: Portal SiStat:

<https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/2963318S.px/table/tableViewLayout2/>.

237. Število priključkov IPTV pri A1 je VZMD izračunal po naslednjem postopku:

- Najprej je izračunal število priključkov fiksne televizije v RS, in sicer tako, da je pomnožil število gospodinjstev v RS z deležem penetracije priključkov fiksne televizije v času podražitve (formula: *št. priključkov fiksne TV v RS = št. gospodinjstev x delež penetracije priključkov fiksne TV*),
- Zatem je izračunal število IPTV priključkov v RS, in sicer tako, da je pomnožil tržni delež IPTV med vsemi tehnologijami v času podražitve s številom priključkov fiksne TV, ki ga je izračunal po formuli iz prejšnje točke (formula: *št. IPTV v RS = tržni delež IPTV med vsemi tehnologijami x št. priključkov fiksne TV v RS*) in
- Za pridobitev števila priključkov IPTV pri A1 je potem VZMD pomnožil število IPTV priključkov v RS s tržnim deležem A1 pri IPTV (formula: *št. priključkov IPTV pri A1 = št. IPTV priključkov v RS x tržni delež A1 pri IPTV*).

238. Število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta pri A1 je VZMD izračunal tako, da je pomnožil število priključkov širokopasovnega dostopa do interneta v RS (za gospodinjstva) s tržnim deležem A1 pri priključkih fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta (formula: *št. priključkov pri A1 = št. priključkov v RS x tržni delež A1*).

239. Kadar je VZMD uporabljal kvartalne podatke je uporabljal podatke iz kvartala pred dnem podražitve.

3.2.2. Ocena prikrajšanja po posameznih podražitvah fiksnih storitev in paketov storitev

240. V nadaljevanju VZMD podaja oceno škode, ki je nastala na podlagi vsake posamezne podražitve, na koncu pa poda še oceno celotnega prikrajšanja, ki je nastalo naročnikom iz naslova podražitve paketov fiksnih storitev in povezanih storitev. Pri oceni prikrajšanja naročnikov je VZMD uporabil:

- število naročnikov fiksnih paketov pri A1, ki ga je ocenil na podlagi podatkov in metode opisane v poglavju 3.2.1., je VZMD znižal v primeru, da je bil podražen zgolj en del paketov fiksnih storitev, in sicer je VZMD izvedel znižanje v deležu, ki ga predstavljajo paketi, ki se niso podražili (v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 je korekcija poimenovana »**osnovna korekcija**« in je razvidna pod vrstico 8 tabele) in
- korekcijo v višini 5 - odstotkov, s čimer je iz skupine prikrajšanih naročnikov izločil vse naročnike, ki so pred uveljavitvijo spremembe odstopili od pogodbe ali iz kakšnega drugega razloga niso bili podvrženi spremembi (v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 je korekcija poimcnovana »**dodatna korekcija**« in je razvidna pod vrstico 10 tabele) in
- mesečno korekcijo v višini 1,4-odstotka, s katero je VZMD znižal število naročnikov za vse, ki so od naročniške pogodbe odstopili v vmesnem času, po uvedbi podražitve, in sicer zaradi menjave operaterja, menjave paketa ali pa iz kateregakoli drugega razloga niso bili več naročniki. VZMD je zaradi pomanjkanja javno dostopnih podatkov uporabil enako višino mesečnega znižanja kot pri oceni prikrajšanja naročnikov storitev mobilne telefonije. Pri tem VZMD šteje, da je tovrsten pristop konservativen, saj je prehod med operaterji pri fiksnih storitvah nekoliko težji in dolgotrajnejši kot pri mobilnih, zaradi česar je verjetno prehodov med operaterji pri fiksnih storitvah manj. Korekcija v višini 1,4%/mesečno je v nadaljevanju tožbe poimenovana »**mesečna korekcija**«.

241. V stolpcih P do T Tabele izračuna prikrajšanja – zavihek 2 so nato razvidni posamezni zneski prikrajšanja, ki so nastajali na mesečni ravni iz naslova posamezne podražitve. V vrstici 13 navedenih stolpcev je razviden tudi znesek podražitve naročniških paketov, ki je bil upoštevan pri izračunu prikrajšanja. V nadaljevanju VZMD podaja oceno prikrajšanja za vsako posamezno podražitve, pri čemer pojasni vse specifike, ki so ključne za razumevanje načina izračuna ocene.

a) Podražitve z dne 1. 1. 2018

242. A1 je dne 1. 1. 2018 zvišal ceno pri paketih A1 Kombo, in sicer v višini med 2,00 do 4,00 EUR ter pri vseh paketih, ki vsebujejo storitev Televizija ali storitev TM TV, za 3,00 EUR. Glede na to, da VZMD nima podatka o tem koliko je naročnikov po posameznih paketih A1 Kombo, je postavil domnevo, da je število naročnikov med paketi uravnoteženo, zato je vzel predpostavko, da so se paketi A1 Kombo povprečno podražili za 3,00 EUR. Glede na to, da vsi paketi A1 Kombo vsebujejo tudi IPTV, lahko iz slednjega izpeljemo, da so se vsi paketi z IPTV priključki podražili za 3,00 EUR.

243. Na podlagi metode opisane v poglavju 3.2.1 je VZMD izračunal, da je bilo v času podražitve pri A1 54.425 priključkov IPTV, kar neizbežno pomeni, da je bilo tudi toliko naročnikov paketov, ki vsebujejo storitev televizije. Tako dobljeni znesek je VZMD znižal še za 5 odstotkov, na podlagi dodatne korekcije.

Ocenjeno število prikrajšanih naročnikov v prvem mesecu po podražitvi je tako znašalo 51.704 (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 2, stolpec G, vrstica 28). V obdobju od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo 6.324.598,00 EUR in je razvidno iz stolpca P v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 (**1.1. škoda**).

244. A1 je dne 1. 1. 2018 zvišal tudi ceno vseh preostalih paketov, ki ne vključujejo storitve Televizije in TM TV, in sicer pri vseh za 1,00 EUR. Upoštevajoč navedeno je VZMD izračunal število vseh priključkov širokopasovnega dostopa do interneta pri A1 na podlagi metode opisane v poglavju 3.2.1., ki ga je potem znižal za število vseh priključkov IPTV pri A1. Število vseh priključkov širokopasovnega dostopa do interneta v času podražitve je znašalo 60.510, kar pomeni, da je bilo, upoštevajoč zmanjšanje za priključke IPTV pri A1, iz naslova zvišanja cen preostalih paketov prikrajšanih 6.085 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 2, stolpec H, vrstica 28). V obdobju od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo 248.113,00 EUR in je razvidno iz stolpca Q v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 (**1.2. škoda**).

245. Prikrajšanje naročnikov iz naslova podražitve z dne 1. 1. 2018 predstavlja seštevek 1.1. in 1.2. škode ter znaša skupno 6.572.711,00 EUR.

b) Podražitev z dne 1. 1. 2022

246. A1 je dne 1. 1. 2022 zvišal ceno pri paketih A1 Kombo, in sicer za 3,00 EUR. Na podlagi metode opisane v poglavju 3.2.1 je VZMD izračunal, da je bilo v času podražitve pri A1 83.444 priključkov IPTV. VZMD ocenjuje, da paketi A1 Kombo predstavljajo 40 odstotkov vseh priključkov IPTV, zato je pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 60 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 31.709 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 2., stolpec I, vrstica 76). V obdobju od 1. 1. 2022 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo 1.057.593,00 EUR in je razvidno iz stolpca R v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 (**2. škoda**).

c) Podražitev z dne 1. 7. 2022

247. A1 je dne 1. 7. 2022 zvišal ceno pri paketih A1 Kombo (trije paketi) za 2,00 EUR, pri paketih A1 Net+ TV (trije paketi) za 3,00 EUR in pri paketih Brezžični Net+ TV (2 paketa) za 1,00 EUR. Glede na to, da VZMD nima podatka koliko naročnikov je pri posameznih paketih, je postavil domnevo, da je število naročnikov med paketi uravnoteženo, zato je za izračun škode vzel povprečno ceno zvišanja v višini 2,13 EUR. Na podlagi metode opisane v poglavju 3.2.1. je VZMD izračunal, da je bilo v času podražitve pri A1 približno 86.192 priključkov IPTV. VZMD ocenjuje, da paketi, ki so se podražili, predstavljajo 80 odstotkov vseh priključkov IPTV, zato je pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 20 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 65.506 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 2., stolpec J, vrstica 82). V obdobju od 1. 7. 2022 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje naročnikov znašalo 808.406,00 EUR in je razvidno iz stolpca S v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 (**3.1. škoda**).

248. A1 je dne 1. 7. 2022 zvišal tudi ceno paketa A1 Fix Net, ki predstavlja paket samostojnega interneta, in sicer za 2,00 EUR. Glede na to, da VZMD nima podatkov koliko je naročnikov navedenega paketa, je podal konzervativno oceno, da ima navedeni paket 5 odstotkov vseh naročnikov, ki imajo priključek fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta. Na podlagi metode opisane v poglavju 3.2.1. je VZMD izračunal, da je bilo v času podražitve pri A1 približno 88.498 priključkov fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta. Glede na oceno, da je paket A1 Fix Net predstavlja 5 odstotkov vseh priključkov, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 95 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 4.204 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 2, stolpec K, vrstica 82). V obdobju od 1. 7. 2022 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje naročnikov znašalo **48.711,00 EUR** in je razvidno iz stolpca T v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 2 (**3.2. škoda**).

249. Prikrajšanje naročnikov iz naslova podražitve z dne 1. 7. 2022 predstavlja seštevek 3.1. in 3.2. škode ter znaša skupno **857.117,00 EUR**.

Skupni znesek prikrajšanja iz naslova podražitve fiksnih storitev in paketov storitev

250. V obdobju od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2023 skupni znesek prikrajšanja vseh naročnikov fiksnih storitev in paketov storitev pri A1 znaša **8.487.421,00 EUR**.

Dokazi:

- *kot doslej.*

3.3. Ocena prikrajšanja naročnikov paketov s samostojnim mobilnim internetom

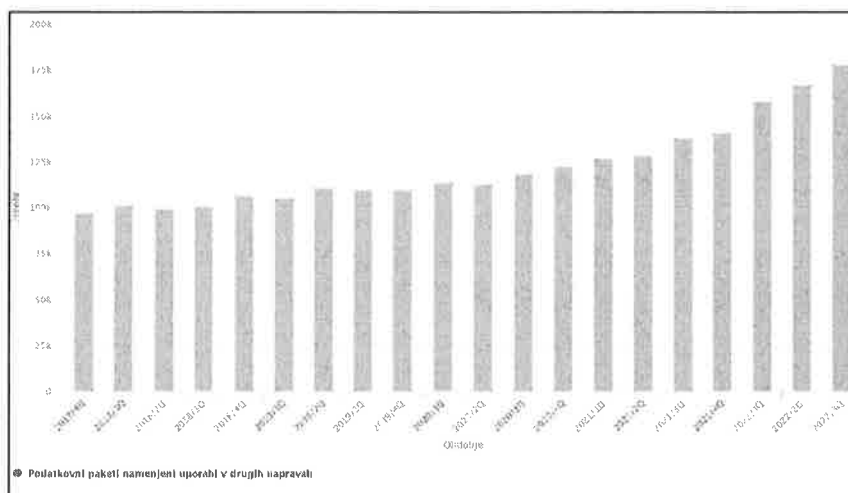
251. Pri oceni števila naročnikov paketov s samostojnim mobilnim Internetom je VZMD predpostavil, da se paketi samostojnega mobilnega interneta prekrivajo s podatkovnimi paketi namenjenimi uporabi v drugih napravah, kot jih na Portalu eAnalitik klasificira AKOS.⁸⁰ VZMD namreč predpostavlja, da naročniki v večini primerov samostojni dostop do interneta potrebujejo zato, da lahko do interneta dostopajo na drugih napravah, kajti pri mobilnih telefonih je pri večini paketov vključen tudi mobilni internet.

3.3.1 Osnovni podatki, ki so bili uporabljeni za podajo ocene števila prikrajšanih naročnikov pri paketih samostojnega mobilnega interneta

252. Za potrebe izračuna števila naročnikov paketov samostojnega mobilnega interneta v času posameznih podražitve je VZMD uporabil naslednje podatke:

⁸⁰ Glej kazalnik »Trend gibanja mobilnih paketov s širokopasovnim dostopom do interneta« na povezavi: <https://eanalitik.akos-rs.si/sirokopasovni-dostop-do-interneta>.

1. Trend gibanja števila podatkovnih paketom namenjenih uporabi v drugih napravah

Vir: Portal eAnalitik (kazalnik - Trend gibanja mobilnih paketov s širokopasovnim dostopom do interneta): <https://eanalitik.akos-rs.si/sirokopasovni-dostop-do-interneta>.

2. Tržni delež A1 pri mobilnem širokopasovnem dostopu do interneta

Obdobje	Tržni delež A1 (%)	Obdobje	Tržni delež A1 (%)
2017/4Q	32,19	2020/2Q	29,40
2018/1Q	31,66	2020/3Q	29,02
2018/2Q	31,45	2020/4Q	29,02
2018/3Q	30,61	2021/1Q	28,92
2018/4Q	30,61	2021/2Q	28,84
2019/1Q	30,13	2021/3Q	28,66
2019/2Q	29,69	2021/4Q	28,51
2019/3Q	29,60	2022/1Q	28,69
2019/4Q	29,57	2022/2Q	28,50
2020/1Q	29,49	2022/3Q	28,34

Vir: Portal eAnalitik (kazalnik - Tržni deleži mobilnega širokopasovnega dostopa do interneta po operaterjih): <https://eanalitik.akos-rs.si/sirokopasovni-dostop-do-interneta>.

253. VZMD je podatke o številu podatkovnih paketom namenjenih uporabi v drugih napravah primerjal s tržnim deležem A1 pri mobilnem širokopasovnem dostopu do interneta ter je na ta način dobil oceno števila naročnikov paketov s samostojnim mobilnim internetom.

3.2.2. Ocena prikrajšanja po posameznih podražitvah paketov samostojnega mobilnega interneta

254. V nadaljevanju VZMD podaja oceno škode, ki je nastala na podlagi vsake posamezne podražitve, na koncu pa poda še oceno celotnega prikrajšanja, ki je nastalo naročnikom iz naslova podražitev paketov samostojnega mobilnega interneta. Pri oceni prikrajšanja naročnikov je VZMD uporabil:

- število naročnikov je VZMD znižal v primeru, da je bil podražen zgolj en del paketov, in sicer je VZMD izvedel znižanje števila v deležu, ki ga predstavljajo paketi, ki se niso podražili (v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 3 je korekcija poimenovana »**osnovna korekcija**« in je razvidna pod vrstico 8 tabele),
- število naročnikov, ki je bil rezultat osnovne korekcije, je VZMD vsakokrat znižal še za korekcijo v višini 5 -odstotkov, s čimer je iz skupine prikrajšanih naročnikov izločil vse naročnike, ki so pred uveljavitvijo spremembe odstopili od pogodbe ali iz kakšnega drugega razloga niso bili podvrženi spremembi (v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 3 je korekcija poimenovana »**dodatna korekcija**« in je razvidna pod vrstico 10 tabele) in
- mesečno korekcijo v višini 1,4-odstotka, s katero je VZMD znižal število naročnikov za vse naročnike, ki so od naročniške pogodbe odstopili v vmesnem času, po uvedbi podražitve, in sicer zaradi menjave operaterja, menjave paketa ali pa iz kateregakoli drugega razloga niso bili več naročniki. VZMD je zaradi pomanjkanja javno dostopnih podatkov uporabil enako višino mesečnega znižanja kot pri oceni prikrajšanja naročnikov storitev mobilne telefonije. Korekcija v višini 1,4%/mesečno je v nadaljevanju tožbe poimenovana »**mesečna korekcija**«.

255. V stolpcih P in Q v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 3 so nato razvidni posamezni zneski škode, ki so nastajali na mesečni ravni iz naslova posamezne podražitve. V vrstici 13 navedenih stolpcev je razvidna tudi cena podražitve naročniških paketov, ki je bila upoštevana pri izračunu. V nadaljevanju VZMD poda oceno prikrajšanja za vsako posamezno podražitve, pri čemer pojasni vse specifične, ki so ključne za razumevanje načina izračuna ocene.

a) Podražitev z dne 1. 9. 2018

256. A1 je dne 1. 9. 2018 zvišal mesečno naročnino 22 paketov samostojnega mobilnega interneta od skupno 29 paketov, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer za 1,00 EUR. Ker se 7 paketov ni podražilo, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 24 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v višini 5-odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 22.155 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 3, stolpec G, vrstica 36). V obdobju od 1. 9. 2018 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **822.282,00 EUR** in je razvidno iz stolpca P v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 3 (**1. škoda**).

b) Podražitev z dne 1. 7. 2022

257. A1 je dne 1. 7. 2022 zvišal mesečno naročnino 25 paketov samostojnega mobilnega interneta od skupno 30 paketov, ki so bili v tem času v ponudbi, in sicer za 1,00 EUR. Ker se 5 paketov ni podražilo, je VZMD pri izračunu izvršil osnovno korekcijo v višini 17 odstotkov, zatem pa še dodatno korekcijo v

višini 5 odstotkov. Na ta način je ocenil, da je bilo s podražitvijo v prvem mesecu prikrajšanih 37.079 naročnikov (glej Tabela izračuna prikrajšanja – zavihek 3, stolpec H, vrstica 82). V obdobju od 1. 7. 2022 do 1. 1. 2023, ob upoštevanju mesečne korekcije, je prikrajšanje vseh naročnikov znašalo **214.832,00 EUR** in je razvidno iz stolpca Q v Tabeli izračuna prikrajšanja – zavihek 3 (2. škoda).

Skupni znesek prikrajšanja iz naslova podražitev paketov samostojnega mobilnega interneta

258. V obdobju od 1. 1. 2018 do 1. 1. 2023 skupni znesek prikrajšanja vseh naročnikov samostojnega mobilnega interneta pri A1 znaša **1.037.115,00 EUR**.

Dokazi:

- kot doslej.

4. SKUPNA OCENA PRIKRAJŠANJA IN ZAMUDNE OBRESTI

4.1. Skupna ocena prikrajšanja na podlagi vseh podražitev od 1. 1. 2018 dalje

259. Po posameznih segmentih storitev so bili naročniki prikrajšani v naslednjih zneskih:

- storitve mobilne telefonije: 36.507.209,00 EUR;
- fiksne storitve in povezane storitve: 8.487.421,00 EUR in
- storitev samostojnega mobilnega interneta: 1.037.115,00 EUR.

260. Po posameznih letih so bili naročniki prikrajšani v naslednjih zneskih:

- v letu 2018 skupno 6.095.711,13 EUR;
- v letu 2019 skupno 9.405.560,36 EUR;
- v letu 2020 skupno 9.158.697,47 EUR;
- v letu 2021 skupno 7.733.154,61 EUR in
- v letu 2022 skupno 13.638.621,18 EUR.

261. V obdobju od 1. 1. 2018 dalje so bili tako naročniki skupno v vseh segmentih prikrajšani v višini **46.031.744,76 EUR**.

262. Pri tem tožnik navaja, da naj toženec v okviru edicijske dolžnosti po 227. členu ZPP predloži natančne podatke o višini vseh podražitev in števila naročnikov ter pripravi točen izračun prikrajšanja celotne skupine prikrajšanih naročnikov kot tudi za vsakega posameznega naročnika individualno, namreč A1 s temi podatki nedvomno razpolaga, in sicer tako z računovodskimi podatki kot posameznimi računi za te pakete, kar je podrobneje pojasnjeno tudi v odstavkih 87 in 88 te tožbe.

Dokazi:

- kot doslej.

4.2. Zamudne obresti

263. Tožnik je na višino prikrajšanja oziroma neupravičene obogatitve v vsakem letu izračunal še znesek zamudnih obresti od zadnjega dneva leta do dneva vložitve tožbe, kot je prikazano v nadaljevanju. Pri tem tožnik pojasnjuje, da gre za konservativno obliko izračuna, kajti obresti sicer tečejo od posameznih zapadlih zneskov že tekom leta.

SKUPAJ VSI TIPI STORITEV			
leto	PRIKRAJŠANJE	OBRESTI	PRIKRAJŠANJE Z OBRESTMI
2018	6.095.711,13 EUR	1.953.299,66 EUR	8.049.010,79 EUR
2019	9.405.560,36 EUR	2.261.457,47 EUR	11.667.017,84 EUR
2020	9.158.697,47 EUR	1.467.398,98 EUR	10.626.096,45 EUR
2021	7.733.154,61 EUR	620.347,31 EUR	8.353.501,91 EUR
2022	13.638.621,18 EUR		13.638.621,18 EUR
SKUPAJ	46.031.744,76 EUR	6.302.503,42 EUR	52.334.248,18 EUR

264. Pri tem tožnik pojasnjuje, da so prikrajšani naročniki skladno z 193. členom OZ upravičeni tudi do povračila zamudnih obresti. Toženec je nedvomno ravnal nepošteno, saj je ves čas posloval v nasprotju s splošnimi obligacijskimi pravili, zakonodajo za varstvo potrošnikov in evropskim pravnim redom. Toženec si je z enostranskim zviševanjem cen vzel pravico, ki je nikdar imel. Pri tem je nepomembno ali je toženec morda nepravilno tolmačil pravila ZEKom, saj v skladu s splošnim pravnim načelom ignorantia iuris nocet nepoznavanje prava škoduje.

265. Skladno z navedenim tako tožnik od A1 zahteva povračilo prikrajšanja v višini 46.031.744,76 EUR iz naslova neupravičene obogatitve in v višini 6.302.503,42 EUR iz naslova zamudnih obresti, kar skupaj znaša **52.334.248,18 EUR**.

Dokazi:

- kot doslej.

VI. PREDLOG ODLOČITVE V PREDMETNEM KOLEKTIVNEM POSTOPKU

266. Tožnik sodišču v nadaljevanju podaja [1.] predlog glede načina odmere prikrajšanja v skladu z 40. členom ZKoliT in pojasni razloge za izbiro načina (10. točka prvega odstavka 26. člena ZKoliT) ter [2.] predlog glede pogojev za presojo upravičenosti do povrnitve prikrajšanja (12. točka prvega odstavka 26. člena ZKoliT).

1. PREDLOG GLEDE NAČINA ODMERE PRIKRAJŠANJA

267. Tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da v predmetnem kolektivnem postopku prikrajšanje odmeri v skladu s 40. členom ZKoliT pri čemer naj tožencu naloži plačilo agregatnega prikrajšanja zneska prikrajšanja v višini 52.334.248,18 EUR, dejanski izračun prikrajšanja posameznega naročnika pa naj s sodbo naloži upravitelju odškodnine, ki naj sestavi seznam prikrajšanih naročnikov

268. Tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da se znesek prikrajšanja, ki mora biti povrnjen vsakemu posameznemu naročniku, odmeri na način, da se izračuna razlika med ceno naročnine, ki je veljala pred dnem nastopa podražitev za konkretni paket posameznega naročnika, ki spada med pakete, za katere tožnik zatrjuje, da so se podražili, ter ceno naročnine, ki jo je toženec zaračunaval po uveljavitvi podražitve. Razlika med ceno pred nastopom podražitve in ceno po podražitvi se potem zmnoži s številom mesecev, ko je posamezni naročnik plačeval naročnino po višji (podraženi) ceni.
269. Poleg zneska prikrajšanja se za vsakega naročnika odmeri tudi znesek zamudnih obresti, in sicer od vsakega preplačila dalje do dneva nadomestitve prikrajšanja. Za dan nadomestitve prikrajšanja se pri tem šteje prvi dan, ko ima naročnik pravico do izplačila.
270. Tožnik pojasnjuje, da je pod predpostavko, da posamezni naročnik izkaže kateri paket je imel in v katerem obdobju, mogoče na podlagi Tabele podražitev (dokaz št. 30) ročno izračunati višino prikrajšanja. V tabeli so namreč razvidni vsi paketi in vsaka podražitev za posamezen paket v obdobju od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2022. Pri tem je treba upoštevati, da prvi znesek prikrajšanja nastopi naslednji mesec po nastopu uveljavitvi podražitve.
271. Za celovito razumevanje sistema Tabele podražitev tožnik še pojasnjuje, da polja, ki so obarvana s sivo, označujejo, da je paket prenehal veljati, pri tem pa je A1 vsem naročnikom, ki paketa niso samostojno zamenjali do 22. 11. 2021, paket samodejno spremenil v enega od veljavnih glede na porabo in trenutno mesečno naročnino posameznega naročnika.

Dokazi:

- kot doslej.

2. PREDLOG GLEDE POGOJEV ZA PRESOJO UPRAVIČENOSTI DO ODŠKODNINE

272. VZMD sodišču primarno predlaga, da A1 naloži, da na podlagi svojih evidenc za vsakega posameznega naročnika pripravi izračun prikrajšanja po zgoraj opisanem načinu odmere prikrajšanja in sodišču v elektronski obliki predloži seznam vseh naročnikov, ki so bili prikrajšani v obdobju od 1. 1. 2018 do dne dneva vložitve predmetne tožbe, ter pri tem navede v kakšni višini so bili prikrajšani, kakšen je bil način izračuna in predloži vse listine, ki so bile podlaga za izračun. Sodišče naj potem seznam priloži sodbi in upravitelju odškodnine naloži, da seznam uporablja pri presoji glede uvrščanja naročnikov, ki so prijaviли zahtevke za izplačilo, na seznam oškodovancev (prikrajšanih naročnikov).
273. Podredno, za primer, če bi se toženec izogibal predložitvi tovrstnega seznama prikrajšanih naročnikov z ustreznimi izračuni ali bi sodišče presodilo, da bi priprava tovrstnega seznama nesorazmerno otežila postopek, tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da med člane skupine prikrajšanih naročnikov, ki so upravičeni do povračila prikrajšanja, uvrsti osebe, ki z zadostno verjetnostjo izkažejo, da so bili v relevantnem obdobju od 1. 1. 2018 dalje v naročniškem razmerju s tožencem za enega izmed naročniških paketov, ki je bil v tem obdobju podvržen vsaj eni enostranski podražitvi, ter da so plačali vsaj en račun po zvišani ceni. Tožnik predlaga, da je upravičenost do odškodnine izkazana z zadostno verjetnostjo, če naročnik upravitelju odškodnine predloži vsaj enega izmed dokazov oziroma kombinacijo dokazov:

- naročniško pogodbo za katerikoli naročniški paket, ki je naveden v Tabeli podražitev (stolpec C), pri čemer mora iz predložene pogodbe izhajati, da je bila sklenjena pred vsaj eno izmed relevantnih podražitev, in zadnji prejeti račun na podlagi naročniške pogodbe, pri čemer mora iz računa izhajati, da je bil v času od sklenitve pogodbe do izdaje računa naročniški paket podvržen vsaj eni podražitvi,
- naročniško pogodbo za katerikoli naročniški paket, ki je naveden v Tabeli podražitev (stolpec C) pri čemer mora iz predložene pogodbe izhajati, da je bila sklenjena pred vsaj eno izmed relevantnih podražitev, in potrdilo o bančnih nakazilih ali izpisek bančnih nakazil iz katerega izhaja, da je bil v času od sklenitve pogodbe do izvršitve plačil na podlagi naročniške pogodbe naročniški paket podvržen vsaj eni podražitvi,
- vsaj dva prejeta računa za storitev iz iste naročniške pogodbe, ki je bila v relevantnem obdobju podvržena enostranski podražitvi, pri čemer mora biti en račun datiran pred vsaj eno izmed relevantnih podražitev, drugi račun pa mora biti datiran v obdobju po eni ali več relevantnih podražitvah.

274. Tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da v primeru, da toženec ne bo predložil seznama prikrajšanih naročnikov z ustreznimi izračuni višine prikrajšanja, imenuje sodnega izvedenca matematične ali računalniške stroke, ki se mu naloži izdelava pripomočka (aplikacija, program ali excel tabela) na podlagi Tabele podražitev, skladno s katero se bo lahko za vsak posamezni naročniški paket iz Tabele podražitev preverila višina prikrajšanja iz naslova enostranske podražitve, na način, da bo upravitelj odškodnine v programu izbral ime naročniškega paketa, vpisal datum sklenitve naročniškega razmerja in datum prenehanja (v primeru, da naročniško razmerje ni več sklenjeno), program pa bo avtomatsko podal izračun prikrajšanja, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

275. Tožnik (oziroma zanj Odvetniška pisarna) se zavezuje, da bo kril stroške izdelave tovrstnega pripomočka in založil ustrezen predujem, ki ga bo naložilo sodišče ob imenovanju izvedenca. Hkrati tožnik predlaga, da se po izdelavi pripomoček objavi tudi na ustreznih kanalih za obveščanje prikrajšanih naročnikov in se jim na ta način omogoči, da lahko samostojno preverijo ali spadajo v skupino in do kakšnega zneska vračila prikrajšanja so upravičeni. Na ta način se bo tudi občutno razbremenilo upravitelja odškodnine.

276. Skladno z drugim odstavkom 43. člena ZKoliT tožnik naslovnemu sodišču predlaga, da pri izbiri notarjev, ki se imenujejo za upravitelja odškodnine, upošteva množičnost konkretnega primera in presodi ali je morda smotrno imenovati več upraviteljev odškodnine. Tožnik predlaga, da se upravitelju odškodnine omogoči, da imenuje še najmanj 3 druge notarje, kot upravitelje odškodnin, iz različnih slovenskih regij, ki so zadalženi za preverjanje dokazil in umeščanje naročnikov na seznam oškodovancev. Pri tem naj se agregatni znesek prikrajšanja nakaže zgolj primarno navedenemu notarju, ki je po sklepu sodišča o določitvi končnega seznama oškodovancev zadalžen za izplačevanje zneskov prikrajšanja.

Dokaz:

- *imenovanje izvedenca matematične ali statistične stroke, ki naj pripravi aplikacijo za pomoč pri izračunu prikrajšanja posameznega naročnika.*

***

Skladno z navedenim tožnik naslovnemu sodišča predlaga, da s sodbo v predmetnem kolektivnem postopku

r a z s o d i

- I. Toženec je dolžan svojim naročnikom, s katerimi je bil v pravnih razmerjih na podlagi naročniških pogodb za uporabo mobilnih elektronskih komunikacijskih storitev in/ali fiksnih storitev kadarkoli v obdobju od 1. 1. 2018 dalje do dne 1. 1. 2023, v roku 15 dni po pravnomočnosti te sodbe povrniti prikrajšanje, in sicer v višini razlike med zneskom naročnine (cene), ki so jo naročniki plačevali pred nastopom katerekoli izmed podražitev z dne: 1. januarja 2018, 3. aprila 2018, 1. septembra 2018, 1. decembra 2019, 1. januarja 2022, 1. julija 2022, ter zneskom naročnine, ki so ga naročniki plačevali na podlagi ene ali več izmed navedenih podražitev, vse povečano za zakonske zamudne obresti od dneva posameznega preplačila v navedeni razliki med ceno pred in po podražitvijo.
- II. Za upravitelja odškodnine se imenuje notar _____. V primeru, da toženec ne izpolni prostovoljno svoje obveznosti povrnitve prikrajšanja na račun upravitelja odškodnine, je za sodno uveljavljanje plačila odškodnine na račun upravitelja odškodnine v imenu in za račun prikrajšanih naročnikov pooblaščen upravitelj odškodnine.
- III. Toženec prikrajšanje iz prve točke izreka te sodbe prikrajšanim naročnikom povrne tako, da na skrbniški račun upravitelja odškodnine vplača znesek v višini 52.334.248,18 EUR.
- IV. Določi se naslednji mehanizem izplačevanja odškodnin:
  - a. Prikrajšani naročniki morajo v roku 6 mesecev po pravnomočnosti sodbe pri upravitelju odškodnine izjaviti, da uveljavljajo povračilo prikrajšanja iz I. točke izreka te sodbe in da izpolnjujejo pogoje za vračilo prikrajšanja iz I. točke izreka te sodbe, ter predložiti dokaze o upravičenosti do vračila prikrajšanja.
  - b. Upravitelj odškodnine vodi seznam oškodovancev (prikrajšanih naročnikov). Upravitelj odškodnine na seznam oškodovancev uvrsti vsako osebo, ki upravitelju odškodnine izjavi, da je v skladu s I. točko izreka te sodbe oškodovanec (prikrajšani naročnik). Za vsakega oškodovanca upravitelj odškodnine navede:
    - i. podatke od dokazilih, ki jih je posamezni prikrajšani naročnik predložil upravitelju, zlasti naročniška pogodba za uporabo mobilnih elektronskih komunikacijskih storitev in/ali fiksnih storitev, ki jo je sklenil s tožencem, računi prejeti na podlagi sklenjene naročniške pogodbe (zlasti zadnji prejeti račun), bančni izpiski ali bančna potrdila iz katerih izhajajo informacije o tem ali je bil naročnik v naročniškem razmerju s tožencem v obdobju, ko je bila naročnina zvišana skladno s I. točko te sodbe,

- ii. osebne podatke prikrajšanih naročnikov (ime, priimek, naslov stalnega prebivališča in EMŠO) in podatek o tem ali odškodnino uveljavljajo v svojem imenu ali v imenu mladoletne osebe (v tem primeru upravitelju odškodnine posredujejo tudi osebne podatke mladoletne osebe),
  - iii. podatke o bančnem računu, na katerega želi posamezni prikrajšani naročnik prejeti vračilo prikrajšanja (številka IBAN in BIC /SWIFT koda banke).
- c. Izplačevanje odškodnin izvede upravitelj odškodnine na podlagi sklepa sodišča o določitvi končnega seznama oškodovancev. Upravitelj odškodnine prikrajšanim naročnikom izplača znesek odškodnine (pikrajšanja), zmanjšan za sorazmerni znesek stroškov, ki so priznani upravitelju odškodnine, znesek stroškov postopka in znesek nagrade, ki pripade odvetniški pisarni. Ob nakazilu odškodnine posameznemu oškodovancu upravitelj odškodnine znesek izplačanega prikrajšanja posameznemu prikrajšanemu naročniku dodatno zmanjša za znesek izvedbe plačilne transakcije v korist računa posameznega prikrajšanega naročnika.
- V. V zvezi s predmetnim kolektivnim postopkom se posameznim subjektom priznajo naslednji stroški, ki se izplačajo iz celotnega zneska, ki je na skrbniški račun upravitelja odškodnine vplačan skladno s točko III te sodbe, in sicer:
- a. tožniku se priznajo priglašeni stroški postopka (razen odvetniške nagrade, ki se prizna posebej odvetniški pisarni),
  - b. upravitelju odškodnine se za vsakega obravnavanega prikrajšanega naročnika, ki je vključen v seznam oškodovancev, prizna pavšalni strošek v znesku ___ EUR,
  - c. ODVETNIŠKI PISARNI JEREB d.o.o. Nazorjeva ulica 34000 Kranj, matična številka: 6613098000, davčna številka: SI 57108196, se prizna nagrada za zastopanje v višini 30 % od celotnega zneska izplačanega prikrajšanja vsem prikrajšanim naročnikom skupaj, vendar najmanj 30 % zneska, do katerega bi bila odvetniška pisarna upravičena, če bi bilo prikrajšanim naročnikom izplačano celotno prikrajšanje iz točke III. te sodbe.

Priznani stroški se posameznemu upravičencu do plačila stroškov in nagrade izplačajo iz celotnega zneska, ki ga toženec vplača na račun upravitelja odškodnine, ter pred plačilom zneska prikrajšanja naročnikom v skladu s točko IV.c. izreka te sodbe. Izplačilo stroškov in odvetniške nagrade izvrši upravitelj odškodnine v skladu z izrekom te sodbe in določbami ZKoliT.

VZMD

zanj po pooblastilu Odvetniška
pisarna Jereb d.o.o.

